

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM

ZÁKLADNÍ UMĚLECKÉ ŠKOLY

Terezie Brzkové v Plzni

Obsah

1	IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE	3
2	CHARAKTERISTIKA ŠKOLY.....	4
2.1	Počet oborů, velikost.....	4
2.2	Historie a současnost.....	4
2.3	Charakteristika pedagogického sboru.....	5
2.4	Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce	5
2.5	Vybavení školy a její podmínky	5
3	ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A JEJÍ VIZE	7
3.1	Zaměření školy.....	7
3.2	Vize školy	7
4	VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE	8
5	VZDĚLÁVACÍ OBSAH UMĚLECKÝCH OBORŮ	9
5.1	VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU	9
5.1.1	Studijní zaměření Přípravné studium I a II.....	10
5.1.2	Studijní zaměření Hra na klavír	13
5.1.3	Studijní zaměření Hra na varhany.....	19
5.1.4	Studijní zaměření Hra na EKN (elektronické klávesové nástroje)	29
5.1.5	Studijní zaměření Hra na housle	36
5.1.6	Studijní zaměření Hra na violu.....	41
5.1.7	Studijní zaměření Hra na violoncello	46
5.1.8	Studijní zaměření Hra na kontrabas	52
5.1.9	Studijní zaměření Hra na zobcovou flétnu	58
5.1.10	Studijní zaměření Hra na příčnou flétnu.....	63
5.1.11	Studijní zaměření Hra na klarinet.....	70
5.1.12	Studijní zaměření Hra na saxofon.....	76
5.1.13	Studijní zaměření Hra na trubku.....	82
5.1.14	Studijní zaměření Hra na lesní roh	87
5.1.15	Studijní zaměření Hra na tenor	92
5.1.16	Studijní zaměření Hra na baryton.....	98
5.1.17	Studijní zaměření Hra na snížcový pozoun	103
5.1.19	Studijní zaměření Hra na kytaru	109
5.1.21	Studijní zaměření Hra na harfu	114

5.1.22	Studijní zaměření Hra na elektrickou kytaru	120
5.1.24	Studijní zaměření Hra na bicí nástroje	126
5.1.25	Studijní zaměření Sólový zpěv	132
5.1.26	Studijní zaměření Hra na akordeon	140
5.1.27	Studijní zaměření Hra na české dudy	148
5.1.28	Předmět Skupinové praktikum	153
5.1.29	Vzdělávací obsah hudebně-teoretických předmětů	156
5.2	VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU	163
5.2.1	Studijní zaměření Přípravné studium I a II – výtvarná tvorba prostorová	164
5.2.2	Studijní zaměření Výtvarná tvorba prostorová	166
5.2.3	Studijní zaměření Přípravné studium I a II - výtvarná tvorba plošná	170
5.2.4	Studijní zaměření Výtvarná tvorba plošná	171
5.2.5	Studijní zaměření Přípravné studium I a II – Výtvarná a multimediální tvorba	176
5.2.6	Studijní zaměření Výtvarná a multimediální tvorba	178
5.3	VZDĚLÁVACÍ OBSAH TANEČNÍHO OBORU	184
5.3.1	Studijní zaměření Přípravné studium	185
5.3.2	Studijní zaměření Tanec	186
5.4	VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉHO OBORU	190
5.4.1	Studijní zaměření Přípravné studium	191
5.4.2	Studijní zaměření Dramatická výchova	192
6	ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI	200
7	VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH	202
8	HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY	203
8.1	Zásady a způsob hodnocení žáků	203
8.2	Oblasti vlastního hodnocení školy	204

1 IDENTIFIKAČNÍ ÚDAJE

Název ŠVP: Školní vzdělávací program základní umělecké školy Terezie Brzkové v Plzni

Předkladatel: Základní umělecká škola Terezie Brzkové

Plzeň, T. Brzkové 33

IČO: 45335851

Ředitelka školy: Iva Vainarová

Telefon: 377 380 468

E-mail: reditelka@zustb.cz

Zřizovatel: Krajský úřad Plzeňského kraje

Plzeň, Škroupova 18

Telefon: 377 195 536

E-mail: posta@plzensky-kraj.cz

Platnost dokumentu od: 1. 9. 2022

2 CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

2.1 Počet oborů, velikost

Základní umělecká škola Plzeň, T. Brzkové 33, poskytuje umělecké vzdělání v hudebním, tanečním, výtvarném a literárně-dramatickém oboru (dále jen HO, TO, VO a LDO). Školu navštěvuje kolem dvanácti set žáků.

2.2 Historie a současnost

Důležitá data z historie školy:

1964 – zahájení výuky (tehdy 3. LŠU); 1. působiště – budova ZDŠ ve Zborovské ul. 40; HO, TO; ředitel Václav Kovanda

1968 – ředitelství přemístěno do Leninovy ul.50, výuka do ZDŠ na Husově náměstí

Školní rok 1976/1977 – výuka HO též v 11.ZŠ Baarova 11 a v někdejší 5.ZŠ Křimická ul.
- zahájení výuky LDO

1980 – ředitel Jiří Oudes

1982 – ředitelství přemístěno do Vejprnické ul. 80

1990 – ředitelka Iva Vainarová; zahájení výuky VO; výuka rozptýlena do jedenácti pracovišť
- škola transformována na 3.ZUŠ

1993 – ředitelství přemístěno do 30.ZŠ v ul.T.Brzkové 33

1997 – v rámci areálu 30.ZŠ přemístěno ředitelství školy a několik tříd do uvolněných prostor bývalé družiny ZŠ, po 38 letech získala škola pro část výuky „vlastní prostory“(sídli zde i v současné době)

2011 – škola získala další „vlastní prostory“ v areálu Internátů SOU elektrotechnického, Vejprnická 56

2014 – část výuky převedena na nové pracoviště v Tylově ulici 15

2022 - dříve samostatná ZUŠ se sídlem v Jagellonské ul. (pouze VO) byla sloučena se ZUŠ T. Brzkové

Navzdory tomu, že škola byla nucena několikrát měnit místo svého působiště, vždy se dařilo a stále se daří dosahovat dobrých výsledků práce, především pak vychovávat kultivované příznivce kvalitního umění, kteří se často uplatňují v nejrůznějších zájmově-uměleckých aktivitách. Také řada osobností, které se dnes úspěšně prezentují ve sféře profesionální umělecké a kulturní činnosti, získala podstatné základní podněty pro svůj umělecký růst v naší škole (např. Eva Urbanová, Roman Janál a další).

Hlavní budova školy (ředitelství a kancelář) je v ulici T.Brzkové 33, výuka probíhá i na několika dalších pracovištích (konkrétní informace v kanceláři školy nebo na internetu – www.zustb.cz).

Od ledna 2022 byla ZUŠ T. Brzkové sloučena s výtvarnou ZUŠ Jagellonská, která byla do té doby největší jednooborou ZUŠ v kraji. Vzhledem k tomuto sloučení vzrostl ZUŠ T. Brzkové počet žáků na 1312, počet pedagogů na 75 a škola obsluhuje nyní 9 pracovišť po celém území města.

Škála uměleckých disciplín, v nichž mohou žáci realizovat svůj zájem a talent, je díky zastoupení hudebního, tanečního, literárně-dramatického i výtvarného oboru velmi široká.

2.3 Charakteristika pedagogického sboru

Učitelství sbor tvoří plně kvalifikovaný kolektiv pedagogů. Učitelství sbor hudebního oboru tvoří jak absolventi konzervatoří (HO, TO, LDO), tak pedagogové vysokoškolsky vzdělání (působící zároveň např. na Plzeňské konzervatoři nebo na Pedagogické fakultě ZČU) a výkonní umělci angažovaní v DJKT či v Plzeňské filharmonii.

Přestože prostorové podmínky školy nejsou ideální, daří se díky nasazení i nadšení učitelů budovat přesahy mezi jednotlivými obory i třídami (např. mezioborové projekty pro výchovné či vánoční koncerty, konzultace interpretačních problémů, společné přehrávky,...). Učitelé si stále doplňují aktuální poznatky ve svém oboru i v souvisejících obecných oborech při vzdělávacích seminářích nebo formou náslechu při interpretačních kurzech.

Zástupci pedagogů a vedení školy tvoří uměleckou radu školy, která se zabývá zejména řešením výchovných a uměleckých problémů širšího významu a přesahu.

2.4 Dlouhodobé projekty, regionální a mezinárodní spolupráce

ZUŠ v Plzni, T. Brzkové 33, rozvíjí spolupráci s institucemi regionálního i nadregionálního významu, např. s Pedagogickou fakultou Západočeské univerzity v Plzni, s Konzervatoří Plzeň, Západočeským muzeem či s ostatními ZUŠ ve městě i regionu (podílí se na organizaci koncertu kytaristů Plzeňského kraje, účastní se koncertů soudobé hudby pořádaných ZČ hudebním centrem, podílí se na programu adventních koncertů pořádaným v centru Plzně, pořádá varhanní koncert s účastí žáků ze ZUŠ Kdyně, Sušice a Klatovy, ...). Žáci a učitelé ZUŠ T. Brzkové se také podílejí na přípravě projektů, které jsou pouze krátkodobé, jejich počet je však poměrně velký (účinkování na vernisážích a prezentacích různých uměleckých, historických či kulturních projektů, vystavování prací VO v nejrůznějších výstavních prostorách, ...).

2.5 Vybavení školy a její podmínky

Vyučování probíhá převážně v pronajatých prostorách základních škol. Ředitelství, ekonomický úsek a část tříd se nachází v areálu 15. základní školy, tyto prostory jsou v užívání pouze pro účely ZUŠ (HO), stejně tak i třídy v areálu Internátů SOU elektrotechnického ve Vejprnické ul. 56 (zejména kolektivní obory - TO, VO a LDO). Vybavení školy je na dobré úrovni, důraz na zabezpečení kvalitních materiálních podmínek patří mezi priority fungování školy. Velký počet pracovišť však přináší značné komplikace jak v ohledu organizace práce, tak např. při realizaci mezioborových projektů.

Učebny HO jsou vybaveny zpravidla klávesovým nástrojem (pro výuku klavírní hry i pro doprovod jiných nástrojů), dle potřeby notovými pulty, pěvecké třídy též zrcadlem, jsou k dispozici i

další pomůcky dle potřeb jednotlivých nástrojů (metronomy, podnožky atd.), ve třídách je základní nábytek. Zkušebna dechového orchestru je vybavena klimatizací, učebna HN interaktivní tabulí a audio i video technikou, učebna hry na elektrickou a basovou kytaru je vybavena potřebným zesilovacím zařízením, přehrávačem a zařízením pro úpravu zvuku.

Učebny TO jsou vybaveny speciální podlahovou krytinou, zrcadly, madly, klávesovým doprovodným nástrojem a přenosným audiopřehrávačem.

Učebny VO jsou vybaveny polohovatelnými stolkami a řadou pomůcek potřebných pro realizaci prací nejrůznějšími výtvarnými technikami. Samostatný prostor je vyhrazen pro práci s hlinou a pro pec na vypalování vzniklých plastik.

Učebny LDO jsou rozděleny na přípravné, v nichž je stabilně jen základní nábytkové vybavení (příp.koberce), ostatní pomůcky jsou většinou přenosné. Útvary vyžadující složitější jevištní přípravu jsou realizovány v divadelním sálku s upraveným ozvučením a osvětlením jeviště.

Ve většině učeben je instalován počítač s internetovým připojením a ozvučením a kamerou.

3 ZAMĚŘENÍ ŠKOLY A JEJÍ VIZE

Již samotná skutečnost, že ZUŠ v Plzni, ul. T.Brzkové je školou čtyřrobovou, vypovídá o snaze nabídnout žákům všestranné umělecké vzdělání. Hlavní poslání naší školy spatřujeme v předávání radosti z umění, lásky k němu a úcty k duchovním hodnotám, které nám všem česká i světová kultura přinesla.

3.1 Zaměření školy

- kreativně, trpělivě a důsledně vedeme žáky k osvojování odborných dovedností ve všech oborech vyučovaných na naší ZUŠ
- na základě individuální i kolektivní umělecké činnosti formujeme osobnostní profil žáka
- budujeme vědomí nutnosti spolupráce a vztahu důvěry nejen mezi žákem a učitelem, ale i mezi učitelem a rodičem a žákem a rodičem

3.2 Vize školy

Chtěli bychom

- aby se naši žáci naučili vnímat svět umění jako velmi pestré, inspirativní a tvárné prostředí
- aby do tohoto světa aktivně vstupovali a nesli si do života radost z jeho neustálého poznávání
- aby si naši žáci byli vědomi hodnoty uměleckého projevu a nejrůznějšími způsoby jej podporovali

4 VÝCHOVNÉ A VZDĚLÁVACÍ STRATEGIE

Učitelé v ZUŠ ul. T.Brzkové nacházejí v oblasti výchovné i vzdělávací společné důrazy a postupy, jejichž východiska jsou zakotvena v klíčových kompetencích definovaných pro základní umělecké vzdělávání.

Společné výchovné a vzdělávací strategie členěné podle klíčových kompetencí uplatňujeme takto:

STRATEGIE PRO NAPLŇOVÁNÍ KOMPETENCE K UMĚLECKÉ KOMUNIKACI

- **předáváme** žákům dovednosti a vědomosti, které jim umožní uměleckou komunikaci – tj. **technické dovednosti, prostředky k realizaci výrazové stránky výkonu, orientaci v odborné terminologii, v historických souvislostech** ovlivňujících podobu díla, ...
- **aplikací příměrů a příkladů** blízkých životní zkušenosti žáků **podporujeme rozvoj** jejich **fantazie a kreativity**, motivujeme je prostřednictvím metodických postupů odpovídajících jejich individualitě
- **vytváříme příležitosti k prezentaci umělecké práce žáků i ke vnímání uměleckých a kulturních hodnot** jako bohatého a tvárného komunikačního prostředku (zprostředkování role tvůrce, interpreta i zaujatého posluchače a diváka)

STRATEGIE PRO NAPLŇOVÁNÍ KOMPETENCE OSOBNOSTNĚ SOCIÁLNÍ

- **volíme motivační metodické přístupy** (např. společné vytvoření postupů k odhalení příčiny problému – zážitek radosti z nalezení řešení a odstranění problému ad.)
- **vedeme žáky k samostatnosti** – v přístupu k řešení problémů, k osvojování látky (vč. efektivních postupů domácí přípravy; objasnění nutnosti systematickosti, řádu a vytrvalosti), k hodnocení vlastního výkonu
- **vedeme žáky ke kultivované komunikaci** (v záležitostech organizačních i v oblasti diskusí, vzájemného hodnocení atp.) **a k odpovědnosti za společné dílo**
- **vytváříme podmínky pro zralé rozhodnutí o případném profesním uměleckém zaměření** (mj. předáváme jasná měřítka kvality umělecké práce a informace o všech attributech života lidí, kterým se umělecká činnost stala životním povoláním)
- ve všech oblastech se snažíme **dávat žákům dobrý osobní příklad**

STRATEGIE PRO NAPLŇOVÁNÍ KOMPETENCE KULTURNÍ

- na konkrétních příkladech **dokládáme nesporné umělecké kvality**, hovoříme o jejich významu v historických souvislostech a o poselství, které přinášejí nám i příštím generacím
- společnými návštěvami kulturních akcí či v rozhovorech o shlédnutých představeních a vystoupeních **poukazujeme na souvislost mezi jednotlivými prvky vzdělávání v ZUŠ a jejich aplikací do nejrůznějších kulturních aktivit v našem městě**
- účastí na mezioborových projektech v rámci školy i návštěvou akcí tohoto typu (zejm. divadelních představení) **vedeme žáky k chápání širě uměleckých a kulturních souvislostí a přesahů**

5 VZDĚLÁVACÍ OBSAH UMĚLECKÝCH OBORŮ

5.1 VZDĚLÁVACÍ OBSAH HUDEBNÍHO OBORU

Vzdělávací obsah v hudebním oboru je nastaven tak, aby žák po absolvování základního studia mohl dále provozovat hudební aktivity na dobré amatérské úrovni především v rámci nejrozličnějších hudebních uskupení, byl vnímavým posluchačem a uměl se orientovat jak v žánrové pestrosti, tak v kvalitě dané produkce. V neposlední řadě má být hudba pro absolventa ZUŠ dalším prostředkem vlastního vyjadřování a komunikace, vnímání skutečností kolem nás a kultivace vlastní osobnosti.

Žák si v hudebním oboru zvolí své **studijní zaměření**. Vzdelávací obsah konkrétního studijního zaměření je formulován na základě Rámcového vzdělávacího programu pro základní umělecké vzdělávání (RVP ZUV; MŠMT 2010). RVP ZUV stanovuje závazná vzdělávací minima pro tzv. **vzdělávací zaměření – Hra na klávesové nástroje, Hra na smyčcové nástroje, Hra na dechové nástroje, Hra na strunné nástroje, hra na bicí nástroje, Sólový zpěv a Hra na akordeon** (existují i další vzdělávací zaměření, ve kterých ale na naší ZUŠ výuka organizována není).

Výuka tzv. základního studia ve všech studijních zaměřeních je členěna na dva stupně. **Do I. stupně nastupují žáci od sedmi let věku. Žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně. Nově příchozí žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně, začínají však plnit školní výstupy I. stupně** (s individuálními odchylkami, které zachycují plány práce v třídních knihách). Žáci ve věku od pěti let jsou zařazováni do Přípravného studia, které trvá jeden nebo dva roky. Žáci, kteří po dovršení čtrnácti let věku nastupují do ZUŠ bez předchozí zkušenosti s daným studijním zaměřením, mohou být zařazeni do Přípravného studia II. stupně.

Učební plány (viz níže) zahrnují dva základní segmenty, na nichž je výuka v ZUŠ založena – jde o vzdělávací oblasti **Hudební interpretace a tvorba** a **Recepce a reflexe hudby**. Výuka v oblasti Hudební interpretace a tvorba je pak organizována v předmětech **individuální výuky** (hra na nástroj) a **kolektivní výuky** (komorní a souborová hra apod.). Vzdelávací obsah oblasti Recepce a reflexe hudby je promítnut zejména do osnov předmětu Hudební nauka, jeho prvky však prolínají prakticky do všech předmětů celého studijního zaměření. Výuka žáků, kteří pokračují ve studiu na II. stupni po absolvování I. stupně, se řídí učebními plány, v nichž obsah vzdělávací oblasti Recepce a reflexe hudby prolíná předměty individuální i kolektivní výuky vzdělávací oblasti Hudební interpretace a tvorba.

Kolektivní aktivity v oblasti Hudební interpretace a tvorba nesou souhrnný název **Skupinové praktikum**. Konkrétní předměty uvedené v poznámkách pod učebními plány jsou voleny v daných ročních podle potřeby žáka a podle možností školy.

Ve dnech, kdy neprobíhá výuka, se mohou žáci účastnit intenzivních přípravných akcí – soustředění, semináře a kurzy, výměnné akce s jinými ZUŠ, exkurze, práce v plenéru, návštěvy galerií atp..

Výuku v hudebním oboru mohou navštěvovat i dospělí. Studijní plán **Studia pro dospělé (SPD)** vytváří vyučující daného studijního zaměření a je zaznamenán v třídní knize. Jsou v něm zohledněny individuální odborné cíle, kterých chce žák dosáhnout. Studium pro dospělé je v HO organizováno po dobu maximálně čtyř let s hodinovou dotací 1h týdně.

5.1.1 Studijní zaměření Přípravné studium I a II

V hudebním oboru je přípravné studium organizováno na dvou úrovních – pro I. stupeň a dle možností školy i pro starší začátečníky na II. stupni.

Přípravné studium I-A

Přípravné studium na I. stupni probíhá jednak v kolektivním předmětu „Přípravná hudební výchova“ (I a II zřehledňuje ročník studia), jednak v předmětu „Hra na nástroj“ či „Zpěv - přípravné studium“ (upřesnění viz níže). Přípravné studium I-A je koncipováno jako dvouleté.

Učební plán

předmět	1. ročník	2. ročník	
		1. pololetí	2. pololetí
Přípravná hudební výchova I **	1		
Přípravná hudební výchova II ***		1	1
Hra na nástroj*	0 / 0,5 / 1	0 / 0,5 / 1	0,5 / 1

*Zpěv – přípravné studium

**zkratka PHV I

***zkratka PHV II

Poznámky:

1. Do 1. ročníku (PHV I) jsou zařazováni žáci předškolního věku.
2. Výuka předmětu Hra na nástroj je organizována buď individuálně s hodinovou dotací 0,5h nebo ve skupině dvou až tří žáků s hodinovou dotací 1h. V případě, že si žák ještě nezvolil hudební nástroj, navštěvuje pouze kolektivní předmět Přípravná hudební výchova (pro tento případ je v tabulce u předmětu Hra na nástroj uvedena 0). Ve 2. pololetí 2. ročníku již žák musí navštěvovat výuku předmětu Hra na nástroj (nebo Zpěv – přípravné studium).
3. Školní výstupy předmětu Hra na nástroj (či Zpěv – přípravné studium) jsou pro lepší přehlednost a kontinuitu uvedeny přímo v kapitolách „Přípravné studium“ u jednotlivých studijních zaměření I. stupně.
4. Toto studium je určeno dětem od pěti let věku.

Přípravné studium I-B

Přípravné studium na I. stupni probíhá jednak v kolektivním předmětu „Přípravná hudební výchova II“, jednak v předmětu „Hra na nástroj“ či „Zpěv - přípravné studium“ (upřesnění viz níže). Přípravné studium I-B je koncipováno jako jednoleté.

Učební plán

Předmět	1. pololetí	2. pololetí
Přípravná hudební výchova II*	1	1
Hra na nástroj**	0 / 0,5 / 1	0,5 / 1

*zkratka PHV II

**Zpěv – přípravné studium

Poznámky:

1. Některá nástrojová studijní zaměření výuku přípravného studia neorganizují (zejména z důvodu věkového vymezení možnosti započítání studia) nebo je její organizace specifická – viz oddíly jednotlivých studijních zaměření.
2. Výuka předmětu Hra na nástroj je organizována buď individuálně s hodinovou dotací 0,5h nebo ve skupině dvou až tří žáků s hodinovou dotací 1h. V případě, že si žák ještě ne zvolil hudební nástroj, navštěvuje pouze kolektivní předmět Přípravná hudební výchova (v tabulce označeno číslicí 0). Ve 2. pololetí již žák musí navštěvovat výuku předmětu Hra na nástroj (respekt. Zpěv – přípravné studium).
3. Školní výstupy předmětu Hra na nástroj jsou pro lepší přehlednost a kontinuitu uvedeny přímo v kapitolách „Přípravné studium“ u jednotlivých studijních zaměření I. stupně.
4. Toto studium je určeno dětem od šesti let věku.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Přípravná hudební výchova I

Charakteristika předmětu

Přípravné studium na I. stupni má za úkol děti hudebně motivovat, usnadňuje jejich vstup do světa hudby a pomáhá překonat problémy spojené s počátky nástrojové hry.

Žák

- a) rozeznává a interpretuje melodii stoupající, klesající, opakované tóny
- b) pružné a uvolněné držení těla užívá ke koordinovaným pohybům v hudebních hrách
- c) disponuje základními dechovými a pěveckými návyky
- d) je seznámen s některými hudebními nástroji a umí je zařadit do skupin podle vzniku tónu (dechové, strunné, bicí), orientuje se i v dalších pojmech (hudební soubory, funkce dirigenta, ...)
- e) umí použít jednoduché nástroje v souhře s ostatními dětmi
- f) má základní znalosti z oblasti hudební teorie (noty v jednočárkované oktávě, rytmické hodnoty not a pomlky - celá, půlová, čtvrtová, osminová, takt, jednoduchá a dvojitá taktová čára)
- g) reaguje na nejčastěji užívaná hudební označení (repetice, dynamická znaménka)

Vyučovací předmět Přípravná hudební výchova II

Žák

- a) rozeznává základní hudební struktury (tj. melodie a rytmus), podle pokynu učitele interpretuje tyto složky i odděleně
- b) pracuje s rytmickými prvky, jakými jsou rytmus, metrum, těžká doba taktová
- c) rozeznává a je schopen interpretovat melodii stoupající, klesající, opakované tóny
- d) formou hry dosahuje koordinace pohybů, pružného a uvolněného držení těla
- e) disponuje základními dechovými a pěveckými návyky
- f) je seznámen s některými hudebními nástroji a umí je zařadit do skupin podle vzniku tónu (dechové, strunné, bicí), orientuje se i v dalších pojmech (hudební soubory, funkce dirigenta, ...)
- g) umí použít jednoduché nástroje v souhře s ostatními dětmi, podle vlastních možností také improvizuje
- h) má základní znalosti z oblasti hudební teorie (noty v jednočárkované oktávě, rytmické hodnoty not a pomlk - celá, půlová, čtvrtová, osminová)
- i) zná význam nejčastěji používaných pojmů hudebního názvosloví (repetice, dynamická znaménka)
- j) je seznámen se způsobem členění rytmických hodnot do taktů

Přípravné studium II

Přípravné studium II. stupně je organizováno jako jednoleté. Je určeno uchazečům starším čtrnácti let, kteří nemají žádnou zkušenost s nástroji daného vzdělávacího zaměření. Žák získá v rámci tohoto studia kromě základních nástrojových dovedností také potřebné znalosti v oblasti hudební teorie.

Učební plán

Ročník	I.
Přípravná nástrojová výuka*	1

*Zpěv – přípravné studium II

Poznámky:

1. Školní výstupy předmětu Přípravná nástrojová výuka jsou pro lepší přehlednost a kontinuitu uvedeny přímo v kapitolách „Přípravné studium“ u jednotlivých studijních zaměření II. stupně.

Osnovy předmětu Přípravná nástrojová výuka, Zpěv – přípravné studium II

Školní výstupy předmětu Přípravná nástrojová výuka jsou pro lepší přehlednost a kontinuitu uvedeny přímo v kapitolách „Přípravné studium“ u jednotlivých studijních zaměření II. stupně.

5.1.2 Studijní zaměření Hra na klavír

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na klavír má v naší škole dlouholetou tradici. Studium je možno zahájit již v útlém věku. Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučení vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na klavír	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na klavír jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Návčik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na klavír ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na klavír může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Charakteristika

Přípravné studium si klade za cíl především probudit a rozvíjet zájem o hudbu obecně i ve smyslu budování vztahu ke hře na klavír. Prostřednictvím metodických postupů respektujících specifika této věkové kategorie žáků je rozvíjena jejich touha vyjadřovat se hudebními prostředky a schopnost sluchové kontroly melodické i rytmické složky hudby. Zároveň jsou žáci vedeni k užívání základních zdravých pianistických návyků.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) ovládá podpůrné cviky pro uvolnění různých částí těla, při interpretaci správně sedí (srovnaná záda v mírném předklonu, opora v nohou)
- b) vyjádří „hrou na tělo“ rytmus hrané skladbičky či písničky, pohybově vyjádří i postup melodie
- c) ve hře „otázka – odpověď“ nebo podle pokynu učitele zvolí odpovídající zvukovou polohu nástroje (jako ptáček, medvěd,)
- d) zahraje úhozem portamento plynule jednoduchou skladbičku nebo písničku, dle individuálních schopností použije střídání prstů
- e) popíše hlavní části klavíru
- f) rozpozná chybu a zareaguje na ni při poslechu i vlastní interpretaci
- g) přečte z not jednoduchou sazbu v houslovém klíči

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na klavír

I. stupeň

1. ročník

Žák

- a) využívá základní pianistické návyky – sezení s oporou, využití váhy paží, přenášení váhy trupu, uvolněné pohyby
- b) užívá úhozu portamento, legato i staccato v jednoduché sazbě, dbá na znělost, orientuje se v pětiprstové poloze i v jejím rozšíření
- c) pozorně realizuje rytmickou složku studovaných skladeb
- d) zahraje vybrané durové stupnice od bílých kláves, užívá hladký podklad palce a překlad 2., 3. a 4. prstu

- e) z předložených variant učitelovy interpretace vybere odpovídající výrazu skladby (po stránce dynamické, tempové, artikulační,)
- f) interpretuje rytmicky i melodicky přehledné party jednoduchých čtyřručních skladeb
- g) užívá sluchovou sebekontrolu jak při interpretaci literatury, tak v elementární improvizaci (hra snadných lidových písní podle sluchu, reakce na učitelovu „hru s chybou“,)

2. ročník

Žák

- a) úhozem legato zahraje stupnice dle výběru učitele, ke studovaným stupnicím též T 5/3 s obraty různým typem úhozu
- b) plní rozdílné jednoduché úkoly v souhře obou rukou (výcvik nezávislosti rukou)
- c) interpretuje skladbičky různých stylových období
- d) zahraje skladbu znělým tónem, výrazem vyjádří charakter skladby (dynamika, tempo, agogika, typ úhozu)
- e) nácvik (i domácí) realizuje podle pokynů učitele
- f) zahraje nazpaměť krátkou skladbu s využitím elementárních analytických poznatků (základní formální prvky – předvěti, závěti, rytmické, dynamické kontrasty, změny harmonie)
- g) v rámci improvizace interpretuje podle sluchu lidové písně, k doprovodu užívá tónickou prodlevu či dudáckou kvintu, příp. základní tóny T, S, D

3. ročník

Žák

- a) užívá tyto technické prvky: úhoz portamento, legato, staccato; stupnice a stupnicové pasáže ve vybraných tóninách; T 5/3 s obraty různými úhozovými způsoby; dvojhmaty v jednoduché sazbě; plní rozdílné úkoly v souhře obou rukou
- b) užívá jednoduchou pedalizaci pravým pedálem
- c) respektuje odlišnosti v interpretaci skladeb různých stylových období
- d) zahraje jednoduché party ve čtyřruční hře (s učitelem nebo se spolužákem)
- e) v rámci improvizace hraje podle sluchu lidové a snadné známé umělé písně, užije též jednoduchou transpozici, užívá prodlevový doprovod nebo element. podobu harmonických funkcí T, S, D

4. ročník

Žák

- a) na základě sluchové sebekontroly realizuje výrazovou složku skladby, dbá na kultivovaný technický přístup (i při nácviku – respekt k doporučení učitele)
- b) bezpečně se orientuje na klaviatuře, správně reaguje na pokyny *octava volta*, *octava bassa*
- c) interpretuje v přehledné sazbě intervaly většího rozpětí (zejm. sexty)
- d) interpretuje skladby s jednoduchými melodickými ozdobami (příraz, nátryl, mordent)

- e) hraje skladby různých stylů a žánrů (např. i taneční či jazzové formy), vlastními slovy vyjádří jejich hlavní znaky
- f) z listu interpretuje jednoduché úpravy lidových písní a krátké skladby přehledné sazby

5. ročník

Žák

- a) zahraje v unisonu přes 4 oktávy vybrané stupnice, T 5/3 s obraty dohromady, realizuje dvojhmaty (dle fyzických předpokladů alespoň krátké úseky v oktávách)
- b) u vybraných skladeb samostatně navrhne interpretační řešení (vč. pedalizace) a způsob nácvičku
- c) hraje skladby různých stylů a žánrů s důrazem na jejich odlišnost, interpretuje i lehkou polyfonní sazbu
- d) označí důležité formální prvky přehledných forem různého žánrového zaměření, toto formální povědomí využije k bezpečné interpretaci dané skladby
- e) v oblasti improvizace užívá širší škálu doprovodné sazby (rozložené či lomené akordy a figurace, ostinata, přiznávky), ke hře z listu využívá i úpravy skladeb známých z poslechu (populární melodie či skladby často uváděné na přehrávkách apod.
- f) s důrazem na přesnost souhry interpretuje svěřené party čtyřruční i komorní hry

6. ročník

Žák

- a) užívá pestrou škálu výrazových prostředků, dynamickou, agogickou a barevnou výstavbu volí přiměřeně k základní výrazové poloze skladby; citlivě využívá zvukové možnosti nástroje, veškeré technické dovednosti (vč. širší škály melodických ozdob) promítá do kvalitního zvuku
- b) navrhne skladbu ke studiu a způsob jejího nácvičku, po konzultaci schválený postup realizuje
- c) poznatky a dovednosti v oblasti improvizace a hry z listu uplatňuje v praxi (např. v rámci hudební výchovy na ZŠ, v rámci Skupinového praktika, čtyřruční hry, ...)
- d) v uskupení čtyřruční hry přijímá různé role („basový“ part v jedné, „diskantový“ part v jiné skladbě), podobně v rámci komorní hry (doporučená technická úroveň cca 3.roč.)

7. ročník

Žák

- a) užívá získaných technických i výrazových dovedností ke kultivované, stylové a osobité interpretaci
- b) samostatně vybere část repertoáru, nácviček vede promyšleně - vybere zásadní interpretační problémy, po konzultaci s učitelem realizuje efektivní výcvik technických, výrazových i hudebně-organizačních problémů dohodnutými způsoby; neopomíjí stálý výcvik hlavních prvků klavírní techniky (stupnicové a akordické pasáže, hra plných akordů se změnami poloh, hra dvojhmatů,)

- c) vede dialog s učitelem i se spolužáky o vlastních poznatcích z oboru, hodnotí slyšené interpretační výkony (přehrávky a koncerty ZUŠ, veřejné koncerty, záznamy audio i video, ...) a nachází v nich poučení a inspiraci
- d) získané dovednosti v oblasti improvizace a hry z listu využívá k zapojení do dalších hudebních aktivit – např. doprovod zpěvu, interpretace jednoduchých úprav známých skladeb (sólo i společně), ...
- e) účastní se hry v souborech (jsou-li žákovy předpoklady pro doprovázečskou funkci výrazné, může být poměr repertoáru mezi hlavním oborem a komorní hrou upraven ve prospěch skupinové práce)

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) ovládá podpůrné cviky pro uvolnění různých částí těla
- b) při interpretaci správně sedí (srovnaná záda v mírném předklonu, opora v nohou)
- c) popíše hlavní části klavíru, vysvětlí způsob vzniku klavírního tónu
- d) za použití všech prstů zahraje jednoduchou píseň nebo skladbu (úhoz dle individ. možností)
- e) rozpozná a zareaguje na chybu při poslechu i vlastní interpretaci
- f) vyjádří charakter skladby užitím potřebného úhozu – portamento, staccato, legato
- g) přečte z not jednoduchou sazbu v houslovém i basovém klíči
- h) při doprovodu písně užívá jednoduchou sazbu (např. dudáckou kvintu, základní tóny T, S, D dle návrhu učitele nebo dle značek ve zpěvníku, ...)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá tyto pianistické dovednosti: zdravě tvořený úhoz legato, staccato, portamento, koordinace úkolů pravé a levé ruky, orientace na celé klaviatuře, hra dvojhmatů až po oktávy, orientace v polyfonii,
- b) v interpretaci klade důraz na vyjádření odpovídajícího výrazu skladby, kreativně využívá výrazové prostředky – dynamiku, volbu tempa a agogiku, artikulaci,
- c) dobře se orientuje v notovém textu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- d) zahraje z listu skladby odpovídající úrovni nižšího ročníku prvního stupně (i jednoduché party čtyřruční hry či doprovody), písně podle sluchu i podle zápisu ve zpěvníku
- e) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje v rámci Skupinového praktika, respektuje pravidla pro práci ve skupině

II. ročník

Žák

- a) popíše v notovém zápisu základní členění interpretovaných skladeb, tuto analýzu promítne do návrhu vlastního řešení technických i výrazových problémů v hraných skladbách (např. užité technické prvky, logika výstavby dynamiky a frází, agogika na předělech, stylovost melodických ozdob, výstavba formy v souvislosti s pamětní orientací, ...) – návrhem se po konzultaci s vyučujícím řídí
- b) hraje vyrovnaně po zvukové i rytmické stránce, tyto dovednosti udržuje a rozvíjí výcvikem náročnějších technických cvičení, tvoří si též cvičení z náročných úseků studovaných skladeb (např. v rámci sazby se skoky nebo v polyfonní sazbě), výsledky své práce koriguje sluchovou sebekontrolou
- c) interpretuje lidové i umělé písně (některé z listu), dotvoří ve zpěvníku naznačený doprovod nebo vytvoří vlastní na základě tonálních harmonických funkcí

III. ročník

Žák

- a) samostatně vybere a nastuduje skladbu, uplatní osobitý přístup k interpretaci i odpovědnost za stylové provedení, postup studia konzultuje s učitelem – svá řešení zdůvodní, přijme podněty, které jeho práci pozitivně směřují
- b) z různých zdrojů (mj. prostřednictvím internetu a sociálních sítí) získává nové hudební informace i literaturu, porovnává specifika české a světové hudby, vede o nich rozhovor s učitelem
- c) interpretuje doprovodné i drobné sólové party v rámci Skupinového praktika

IV. ročník

Žák

- a) slovně vyjádří stylové a žánrové priority svého hudebního zájmu, popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji, získané zkušenosti aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti
- b) popíše odlišnosti v užití výrazových prostředků hudby dle regionu a historického období vzniku skladby i jejích stylových charakteristik a tuto zkušenost promítne do své hry
- c) vyjádří hodnocení své vlastní i vyslechnuté interpretace, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- d) hraje úpravy významných děl světové i české hudební literatury (snadné i z listu)
- e) užívá jak osvědčené způsoby doprovodů lidových i umělých písní (jednoduchá doprovodná sazba na základě tonální harmonie vč. figurací, příznávkové sazby apod., hra podle akordických značek ve zpěvníku, ...), tak osobitá řešení inspirovaná studiem nahrávek, internetu,
- f) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrozumnějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)

- g) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, v případě skupinové interpretace s vedoucím souboru, spoluhráči, ... ; umí se vyrovnat s trémou – zodpovědností v přípravné fázi, maximálním soustředěním na obsah hudebního sdělení při výkonu, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.3 Studijní zaměření Hra na varhany

Charakteristika studijního zaměření

Předmět Hra na varhany se začal v naší škole vyučovat v roce 1992. Jsme jedinou školou v Plzni, na níž je možno se tomuto studijnímu zaměření věnovat. Žáci se v průběhu studia seznámí se specifikou přístupu k různým nástrojům (chrám, koncertní sál, ...).

Předpokladem pro zahájení studia je určitá míra fyzické i duševní vyspělosti uchazeče (orientační nejnižší věková hranice je deset let). Samotnému přijetí ke studiu předchází kromě talentové zkoušky také konzultace s vyučujícím, který doporučí další postup (jednou z možností je i nástup do jiného studijního zaměření, které poslouží jako přípravné studium, v případě hry na varhany např. hra na klavír).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání

v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na varhany	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1	1	1	1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1	1	1	1
Nauka o varhanách	0,5	0,5	0,5	0,5				0,5	0,5	0,5	0,5
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na varhany jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Návčik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na varhany ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na varhany může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy
9. Výuka předmětu Nauka o varhanách probíhá v blocích

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k věkovému vymezení pro zahájení studia (viz odstavec „Charakteristika studijního zaměření“) není přípravné studium hry na varhany organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na varhany) mohou do studijního zaměření Hra na varhany přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na varhany

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) sedí správně u nástroje tak, aby mohl ovládat manuálové klaviatury i pedál
- b) popíše funkci všech prvků na hracím stole (manuály, pedál, ovladače rejstříků, žaluzie, crscenda, volných a pevných kombinací)
- c) užívá základní technické prvky v jednoduché manuálové varhanní sazbě – využívá váhu paže jak v úhozu tenuto s citlivým odlišením délky tónu (včetně krátkých tónů), tak v úhozu legato; užívá tiché výměny prstů v jednoduché sazbě (jednohlas, event. dvojhmat); užívá změny manuálů a hru každé ruky na jiném manuále
- d) užívá základní prvky pedálové hry - hru špičkami v paralelním postavení nohou, v jednoduchém kontextu hru špičkou a patou
- e) realizuje jednoduchou sazbu v souhře manuálu s pedálem - ve statické prodlevové sazbě i s občasnými tónovými posuny
- f) výše uvedené dovednosti využívá při hře cvičení a jednoduchých skladeb manualiter či s pedálovou prodlevou nebo jednoduchými posuny v pedálovém partu

2. ročník

Žák

- a) užívá manuálovou hru legato v jednoduchém dvojhlasu v jedné ruce s užitím klouzání, tichých výměn, zvláštních hmatů v překládání – přes 4. či 5.prst, hru každou rukou na jiném manuálu i střídání manuálů
- b) v pedálových cvičeních hraje rytmicky i melodicky pohyblivější sazbu s překládáním a podkládáním nohou, s užitím špičky i paty, tiché výměny nohou i výměny špičky za patu téže nohy, klouzání z černé klávesy na bílou
- c) v manuálu i pedálu užívá artikulaci, její realizaci pozorně sluchově kontroluje
- d) ve cvičeních i skladbách interpretuje sazbu souhry manuálu a pedálu, v níž se vyskytuje pohyblivější manuálový part při statickém či mírně pohyblivém pedálovém partu, nebo naopak jednoduchý manuálový part s pohyblivějším pedálem
- e) rozezná od sebe typické ukázky varhanní hudby barokní, romantické a moderní
- f) zná základní rozdělení varhanních hlasů (principály, flétny, smyky, jazyky, alikvoty, mixtury), umí použít rejstříky různé stopové výšky a sestavovat nejzákladnější rejstříkové kombinace

3. ročník

Žák

- a) interpretuje přehlednou toccatovou sazbu, dvou- až tříhlasou polyfonní sazbu, snazší sazbu akordickou a kombinovanou, volí přiměřená tempa
- b) v manuálové hře užívá i vázání palcem a přebírání středního hlasu z jedné ruky do druhé

- c) užívá jednoduché melodické ozdoby - příraz, nátryl, mordent
- d) využívá získané dovednosti ve hře na pedál v partech s pohyblivější sazbou s důrazem na přesný rytmus, užívá i vázání sousedních černých kláves špičkou jedné nohy
- e) ve skladbách dbá na přesnou rytmickou koordinaci manuálové i pedálové složky
- f) interpretuje literaturu různých slohových období (včetně romantické a moderní hudby v lehčí sazbě), dbá na stylové užití artikulace a agogiky
- g) popíše základní rozdíl dispozice barokních a romantických varhan
- h) rozezná a ukáže základní stavební celky hrané skladby
- i) napodobí známé /např. písňové/ melodie, vytvoří vlastní jednoduchou melodii na základě povědomí o tónickém centru, event. s oporou tónů T 5/3, využívá prodlevový doprovod

4. ročník

Žák

- a) zvládá v pedálu hru vybraných durových stupnic, dobře se orientuje v celém rozsahu klaviatury při použití špičky i paty, užívá hmaty s posunem nohy na klávese
- b) interpretuje skladby s pohyblivější sazbou manuálu i pedálu – kromě toccat, preludií a lehčích fug též kolorované chorální přehledy, kratší ciaccony či passacaglie
- c) užívá další ozdoby – obal, trylek
- d) v přehledné sazbě romantických a moderních skladeb užívá žaluzii
- e) u vybraných kratších skladeb samostatně volí registraci
- f) z listu interpretuje unisono (event. v jednoduchém dvou či vícehlasu) lidové i duchovní písně či liturgické části
- g) v rámci improvizace realizuje jednoduché přehledy k písním s prodlevami T-D-T, k doprovodu hraných písní využívá prodlevový doprovod nebo doprovod základními tóny T, D, event. S
- h) zvládá hru kadence T-S-D-T dle pravidel ve všech polohách (úzká rozloha) v nejužívanějších durových tóninách

5. ročník

Žák

- a) interpretuje rozměrnější skladby přehledné sazby, rozmanitých forem a období vzniku
- b) jako technickou průpravu ke hře literatury užívá stupnice v souhře manuál-pedál (např. dle M.Dupreho), dbá na přesnou souhru
- c) používá žaluzii a crescendový válec; tam, kde je to možné, ovládá samostatně registraturu
- d) z listu interpretuje a/ duchovní písně a liturgické části v jednoduchých úpravách
 - b/ krátké skladby jednoduché, přehledné (harmonicky předvídatelné) sazby buď bez pedálu nebo s velmi jednoduchým pedálovým partem
- e) zvládá hru kadence T-S-D-T dle pravidel ve všech polohách (úzká rozloha) v nejužívanějších durových tóninách

6. ročník

Žák

- a) zahraje snadnou sazbu dvojitého pedálu a snadnou sazbu triovou
- b) interpretuje skladby harmonicky, kontrapunkticky i formálně prokomponovanější, vzniklé v různých slohových obdobích
- c) užívá výsledků analýzy poslechu nahrávek studovaných skladeb k návrhům vlastní registrace, interpretačního ztvárnění tempových proporcí, frázování či artikulace
- d) provádí menší registrační úkony v průběhu skladby (návaznost na dobovou praxi hrané skladby)
- e) pružně reaguje na měnící se podmínky při hře na různé nástroje (jak po stránce obsluhy, tak v ohledu vyhodnocování zvukových možností a kvalit daného nástroje, akustiky prostoru a přiměřené volby repertoáru i přizpůsobení některých výrazových složek – např. tempa, artikulace, ...)
- f) získané dovednosti využívá v rámci volitelných předmětů skupinového praktika
- g) z listu interpretuje doprovody v přehledné sazbě, skladby přehledné formální i harmonické struktury s pedálovým partem klidného charakteru či s úseky sólového pedálu
- h) v rámci improvizace užívá kadencí v základních durových i mollových tóninách s posunem poloh jako prostředku k interpretaci doher, malých harmonicko-melodických vět (např. s tóninovým plánem T-D-T) s charakteristickou náladou (využití zejména rytmických a registračních prostředků); umí vytvořit předeheru k písni buď s využitím lidového dvojhlasu, nebo na akordickém základě (aplikace kadence)

7. ročník

Žák

- a) kultivovaně, stylově a osobitě interpretuje zvolené skladby, k interpretaci užívá získaných technických a výrazových dovedností i dalších odborných znalostí (o historii nástroje a varhanní literatury, registračních zákonitostech, ...)
- b) má osvojeny efektivní postupy nácviu (stále udržuje zběhlost v manuálové i pedálové technice, analyzuje skladbu po stránce potřebného technického výcviku i formálního členění k promyšlené interpretaci výrazové složky), dokáže samostatně nastudovat skladbu menších rozměrů
- c) analyzuje zvukové ztvárnění studovaných skladeb na nahrávkách, získané poznatky aplikuje na aktuální podmínky (nástroj)
- d) hodnotí vlastní výkon i výkony spolužáků, v rozhovoru o interpretačních problémech umí vyslovit svůj názor a zpracovat názory druhých
- e) využívá získané dovednosti při spolupráci na projektech v rámci skupinových praktik
- f) z listu interpretuje zejména materiál praktického využití - duchovní písně a liturgické části, chorálové přede hry a jednoduché skladby vhodné k proložení liturgie či k doprovodu společenských příležitostí (svatba, hudební složka vernisáže, ...)
- g) přizpůsobí se nástroji a akustice v novém prostoru, při volbě registrace dokáže využít možností nástroje
- h) v oblasti improvizace
 - užívá kadencí ve spojení s melodickými tóny (střídavými, průchodnými, event. průtažnými) a živou rytmickou složkou; užívá akord na VI. stupni (event. i na II.st.) a D7

- harmonizuje melodii, posiluje schopnost užití imitace, vnímá důležitost formy
- užívá jednoduchou imitaci
- napodobuje formy, s nimiž se seznámil při hře literatury (chorální předehera, variace, fugeta, dvou nebo třídílná písňová forma aj.)

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj a jeho běžné údržby
- vyjádří vlastními slovy možnosti využití varhan v současnosti i z pohledu hudební historie
- sedí správně u nástroje tak, aby mohl ovládat manuálové klaviatury i pedál
- užívá základní technické prvky v jednoduché manuálové varhanní sazbě – využívá váhu paže jak v úhozu tenuto s citlivým odlišením délky tónu (včetně krátkých tónů), tak v úhozu legato; užívá tiché výměny prstů v jednoduché sazbě (jednohlas, event. dvojhmat); užívá změny manuálů a hru každé ruky na jiném manuále
- užívá základní prvky pedálové hry - hru špičkami v paralelním postavení nohou, v jednoduchém kontextu hru špičkou a patou
- realizuje jednoduchou sazbu v souhře manuálu s pedálem - ve statické prodlevové sazbě i s občasnými tónovými posuny
- plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém i basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- bezpečně užívá v rámci manuálové hry aplikaci stupnicových a akordických pasáží s pochopením jejich hmatové logiky, dvojhmaty včetně rozdílné artikulace hlasů, klouzání, tiché výměny, překládání prstů, vázání palcem, přebírání středního hlasu z jedné ruky do druhé, střídání manuálů a hru každou rukou na jiném manuálu (včetně rozdílné artikulace jednotlivých partů)
- v rámci pedálové hry užívá všechny důležité technické prvky – střídání i překládání špiček, hru patou, klouzání, tiché výměny, přehledné party dvojitého pedálu

- c) při interpretaci užívá důslednou sluchovou sebekontrolu, již koriguje jak složku technickou (přesná souhra všech složek), tak výrazovou – využívá získaných znalostí o stylové interpretaci skladeb různých slohových období i žánrů, bere ohled na akustické poměry v daném prostoru
- d) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- e) v oblasti improvizace užívá získané dovednosti jak ve složce melodické (opěrné akordické tóny, logické závěry, ...), tak při užívání harmonických prostředků (rozšířené kadence včetně vedlejších stupňů) s důrazem na vyjádření nálady a přehlednou formu (vyvážená periodicitu)

II. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby toccatového charakteru, imitační formy (fugety, fugy, imitační chorální přede hry) i díla s převahou harmonicko-melodických prostředků
- b) při interpretaci užívá zkušenosti získané poslechem živých výkonů i nahrávek, o výkonech svých i o výkonech slyšených vede rozhovor s vyučujícím i spolužáky, poznatky z rozhovorů promítá zpětně do své interpretace
- c) z listu hraje doprovody k chorálům i menším komorním skladbám, umí podání svého partu přizpůsobit uskupení, s nímž spolupracuje (tempo, registrace, ...)
- d) v oblasti improvizace užívá dovednosti z oblasti práce s akordickou sazbou k jednoduché harmonizaci písní, dříve získaný formový cit užívá při tvorbě přede her k hraným písním; umí modulovat do dominantní a paralelní tóniny

III. ročník

Žák

- a) hraje i vícedílné skladby obsahující mj. sazbu kolorovaného cantu firmu či ostinátního tématu s variacemi (passacaglia, ciaccona)
- b) umí nazpaměť kratší přehledné skladby (např. Fischerova preludia, některé z Krebsových-Bachových Malých preludií či drobná romantická díla C.Francka apod.), využívá je např. při zkoušení neznámých nástrojů
- c) umí naregistrovat skladby přehledné formy a volit repertoár pro své vystoupení v závislosti na dispozici daného nástroje
- d) umí využít získané dovednosti a znalosti k samostatnému nácviku partů v komorních uskupeních, aktivně se podílí na formování výsledného tvaru komorní skladby
- e) využívá dovednost běžných modulací (do dominantní či paralelní tóniny, do tónin vzdálených o dvě až čtyři předznamenání) k propojování liturgických částí či různých oddílů programu např. v rámci svatebního obřadu apod.

IV. ročník

Žák

- a) užívá všech získaných dovedností (včetně obsluhy žaluzie a ovladače crescenda)

- b) umí vybrat a naregistrovat skladbu s ohledem na nástroj, zvládá jednodušší registrační úkony v průběhu skladby i komunikaci s registrátorem
- c) zná stěžejní díla české i světové varhanní literatury a umí zhodnotit jejich provedení
- d) je si vědom svých možností a zná prameny pro čerpání notového materiálu ke svým oblíbeným skladbám, k interpretaci přistupuje s osobním zaujetím, vyjadřuje myšlenkové poselství skladeb
- e) získané vědomosti a dovednosti užívá jak v sólové hře, tak v rámci spolupráce s různými uskupeními
- f) přehlednou sazbu hraje z listu, je vybaven důležitými dovednostmi z oblasti improvizace (viz předchozí ročníky) pro službu liturgického i obřadního varhaníka

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Nauka o varhanách

Charakteristika předmětu

Varhany jsou hudebním nástrojem, který v sobě spojuje poměrně komplikovanou složku konstrukčně–technickou s promyšlenou koncepcí zvukové výstavby. K základnímu vybavení varhaníka (jak profesionála, tak amatéra) proto patří znalosti o obou těchto stěžejních prvcích, které ve své provázanosti tvoří kultivované umělecko–řemeslné dílo, bezesporu největší a nejsložitější hudební nástroj. Součástí výuky předmětu Nauka o varhanách je i zevrubná prohlídka nástrojů různých typů, na nichž lze konkrétně dokumentovat probrané teoretické informace. Tomu je přizpůsobena i organizace výuky – vzdělávací bloky s většími časovými odstupy, účast žáků různých ročníků a stupňů studia.

OSNOVY PŘEDMĚTU

I. stupeň

1. ročník

Žák

- a) ukáže základní části varhan (hrací stůl, traktura, vzdušnice, píšťaly, vzduchové hospodářství)
- b) rozezná základní typy varhan – pozitiv, nástroj vhodný pro liturgii a nenáročný koncertní využití (jeden či dva manuály s pedálem), koncertní nástroj (dvou a vícemanuálové varhany s bohatou dispozicí)

- c) rozdělí rejstříky daných varhan do skupin podle zvukových charakteristik a konstrukce píšťal (retné a jazykové rejstříky; principály, flétny, smyky, alikvoty, mixtury, jazyky ...), orientuje se v označení stopové výšky rejstříků

2. ročník

Žák

- a) rozezná základní druhy traktur (mechanická, pneumatická, elektrická či elektro- - pneumatická), je poučen o rozdílech odezvy nástroje po stisku klávesy u toho kterého typu traktury
- b) bezpečně se orientuje v jednotlivých ovládacích prvcích hracího stolu nástroje, na němž probíhá výuka (přiřazení rejstříků jednotlivým klaviaturám, pomocná zařízení – spojky, pevné a volné kombinace ad., žaluzie, crescendový válec, ...)

3. ročník

Žák

- a) popíše základní části retných píšťal, zná souvislost mezi délkou píšťal a jejich stopovým označením
- b) u neznámého nástroje rozpozná logiku umístění ovládacích prvků na hracím stole
- c) je si vědom nutnosti kontroly stavu oleje v maznicích ventilátoru, v případě podezření na nedostatek oleje upozorní na tento problém majitele nástroje

4. ročník

Žák

- a) je seznámen se základními typy ladicích prvků píšťal, na vyobrazení (či modelu) je na dotaz ukáže
- b) popíše základní části jazykových píšťal
- c) na základě získaných znalostí dokáže odhadnout příčinu závady nástroje (nehrající či stále znějící tón, kolísání ladění nástroje v průběhu hry, pazvuky různého druhu /drnčení špatně upevněných píšťal či výplní postamentu, hluk od ventilátoru, syčení ve vzdušnicích či vzduchovodech/, ...), upozorní na tyto skutečnosti majitele nástroje

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) ukáže základní části varhan a jednoduše vysvětlí jejich funkci
- b) je seznámen se základními typy nástrojů podle velikosti a způsobu využití (continuo nástroje, liturgické nástroje, koncertní nástroje, mezitypy) i se základními odlišnostmi nástrojů v závislosti na období jejich stavby, rozdíly jednoduše popíše

- c) zná jednotlivé části píšťaly obou základních typů s ohledem na vznik tónu (retné, jazykové), je seznámen s funkcí těchto částí a jejich vlivem na výsledný tón (též objasnění pojmu menzura, povědomí o tvarech ozvučen, konstrukci jazýčků, ...); přiřadí rejstříky ke skupinám podle charakteru zvuku a konstrukce píšťal (retné a jazykové rejstříky; principály, flétny, smyky, alikvoty, mixtury, jazyky ...)

II. ročník

Žák

- a) rozezná základní druhy traktur (mechanická, pneumatická, elektrická či elektro-pneumatická), je si vědom nutnosti přizpůsobení hry vlastnostem dané traktury (respektive charakteristice ozvu tónů vzhledem k použité traktuře)
- b) je seznámen se základními typy vzdušnic (ve spojení s trakturou) a jejich vlivem na vznik varhanního zvuku
- c) umí použít a jednoduše vysvětlit funkci jednotlivých částí a funkčních prvků hracího stolu i jejich odlišnosti vzhledem k době stavby nástroje a použité traktuře (klaviatury – manuálové, pedálová, registrační zařízení, spojky, volné kombinace, pevné kombinace, žaluzie, crescendový válec, ...)

III. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části vzduchového hospodářství varhan (čerpadlo vzduchu – mechanické, elektrické; typy měchů, regulátor tlaku, vzduchovody, vzdušnice jako zásadní prvek propojující vzduch.hospodářství, trakturu a píšťaly)
- b) je poučen o zásadách údržby nástroje, ví, které zásahy může (a musí) provádět svépomocí (např. mazání ložisek ventilátoru, ...) a které je nutno svěřit výhradně varhanáři
- c) zná základní pravidla bezpečnosti při provádění údržbových prací

IV. ročník

Žák

- a) jednoduše vysvětlí princip stavby multiplexních varhan (tzv. „unit“), v případě koncertního vystoupení na tomto typu varhan bere v úvahu omezení, jež tato konstrukce nástroje přináší
- b) je seznámen s možnými odchylkami v ladění varhan v závislosti na době jejich stavby a na použité teplotě
- c) vyjmenuje nejméně tři zahraniční a tři tuzemské varhanářské firmy (působící v současnosti nebo v minulosti)

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.4 Studijní zaměření Hra na EKN (elektronické klávesové nástroje)

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na EKN (elektronické klávesové nástroje; dále jen EKN) byla v naší škole zahájena v roce 1994. Se studiem je možno začít již v útlém věku (zpravidla s nástupem dítěte do 1.třídy ZŠ - tzv.PHV; po konzultaci s pedagogy a vedením školy lze případně začít i dříve).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na EKN	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak

- stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
 3. Součástí předmětu Hra na EKN jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Návčik komorních partů
 4. Výuka v předmětu Hra na EKN probíhá individuálně nebo ve skupině 2 žáků.
 5. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
 6. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
 7. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na EKN ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
 8. Na návrh učitele Hry na EKN může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
 9. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Charakteristika

V přípravném studiu je kladen důraz na motivační složku výuky. Spolu s elementárními dovednostmi specifickými pro hru na EKN jsou v návaznosti na kolektivní výuku PHV dále rozvíjeny i obecné hudební dovednosti (rytmické cítění, citlivé sluchové vnímání – kultivace melodického a intonačního cítění, ...).

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) popíše základní části nástroje, zná a využívá funkce základních ovladačů
- b) ovládá podpůrné cviky pro uvolnění různých částí těla
- c) při interpretaci správně sedí (srovnaná záda v mírném předklonu, opora v nohou)
- d) zazpívá dětskou píseň s vytleskáním rytmu nebo pohybovým vyjádřením postupu melodie
- e) zahraje úhozem portamento (event. legato) za použití všech prstů jednoduchou písničku nebo skladbičku
- f) rozpozná a zareaguje na chybu při poslechu i vlastní interpretaci
- g) přečte z not jednoduchou sazbu v houslovém klíči (c' - c'')

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na EKN

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše základní části nástroje, umí jej zapnout, vypnout, zesílit, ztišit a využít funkce některých dalších ovladačů, experimentuje při volbě rejstříků
- b) užívá základní návyky společné všem hráčům na klávesové nástroje: rovný a uvolněný sed, pohyblivost paží a využití jejich váhy k pevnému a pružnému úhozu
- c) v písních, cvičeních a skladbičkách používá různé způsoby hry - portamento, staccato, legato
- d) hraje písně nebo skladbičky v pětiprstové poloze každou rukou zvlášť, melodii rozdělenou mezi obě ruce a oběma rukama současně v nejjednodušší sazbě (unisono, protipohyb)
- e) přečte jednoduchý notový zápis (c1 - c2 v houslovém klíči a c1 – g0 v basovém klíči), spojuje si grafický záznam s melodickou i rytmickou představou a orientací na klávesnici
- f) popěvky a lidové písně hraje z paměti a podle sluchu, též nápodobou učitele
- g) zazpívá píseň a doprovodí se basovými tóny hlavních akordů T, D
- h) využívá automatického doprovodu – hraje pravou rukou za doprovodu učitele, levou ke zpěvu

2. ročník

Žák

- a) používá různých způsobů hry – portamento, legato, staccato – a je schopen je kombinovat v jednoduchých skladbách či písních
- b) podkládá palec a hraje jednooktávové durové stupnice protipohybem, stupnice s obtížnějším prstokladem zvlášť
- c) tvoří kvintakordy, je seznámen s vystavěním jednoduché kadence – T, S, D
- d) hraje oběma rukama současně ve snadné sazbě
- e) je schopen spojit grafický zápis hudby se správnou sluchovou i hmatovou představou, orientuje se v notovém zápisu v rozsahu c – g2 v houslovém a basovém klíči
- f) využívá některých technických možností svého nástroje – hraje písně s automatickým doprovodem, používá jednoduché durové kadence T, S, D ve formě basových tónů nebo jako celé akordy, experimentuje se zvukovými rejstříky
- g) za pomoci učitele vyhledává vhodný druh doprovodu, umí upravit jeho rychlost

3. ročník

Žák

- a) používá nezávisle obě ruce v jednoduchých skladbách, písničkách a etudách
- b) hraje snadnější dvouoktávové stupnice v protipohybu, je seznámen se všemi druhy mollových stupnic, harmonickou hraje každou rukou zvlášť, aiolskou a melodickou oběma dohromady; kadence rytmitizuje ve tři i čtyřdobém taktu (pravá rozklad, levá akordický doprovod), jako cvičení nezávislosti rukou při doprovodu písní
- c) je na elementární úrovni seznámen s polyfonní sazbou (jednoduché skladby)
- d) využívá probrané harmonické kadence k akordickému doprovodu písní
- e) hraje písně různých žánrů a volí pro ně vhodný druh automatického doprovodu
- f) je seznámen s dalšími funkcemi používaného nástroje – DUAL, INTRO, ENDING

4. ročník

Žák

- a) hraje stupnice s obtížnějším prstokladem durové i mollové, dvouoktávové v protipohybu; kadence dur rozšiřuje o vedlejší harmonické funkce
- b) používá dvojhmaty do rozsahu sexty v portamentu
- c) odlišuje silou úhozu melodii a doprovod
- d) je seznámen s některými melodickými ozdobami (příraz, nátryl)
- e) hraje skladby různých žánrů, klasické i moderní, vnímá použité výrazové prostředky
- f) je seznámen s pentatonickou stupnicí a jejím použitím v improvizaci i s formální a harmonickou stavbou blues
- g) podle pokynů učitele používá akordických značek a orientuje se v užívaných akordech i obratech

5. ročník

Žák

- a) užívá získané technické dovednosti, jejich kvalitu udržuje a rozvíjí zejména hrou stupnic dur i moll v rovném pohybu, v rytmitizacích, tvoří kadence s vedlejšími akordy a obraty kvintakordu
- b) technické problémy řeší hrou etud, zejména dbá na souhru a nezávislost rukou, plynulost v rytmickém projevu, dynamické rozlišení melodického a doprovodného hlasu
- c) v rámci technických možností nástroje dbá na dynamické odstínění hry
- d) používá automatický doprovod nebo metronom při hře skladeb, písní a etud s důrazem na rytmickou přesnost
- e) zvládá dvojhmaty v legatu
- f) je seznámen s některými žánry populární hudby a jejich charakteristickými postupy (blues, country)
- g) používá pentatonické stupnice k jednoduché improvizaci na rytmicko-melodický základ
- h) používá k doprovodu písní figury v levé ruce a orientuje se v základních akordických značkách
- i) podle vlastní fantazie a vkusu používá samostatně funkce naprogramované v jeho nástroji
- j) dokáže nahrát do paměti nástroje automatický doprovod

6. ročník

Žák

- a) hraje stupnice v kombinovaném pohybu podle rozsahu nástroje, ve volném tempu; zvládá harmonické kadence i obraty kvintakordů včetně rozkladů
- b) je seznámen s možnostmi použití pravého pedálu
- c) hraje skladby dalších žánrů populární hudby (rock, rock'n'roll, ballad)
- d) dokáže samostatně vystavět kadenci v levé ruce
- e) je seznámen s bluesovou stupnicí a jejím použitím v improvizaci
- f) podle možností svého nástroje experimentuje s nahráváním zvuků a melodií, jejich ukládáním do paměti nástroje a jejich vrstvením

7. ročník

Žák

- a) využívá získaných vědomostí a dovedností ke hraní skladeb různých stylových období a žánrů, rozlišuje polyfonní a homofonní sazbu s důrazem na vedení jednotlivých hlasů
- b) svou instrumentální techniku zdokonaluje hraním stupnic v kombinovaném pohybu a etud
- c) je schopen k dané harmonické kadenci improvizovat jednoduchou melodii v pentatonické nebo bluesové stupnici
- d) používá doprovodných rytmů a figur v souladu s žánrem skladby nebo písně
- e) je seznámen s dalšími charakteristickými znaky populární i jazzové hudby (swing, boogie, dance, funk, hiphop atd.)

Přípravné studium II.stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, zná a užívá základní funkce ovladačů
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití EKN
- c) užívá základní návyky umožňující hru na klávesový nástroj (rovný, stabilní a uvolněný sed, správné postavení paží i prstů a jejich pružné pohyby)
- d) při hře písní a krátkých skladeb využívá odlišení úhozu (portamento, legato, staccato)
- e) využívá některé technické možnosti svého nástroje (výběr rejstříku, typu doprovodu, úprava tempa a hlasitosti)
- f) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém i basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá dovednosti získané na I. stupni, technickou kondici samostatně udržuje zejména hrou stupnic a akordů, pasážových cvičení a etud, technicky problematické úseky skladeb modifikuje a užívá jako cvičení
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) při poslechu rozezná žánr interpretované skladby či písni (pop, jazz, taneční hudba, ...), popíše základní formální členění některých skladeb klasické hudby (např. sonáta, suite, rondo, variace, ...)
- d) v rámci improvizace samostatně utvoří kadenci včetně vedlejších akordů, vytvoří druhý hlas k melodii
- e) zahraje z listu skladby odpovídající úrovni nižšího ročníku prvního stupně (cca 2.-3./I.)
- f) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních, respektuje pravidla práce ve skupinové interpretaci

II. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby různých historických období, popíše stylové a zvukové rozdíly těchto skladeb a při hře je respektuje (např. použitím vhodného rejstříku, ozdob, rytmizace a frázování, artikulace, ...)
- b) formuluje priority svého hudebního zájmu a kvalitu svých dovedností, na základě této rozvahy si samostatně vybere skladbu (využije služeb knihoven či internetu) a nastuduje ji s využitím pomůcek pro efektivní cvičení (základní rozčlenění notového textu, určení technicky obtížných úseků a způsobů jejich nácvičky, postupné kroky od snazšího k obtížnějšímu, formulace základní výrazové polohy skladby, ...)
- c) doprovodí píseň samostatně vypracovanou harmonizací, používá různé doprovodné modely (rozložené a lomené akordy, basové figury); tyto způsoby práce užije jak k doprovodu spolužáka, tak případně k podpoře vlastního zpěvu

III. ročník

Žák

- a) analyzuje harmonickou a formální stavbu vybraných skladeb (písňová forma, balada, blues, rock'n'roll, ...) a získané poznatky po konzultaci s vyučujícím užije při nácvičce a interpretaci
- b) utvoří melodii k danému akordickému základu a použije ji k dotvoření písni (mezihry, přede hry, variace)

- c) ovládá různé doprovodné modely a basové figury a používá jich v souladu s žánrem vybrané skladby
- d) umí se rychle zorientovat v technických možnostech daného nástroje, má zkušenost s nástroji umožňujícími nahrávání a vrstvení melodií, předvede krátkou ukázkou vytvoření a zafixování vrstveného hudebního útvaru
- e) interpretuje doprovodné i drobné sólové party v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

IV. ročník

Žák

- a) umí plně využít technických možností svého nástroje, má zkušenosti také s některými jinými klávesovými nástroji (elektronickými i akustickými)
- b) slovně vyjádří stylové a žánrové priority svého hudebního zájmu, popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji, získané zkušenosti aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti (vč. využívání zdrojů materiálu a inspirace – knihovny, internet, koncerty, ...)
- c) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- d) získané znalosti a dovednosti užívá při kompozici či aranžování jednoduché skladby nebo písni (rozvaha o formálním členění, tvorba jednotlivých dílů a jejich logické propojení, využití zvukových možností nástroje a dalších vstupů – zpěvák, spoluhráč, ...)
- e) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.5 Studijní zaměření Hra na housle

Charakteristika studijního zaměření

Výuka předmětu Hra na housle má v naší škole dlouholetou tradici.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na housle	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na housle jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na housle ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na housle může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

V přípravném studiu je kladen důraz na motivační složku výuky. Spolu s elementárními dovednostmi specifickými pro hru na housle jsou v návaznosti na kolektivní výuku PHV dále rozvíjeny i obecné hudební dovednosti (rytmické cítění, citlivé sluchové vnímání – kultivace melodického a intonačního cítění, ...).

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) ukáže jednotlivé části houslí a smyčce
- b) užívá správný postoj, držení houslí a smyčce
- c) předvede hru pizzicata na jednotlivých strunách (písnička zpaměti)
- d) hraje arco středem smyčce a jeho jednotlivými částmi
- e) ovládá základní návyk pro koordinaci levé a pravé ruky a pro uvolňování všech částí obou rukou
- f) přečte jednoduchý notový text v houslovém klíči

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na housle

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) má osvojen přirozený postoj při hře, uvolněné držení těla
- b) předvede správné uvolněné držení houslí, uvolněné držení smyčce
- c) na jednoduché skladbě ukáže koordinaci levé a pravé ruky
- d) hraje středem smyčce, dolní a horní půlkou smyčce, celým smyčcem, kombinuje smyky
- e) v rámci techniky pravé ruky umí hrát smyky detaché, staccato, v levé ruce užívá prstoklad dur nebo moll I. polohy
- f) umí zahrát jednoduchou melodii zpaměti v daném prstokladu

2. ročník

Žák

- a) hraje s přechodem přes struny, užívá smyk legata, předvede kvalitní nasazení tónu

- b) hraje prstoklad dur a moll, tuto dovednost předvede i při hře stupnic dur a moll
- c) při hře rozlišuje základní dynamické rozdíly (p, mf, f)
- d) hraje z paměti písničky a krátké skladbičky
- e) předvede základní orientaci v notovém zápisu při souhře s učitelem

3. ročník

Žák

- a) používá nové prstoklady a stupnice v rozsahu první polohy
- b) zahraje jednoduchý tečkovaný rytmus
- c) při hře respektuje další dynamická označení (crescendo – decrescendo)
- d) zahraje jednoduchou skladbu z listu
- e) hraje kratší přednesové skladby z paměti
- f) kontroluje svoji intonaci a koriguje výšku tónu, ovládá dolaďování třetího a čtvrtého prstu s prázdnými strunami
- g) dokáže zahrát jednoduchý part v souhře s doprovodným nebo jiným sólovým nástrojem
- h) popíše princip ladění

4. ročník

Žák

- a) zahraje složitější rytmy (triola, synkopa)
- b) užívá různé smyčcové techniky: legato, detaché, staccato, martellé
- c) při hře využívá agogiku (accelerando, ritardando)
- d) hraje přednesové skladby většího rozsahu z paměti
- e) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji – koordinace nástupu a ukončení, orientace ve vlastním nástrojovém partu, ...
- f) umí s pomocí učitele naladit

5. ročník

Žák

- a) umí užít všechny prstoklady I. polohy
- b) zahraje jednoduché výměny do III. polohy
- c) hraje stupnice a akordy s výměnou do III. polohy
- d) nově užívá různé smyčcové techniky: řadové staccato
- e) v jednoduchých skladbách využívá další výrazové prostředky - vibráto, přirozený flagolet
- f) hraje skladby různých slohových období a umí popsat základní znaky těchto období
- g) zahraje melodické ozdoby (příraz, nátryl, ...)

6. ročník

Žák

- a) hraje s intonační jistotou a orientuje se v I. a III. poloze
- b) při hře v rychlých tempech předvede koordinaci levé a pravé ruky
- c) užívá hru spiccato
- d) hraje trylky a základní dvojhmaty
- e) svou interpretaci koriguje na základě hudební představivosti, má osvojeny principy samostatného nácviku skladeb (základní rozčlenění notového textu, určení technicky obtížných úseků a způsobů jejich nácviku, postupné kroky od snazšího k obtížnějšímu, formulace základní výrazové polohy skladby, ...)
- f) zahraje jednoduchou skladbu, kterou samostatně nastudoval
- g) předvede výměny do V. polohy

7. ročník

Žák

- a) užívá hru v polohách (I.-V.) a jejich výměny
- b) umí zahrát jednoduché akordy
- c) soustředěně zahraje delší skladby
- d) využívá získané dovednosti při hře v komorních souborech a orchestrech
- e) umí si vybrat skladbu a uplatní v ní svůj vlastní projev

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje (včetně názvů strun), dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití houslí v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, držení nástroje i smyčce
- d) zahraje cvičení nebo píseň arco, při hře koordinuje práci pravé a levé ruky
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) hraje s jistotou v I. až V. poloze a provádí plynulé výměny
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) samostatně navrhuje způsoby studia skladeb a aktivně přistupuje k domácí přípravě
- d) samostatně vybere a nastuduje část svého repertoáru

II. ročník

Žák

- a) orientuje se v různých stylových obdobích a žánrech, interpretaci i nácvik danému stylu a žánru přizpůsobí
- b) z listu zahraje part středního rozsahu
- c) vybere samostatně skladbu, dokáže svůj výběr zdůvodnit (dialog žák-učitel, vlastní náměty)

III. ročník

Žák

- a) využívá širokou škálu výrazových možností houslové hry (frázování, vibráto, dynamika), do interpretace promítá svou vnímavost a cítění
- b) dokáže samostatně pracovat s kvalitou a barvou tónu
- c) ve vybraných skladbách sám umí řešit smykové a výrazové varianty

IV. ročník

Žák

- a) umí zhodnotit svůj výkon a obhájit jej
- b) je schopen uplatnit se v různých amatérských orchestrech, komorních a folklorních souborech a profiluje se podle svého zájmu a preferencí
- c) má vlastní názor na interpretaci skladeb různých stylových období a žánrů, svůj názor umí zformulovat a zdůvodnit
- d) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepetitorem, dirigentem, spoluhráči, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.6 Studijní zaměření Hra na violu

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na violu má v naší ZUŠ dlouholetou tradici. Uchazeči o studium tohoto zaměření musí splňovat určité fyzické předpoklady, přijetí ke studiu tedy předchází kromě jiného též konzultace s vyučujícím hry na violu.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na violu	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na violu jsou tyto činnosti: Hra z listu, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na violu ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na violu může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Přípravné studium hry na violu není vzhledem ke specifickým požadavkům na fyzickou vyspělost uchazeče organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na violu) mohou do studijního zaměření Hra na violu přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na violu

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části violy včetně názvů strun
- b) při hře používá správný základní návyk postoje a držení nástroje
- c) ovládá koordinaci levá x pravá ruka
- d) přečte notový zápis v I. poloze ve violovém klíči
- e) užívá hru arco, různé kombinace smyku

2. ročník

Žák

- a) v rámci techniky pravé ruky užívá hru staccato, legato, v levé ruce užívá I. a III. polohu v různých prstokladech podle požadavků v notovém textu
- b) při interpretaci užívá sluchovou sebekontrolu
- c) přečte notový zápis v altovém klíči
- d) zahraje nazpaměť píseň nebo krátkou skladbu

3. ročník

Žák

- a) hraje vybrané stupnice a akordy přes dvě oktávy
- b) interpretuje skladby přehledné melodické i rytmické struktury kvalitním tónem (pozorně intonovaným a smykově znělým), využívá při hře výrazové prostředky (zejm. dynamiku)
- c) zahraje jednoduchý part v souhře s doprovodným nebo jiným sólovým nástrojem

4. ročník

Žák

- a) v rámci techniky pravé ruky užívá též spiccato, techniku levé i pravé ruky koordinuje v rychlejším tempu, v levé ruce používá na elementární úrovni vibráto
- b) zahraje jednoduchou skladbu z listu
- c) hraje skladby různých stylových období, stručně popíše hlavní odlišnosti hraných stylů

5. ročník

Žák

- a) užívá v levé ruce plynulé přechody do vyšších poloh (I., III., V. poloha)
- b) ke stylové interpretaci používá mj. základní melodické ozdoby (příraz, nátryl, trylek)
- c) získané technické dovednosti v levé i pravé ruce využívá při hře dvojhmatů (sext a tercií)
- d) zahraje z paměti delší přednesové skladby

6. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby většího tónového rozsahu, uplatňuje hmatovou jistotu v různých polohách a jejich výměnách
- b) citlivě používá širší škálu výrazových prostředků (dynamika, agogika, volba tempa, ...) k vyjádření nálady skladby
- c) popíše základní členění skladby (rozlišení důležitých motivů, použitých technických prvků, ...), tuto dovednost používá při samostatném studiu skladby (vč. určení pamětních záchytných bodů aj.)

7. ročník

Žák

- a) s jistotou hraje skladby ve vyšších polohách, důsledně užívá intonační korekci
- b) samostatně využívá při hře širokou škálu výrazových prostředků, kultivovaný a dynamicky vyvážený tón
- c) samostatně nastuduje kratší skladbu přehledné sazby, zná priority svého zájmu a na jejich základě s vyučujícím konzultuje volbu dalšího repertoáru
- d) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry
- e) vyjádří svůj názor a interpretaci skladeb různých období, bere si poučení z názorů učitele či spolužáků
- f) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje (včetně názvů strun), dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití violy v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, držení nástroje i smyčce
- d) zahraje cvičení nebo píseň arco, při hře koordinuje práci pravé a levé ruky
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v altovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) s jistotou užívá v levé ruce různé polohy a jejich výměny (vč. hbitého propojení čtení notového záznamu s orientací na hmatníku)
- b) využívá výrazové možnosti violové hry (zvukový účín vibráta, pestrá škála dynamiky, frázování)
- c) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)

II. ročník

Žák

- a) užívá dvojhmaty, dbá na pečlivou intonační korekci
- b) pohotově zahraje z listu part středního rozsahu s vědomým užitím analytických poznatků o formě skladby, o použitých kompozičních postupech a o základní výrazové poloze skladby
- c) samostatně navrhne způsob studia skladby přehledné sazby (navrhne vlastní prstoklady, smyková řešení, dynamickou výstavbu, ...) a řídí se jím

III. ročník

Žák

- a) bezpečně se orientuje ve všech složkách notového zápisu, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácviku i interpretaci
- b) k přesvědčivému a osobitému vyjádření nálady skladby užívá širokou škálu výrazových prostředků vč. různých druhů smyků a kvalitně tvořeného tónu

IV. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby s využitím všech osvojených technických prvků (dobrá orientace na hmatníku, čistá intonace, plynulé výměny ve vyšších polohách, kvalitní smyková tvorba tónu) i výrazových prostředků odpovídajících stylu a žánru skladby (dynamika, barva tónu, vedení fráze, agogika, ...)
- b) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- c) interpretuje svěžené party v rámci komorní či orchestrální hry, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci, dává podněty pro zkvalitnění výsledné podoby společného úsilí

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.7 Studijní zaměření Hra na violoncello

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na violoncello má v naší škole dlouholetou tradici. Studium je možno zahájit již v útlém věku.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na violoncello	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.

3. Součástí předmětu Hra na violoncello jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návík komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na violoncello ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na violoncello může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Cílem výuky v přípravném studiu je motivace žáka v ohledu zájmu o nástroj i o hudbu jako svébytný vyjadřovací prostředek obecně. Získá jak základní dovednosti v oblasti techniky hry na violoncello, tak základní zkušenosti s propojením znalostí a dovedností získaných ve skupinové výuce PHV a jejich uplatněním ve hře na nástroj.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) umí popsat základní části nástroje i smyčce, zná jejich funkci (včetně úlohy smyčce při vzniku tónu)
- b) správně a uvolněně drží nástroj
- c) při hře využívá tyto základní prvky techniky: postavení prstů levé ruky v základní poloze, tvorbu znělého tónu v koordinaci pohybů pravé i levé ruky za použití pizzicata i za použití smyčce
- d) hraje jednoduché písničky podle sluchu
- e) hraje krátké a přehledné skladby podle not (basový klíč)

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na violoncello

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) přečte v F klíči notový text minimálně v rozsahu C až e1
- b) vyjmenuje struny violoncella, zná princip ladění nástroje, ladí s pomocí učitele
- c) využívá základní hráčské návyky - správné držení smyčce (hraje na prázdných strunách), správné sezení u nástroje, uvolněné pohyby rukou
- d) užívá základní smyčcovou techniku pravé ruky – hru středem smyčce (staccato), hru horní a dolní polovinou smyčce, hru celým smyčcem, kombinace smyků
- e) v prstové technice levé ruky užívá hmaty v I. poloze
- f) interpretuje rytmicky i melodicky jednoduchý notový text (základní cvičení)
- g) jednoduché lidové písně hraje podle sluchu, složitější písně z not

2. ročník

Žák

- a) disponuje základní sluchovou představou o ladění nástroje, na jejím základě nástroj naladí, jemné korekce provádí ve spolupráci s učitelem
- b) v instruktivní literatuře využívá tyto dovednosti: prstovou techniku levé ruky v základní a široké poloze, základní prvky smyčcové techniky (detache, martele), tvorbu kvalitního tónu na základě sluchové sebekontroly
- c) interpretuje jednoduchou sazbu v lubové poloze nástroje
- d) zahraje vybrané durové stupnice v jedné oktávě
- e) ve hře rozlišuje základní dynamické rozdíly - „piano“, „forte“
- f) interpretuje z paměti lidové písně a jednoduché skladbičky

3. ročník

Žák

- a) samostatně naladí nástroj
- b) užívá osvědčené postupy pro nácvik skladeb: určí snadné a obtížné úseky, rozdělí jim přiměřeně čas nácviku, soustředí pozornost na technickou i zvukovou kvalitu provedení
- c) využívá při hře základní návyky a dovednosti - uvolněně drží tělo i nástroj, koordinuje pohyb pravé a levé ruky, ovládá celý smyčec i jeho části a tvoří kvalitní tón, v levé ruce užívá základní prstoklady ve výchozí poloze daného nástroje a to i v kombinacích na více strunách, střídá polohy od základní po lubovou, v jednoduché sazbě užívá vibrato
- d) užívá základní varianty smyků - detache, martele, na elementární úrovni též spiccato
- e) zahraje durové stupnice a akordy ve dvou oktávách, vybrané mollové stupnice a akordy v jedné oktávě
- f) má osvojeny důležité prostředky pro vyjádření nálady skladby – odlišení tempa, dynamiky (p, mf, f, crescendo, decrescendo), použití různých druhů smyku, ...
- g) ukáže v notovém zápisu základní stavební prvky, rozpozná je i při poslechu

- h) předvede z paměti skladbu jednoduché melodické i rytmické sazby v rozsahu cca 24 taktů
- i) dokáže zahrát jednoduchý part v souhře s dalšími nástroji

4. ročník

Žák

- a) využívá tyto zdokonalené technické prvky: zběhlost levé ruky od základní po libovůli polohu (i v rychlejším pohybu), vibrato, smykové kombinace v rychlejším sledu
- b) přečte přehledný notový text v tenorovém klíči
- c) hraje stupnice a akordy dur a moll ve dvou oktávách
- d) zahraje z listu krátkou skladbu přehledné sazby
- e) je seznámen se základními znaky hudby období baroka, klasicismu i soudobé hudby, při poslechu rozpozná období vzniku skladby, potřebné odlišnosti vyjádří při interpretaci skladby
- f) interpretuje jednoduché doprovodné i drobné sólové party v rámci komorní hry

5. ročník

Žák

- a) užívá na základní úrovni dovednost hmatu palcové polohy a tvorby flageoletů
- b) čte a interpretuje notové texty s užitím tenorového i houslového klíče
- c) hraje vybrané stupnice a akordy ve třech oktávách, dvojhmaty v jedné oktávě
- d) využívá ve výrazové složce interpretace kvalitní tón s jemnějším dynamickým odstíněním, obohacený vibrátem a propojený do zpěvných frází
- e) interpretuje skladby různých slohových období, popíše vlastními slovy základní stylové odlišnosti a při interpretaci je respektuje
- f) své znalosti a dovednosti využívá v orchestru i v komorních souborech

6. ročník

Žák

- a) využívá ve vybraných skladbách zběhlost prstů v palcové poloze a plynulé přechody do palcové polohy, disponuje kvalitním vibrátem v palcové poloze
- b) se samostatně orientuje v důležitých prvcích notového zápisu hraných skladeb (základní prvky formy, tóninový průběh, tempo a jeho změny, charakteristické rytmické prvky, ...), tuto dovednost využívá při samostatném nácviku skladby přehledné sazby (vč. řešení prstokladů a smyků)
- c) hraje stupnice a akordy dur i moll ve třech oktávách
- d) je seznámen se základními znaky hudby období baroka, klasicismu i soudobé hudby, popíše je, při poslechu rozpozná období vzniku skladby, potřebné odlišnosti vyjádří při interpretaci skladby
- e) na základě sluchové sebekontroly koriguje svoji interpretaci (intonačně, v rámci souhry s doprovázečem, ...)

7. ročník

Žák

- a) kultivovaně, stylově a osobitě interpretuje zvolené skladby, k interpretaci užívá získaných technických a výrazových dovedností i dalších odborných znalostí
- b) využívá při hře veškeré výrazové možnosti kvalitně barevně a dynamicky odstíněného tónu, všech způsobů smyku, pestré dynamické škály ad., citlivou volbou těchto výrazových prostředků umocňuje působivost jednotlivých nálad obsažených ve skladbě
- c) má osvojeny efektivní postupy nácviu, je si vědom nutnosti stálého udržování technické zručnosti zejm. v některých prvcích hry – např. hladké výměny do vyšších poloh, intonační jistota v základních dvojhmatech, smyková obratnost pravé ruky a prstová levé ruky aj.
- d) dokáže formulovat základní rysy různých historických stylů a žánrů (vč. soudobých) a na základě tohoto vědomí formuje svoji interpretaci
- e) zná své interpretační možnosti, při samostatné volbě a nácviu skladby tyto možnosti zohlední
- f) v rámci komorní a souborové či orchestrální hry interpretuje doprovodné i přehledné sólové party, snazší sazbu hraje z listu

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití violoncella v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správné postavení obou rukou
- d) zahraje cvičení nebo píseň v základní poloze
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) využívá veškeré znalosti a dovednosti získané na prvním stupni, dbá na kultivovaný projev po technické i výrazové stránce

- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) na základě analýzy notového textu roztrídí jednotlivé úseky podle užitých technických a výrazových prvků, užije osvědčené způsoby řešení smyků, prstokladů i výrazové složky dané skladby
- d) v komorním souboru zodpovědně interpretuje svůj part, na základě sluchové kontroly koriguje svůj zvuk v rámci celku s přihlédnutím k výrazovým polohám, které jeho part ve skladbě přináší

II. ročník

Žák

- a) užívá dovednosti potřebné ke zvládnutí obtížnější literatury sólové i partů ve hře komorní a orchestrální – volný pohyb levé ruky po celém hmatníku, vibratový trylek, škálu smyků - řadové staccato, sautille, ricochet a další
- b) při interpretaci se soustředí na vyjádření nálady skladby, užívá k tomu odpovídající zvukové kvality tónu (barva, síla, škála dynamických a agogických změn ad.), zároveň dbá na přehlednost hry vyrůstající z analytických poznatků o dané skladbě – základní formální členění, tóninové vztahy, proměny stavby melodie a frázování
- c) přehledné party sólové i komorní a orchestrální hry hraje z listu

III. ročník

Žák

- a) samostatně řeší nácvik nových skladeb jak po technické (mj. tvorba vlastních prstokladů a smyků), tak po výrazové stránce (zvážení možných variant a výběr odpovídající daným okolnostem – subjektivním i objektivním)
- b) ve své interpretaci aplikuje poznatky získané poslechem jiných hudebníků a konfrontované s vlastním interpretačním názorem
- c) v rámci komorní a orchestrální hry je spolehlivým partnerem, umí se zapojit do procesu tvorby společného zvuku, výrazu i stylové interpretace

IV. ročník

Žák

- a) zná hlavní znaky jednotlivých hudebních stylů a tyto znalosti využívá při vlastní interpretaci
- b) k vystižení nálady skladby využívá veškeré technické i výrazové prostředky - pestrou škálu smyků, v levé ruce pohyb od základní až po palcovou polohu, citlivě odstíněný tón jak po stránce barevné, tak dynamické, artikulační, ...
- c) umí prezentovat své názory na interpretovanou hudbu (v rozhovorech s učitelem i v širším kruhu) a dokáže zpracovat jiné názory

- d) zná své interpretační možnosti a umí vyjádřit své hudební preference, podle nichž přistupuje k vlastní volbě repertoáru, je si vědom potřeby stále udržovat svůj kontakt s oborem častým poslechem, na jehož základě koriguje svoji interpretaci
- e) zapojuje se do rozmanitých komorních souborů, kde využívá svých dovedností k docílení společné uspokojivé, oslovující interpretace

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.8 Studijní zaměření Hra na kontrabas

Charakteristika studijního zaměření

S menšími přestávkami probíhá výuka hry na kontrabas v naší škole již od osmdesátých let minulého století. Předpokladem pro zahájení studia je určitá míra fyzické i duševní vyspělosti uchazeče. Orientační spodní věkovou hranicí je deset let věku dítěte. Samotnému přijetí ke studiu tedy předchází kromě talentové zkoušky také konzultace s vyučujícím, který doporučí další postup (jednou z možností je i absolvování studia přípravného nástroje).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na kontrabas	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na kontrabas jsou tyto činnosti: Hra z listu, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na kontrabas ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na kontrabas může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k věkovému vymezení pro zahájení studia (viz odstavec „Charakteristika studijního zaměření“) není přípravné studium hry na kontrabas organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době

(konzultované s vyučujícím hry na kontrabas) mohou do studijního zaměření Hra na kontrabas přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na kontrabas

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák

- a) pojmenuje jednotlivé části nástroje včetně názvů strun
- b) při hře správně drží nástroj i smyčec, dodržuje správné postavení levé ruky na hmatníku
- c) zahraje cvičení nebo skladbu s užitím těchto prvků: hra levou rukou v základní poloze na strunách G, D, A; pravou rukou vyjmenované způsoby smyků - celým smyčcem, dolní polovinou, horní polovinou, středem, détaché, vše s užitím ohybu zápěstí k výměně smyku
- d) přečte běžnou notaci v basovém klíči (posílení dovedností oproti požadavkům HN), pozorně realizuje rytmickou složku (i odděleně od melodické)

2. ročník

Žák

- a) ve cvičeních a skladbách využívá správný postoj při hře, držení smyčce, správné postavení levé ruky na hmatníku, koriguje nasazení a vedení smyčce po strunách, v základní poloze přechází hladce na sousední struny
- b) základní melodické postupy zahraje čistě, intonaci kontroluje hmatem, sluchem a zrakem
- c) užívá základní druhy smyků: celým smyčcem, dolní polovinou, horní polovinou, středem, détaché, legato

3. ročník

Žák

- a) v interpretované skladbě pozorně koordinuje pohyby pravé a levé ruky – dbá na správné provedení rytmu, užívá ohybu zápěstí k hladké výměně smyku a dbá na dynamickou vyváženost tónu
- b) předvede pohyblivou sazbu s dobrou orientací na hmatníku v základní a první poloze, zvládá výměny poloh na jedné struně a na základě sluchové sebekontroly koriguje čistotu intonace
- c) rozliší dynamiku p – f
- d) interpretuje vybrané skladby z paměti

4. ročník

Žák

- a) užívá základní technické prvky hry, používá základní druhy smyků: détaché, legato, staccato, martelé a tvoří kvalitní tón
- b) se při hře bezpečně orientuje na hmatníku v rozsahu základní až třetí polohy
- c) zvládá výměny poloh na jedné struně i strunách sousedních, dbá o čistotu intonace a kontroluje rytmus
- d) využívá při hře rozdílů dynamiky
- e) interpretuje vybrané skladby z paměti a je schopen vyjádřit náladu skladby elementárními výrazovými prostředky (dynamika, volba tempa, měkké nebo ostré vedení smyku, ...)
- f) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji – koordinace nástupu a ukončení, orientace ve vlastním nástrojovém partu, ...

5. ročník

Žák

- a) používá k vyjádření obsahu skladby základní výrazové prostředky (dynamiku, agogiku)
- b) se při hře bezpečně orientuje na hmatníku v rozsahu základní až čtvrté polohy, používá vibrato a základní druhy smyků: détaché, legato, martelé, staccato, spiccato
- c) dbá o čistotu intonace, kulturu a dynamickou vyváženost tónu, zvládá hladké výměny poloh na jedné struně i strunách sousedních
- d) zahraje jednoduchý part v rámci komorní či souborové hry

6. ročník

Žák

- a) využívá při hře možnosti barevného a dynamického odstínění tónu a základní výrazové prostředky (dynamiku, agogiku a jejich změny)
- b) v rámci pohyblivé sazby používá náročnější smyky a smykové variace, zvládá přesnou a plynulou výměnu poloh
- c) na základě informací získaných studiem notového textu navrhne způsob interpretace vybrané skladby
- d) slovně vyjádří odlišnosti hudby různých stylových období a žánrů
- e) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

7. ročník

Žák

- a) využívá při hře širokou škálu výrazových prostředků, kultivovaný a dynamicky vyvážený tón

- b) zvládá náročnější smyky a smykové variace, s intonační jistotou zvládá plynulé výměny do vyšších poloh
- c) samostatně nastuduje skladbu přehledné sazby a navrhne vlastní prstoklady a smyková řešení
- d) slovně formuluje odlišnosti různých stylových období a žánrů, toto poznání promítá do své hry
- e) zahraje jednoduché party z listu
- f) vysloví svůj názor na společnou interpretaci v rámci komorní, souborové či orchestrální hry, zodpovědně splní svůj úkol v dohodnuté podobě

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje včetně názvů strun, umí nástroj naladit
- b) vyjádří vlastními slovy současné možnosti využití kontrabas, zná základní historické údaje o nástroji
- c) při hře dodržuje správný postoj, držení smyčce a postavení pravé ruky na hmatníku
- d) zahraje jednoduché cvičení nebo doprovodný part s užitím základní polohy v levé ruce a pravou rukou vyjmenované způsoby smyků - celým smyčcem, dolní polovinou, horní polovinou, středem, détaché, vše s užitím ohybu zápěstí k výměně smyku
- e) přečte přehledný notový text v basovém klíči, vytleská jeho rytmickou složku (vč. přesného respektování pomlky)

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby s využitím všech osvojených technických prvků (dobrá orientace na hmatníku, čistá intonace, plynulé výměny ve vyšších polohách, kvalitní smyková tvorba tónu) i výrazových prostředků (dynamika, barva tónu, vedení fráze, agogika, ...)
- b) vlastními slovy vyjádří stylové odlišnosti hudby různých žánrů a období vzniku, toto poznání promítá do své interpretace (např. užití odpovídajícího průběhu dynamiky, agogiky, stylové artikulace, ...)
- c) formuluje priority svého hudebního zájmu a kvalitu svých dovedností, na základě této rozvahy si samostatně vybere skladbu a nastuduje ji

- d) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- e) popíše v notovém zápisu základní členění interpretovaných skladeb, tyto analytické poznatky uplatní v interpretaci (např. logická výstavba dynamiky či frází, agogiky na přirozených předělech, ...)
- f) zahraje z listu skladbu přehledné sazby ve středním tempu
- g) interpretuje doprovodné i drobné sólové party v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

II. ročník

Žák

- a) popíše odlišnosti v užití výrazových prostředků hudby různých stylových období a tuto zkušenost promítne do své hry
- b) využívá při hře širokou škálu výrazových prostředků (artikulace a frázování, dynamika, agogika, vedení fráze, práce s barvou a kvalitou tónu)
- c) užívá přechod do palcové polohy
- d) zná své stylové a žánrové priority i úroveň svých dovedností, na základě tohoto poznání si umí samostatně vybrat skladbu ke studiu
- e) využívá získaných zkušeností k vytváření vlastních prstokladů a smyků
- f) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry
- g) umí koordinovat rytmus, dynamiku a frázování v souborové hře

III. ročník

Žák

- a) využívá volného pohybu levé ruky po hmatníku a s intonační jistotou zvládá plynulé výměny do vyšších poloh, pracuje s barvou a kvalitou tónu a řeší samostatně varianty smyků a prstokladů
- b) v interpretaci propojuje teoretické znalosti (znalosti harmonie a vědomosti o formálním členění skladby) s praktickými zkušenostmi a podle svých individuálních možností a potřeb se seznamuje s dalšími specifickými technikami hry a způsoby užití kontrabas v různých hudebních žánrech
- c) využívá získaných hudebních vědomostí v nejrůznějších disciplínách skupinové interpretace (např. v rámci smyčcového orchestru, folklórního souboru, uskupení populární hudby, ...)

IV. ročník

Žák

- a) k osobitě interpretaci využívá kvalitní a barevně odstíněný tón širokou škálu výrazových prostředků a druhů smyků
- b) bezpečně se orientuje ve všech složkách notového zápisu, samostatně řeší prstokladové, smykové a výrazové varianty při nácviu i interpretaci

- c) má osvojena kriteria pro hodnocení slyšené i vlastní interpretace skladeb různých stylových období a žánrů, umí si vytvořit vlastní interpretační představu a při studiu skladby ji naplnit
- d) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.9 Studijní zaměření Hra na zobcovou flétnu

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na zobcovou flétnu byla v naší škole zahájena v roce 1974. Se studiem je možno začít již v útlém věku (zpravidla s nástupem dítěte do 1.třídy ZŠ – tzv.PHV; po konzultaci s pedagogy a vedením školy lze případně začít i dříve).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poutavé vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na zobcovou flétnu	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absoljuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na zobcovou flétnu jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů.
4. Výuka v předmětu Hra na zobcovou flétnu probíhá individuálně nebo ve skupině 2 – 3 žáků.
5. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
6. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
7. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na zobcovou flétnu ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
8. Na návrh učitele Hry na zobcovou flétnu může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
9. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy.

Vzdělávací obsah přípravného studia

Hlavním cílem přípravného studia je podchytit a rozvinout žákův zájem o hudbu a touhu po zvládnutí základních nástrojových dovedností.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, umí jej složit a rozložit a pečuje o něj (uložení v pouzdře, vysušení po hře, ...)
- b) při hře dodržuje správný postoj (lokty mírně od těla, ...)

- c) užívá rovný tón nasazovaný jazykem, dbá na správné dýchání
- d) přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně realizace rytmu)

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na zobcovou flétnu

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, umí jej složit a rozložit a pečuje o něj
- b) užívá při hře správný postoj (rovný, umožňující volné dýchání) a držení nástroje (bez křeče, lokty mírně od těla)
- c) ovládá nasazení jazykem na Tý nebo Dý
- d) ovládá základy dechové techniky (elementární využití brániční opory)
- e) zahraje plynule jednoduchou melodii

2. ročník

Žák

- a) dbá pokynů vyučujícího k dodržování správného postoje (bez křeče, lokty mírně od těla)
- b) zahraje vybranou(né) durovou(vé) stupnice
- c) rozliší dvou, tří a čtyřdobý takt
- d) hraje tenuto a legato
- e) cvičení hraje zpravidla z not, alespoň jednu píseň nebo skladbu zpaměti

3. ročník

Žák

- a) hraje rovným, znělým a vyrovnaným tónem
- b) zahraje vybrané durové a mollové stupnice a jejich T5 v rozsahu jedné oktávy (v případě přestupu na altový nástroj jen durové)
- c) dbá, aby prstová technika byla koordinovaná s nasazováním tónů
- d) získané hmatové a rozsahové dovednosti užívá k interpretaci skladeb, snaží se vyjádřit tempem a náladou výraz skladby
- e) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji

4. ročník

Žák

- a) osvojené dechové návyky aplikuje i na větší altový nástroj (v případě přechodu)
- b) dbá na jasné nasazení a artikulační zřetelnost tónu

- c) v přednesových skladbách užívá možnosti získané hmatovým zvládnutím vybraných durových a mollových stupnic (v případě přestupu na altový nástroj jen durových stupnic)
- d) zahraje jednoduchý part v rámci komorní či souborové hry
- e) zahraje skladby různých hudebních období a žánrů

5. ročník

Žák

- a) umí koordinovat rytmus, frázování a artikulaci při sólové i souborové hře
- b) hraje uvolněným tónem ve všech polohách
- c) ovládá rychlý, hluboký nádech a plynulý výdech
- d) ovládá hru jednoduchých melodických ozdob
- e) zahraje s citem pro základní frázování a respektuje tempová označení v notovém textu

6. ročník

Žák

- a) užívá zvukové sebekontroly a základy správného ladění
- b) ovládá hru různého charakteru, žánru a hudebního stylu
- c) samostatně navrhne způsob studia skladby přehledné sazby (navrhne vlastní nádechy...) a řídí se jím
- d) zahraje skladbu jednoduché struktury z listu
- e) samostatně řeší problémy při nácviu jednodušších skladeb

7. ročník

Žák

- a) hraje v celém tónovém rozsahu (bez kolenních hmatů)
- b) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení
- c) při hře vede frázi v souvislosti s nádechem
- d) ovládá hru složitějších rytmických útvarů
- e) využívá získaných technických i výrazových dovedností v sólové i souborové hře
- f) samostatně nebo s pomocí učitele dokáže transponovat jednoduchou melodii

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory
- c) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku,...)
- b) při interpretaci respektuje požadavky hudební výstavby skladby (frázování, agogika, ...), zvolí tempo přiměřené náladě skladby
- c) zvládá hru stupnic různými artikulačními způsoby
- d) je seznámen se základními moderními technikami (např. frullato, glissando apod.)

II. ročník

Žák

- a) zvládá hru stupnic v rychlejším tempu různými artikulačními způsoby
- b) hraje kultivovaným, znělým a vyrovnaným tónem
- c) jednoduché skladby hraje z listu
- d) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

III. ročník

Žák

- a) zvládá hru kvalitním a znělým tónem v celém rozsahu flétny (bez kolenních hmatů)
- b) zvládne jednoduše ozdobit melodii
- c) popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji
- d) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry

IV. ročník

Žák

- a) k osobité interpretaci využívá veškeré získané technické dovednosti (kvalitní tvorba tónu, prstová technika, ...) a širokou škálu výrazových prostředků (zejména frázování, artikulaci, agogiku, ...)
- b) samostatně zvolí skladbu k nácviku a nastuduje ji, osvojená pravidla nácviku aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti
- c) interpretuje svěřené party v rámci komorní či orchestrální hry, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci
- d) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepetitorem, dirigentem, spoluhráči, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.10 Studijní zaměření Hra na příčnou flétnu

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na příčnou flétnu má v naší škole dlouholetou tradici. Studiu hry na příčnou flétnu zpravidla předchází studium přípravného nástroje.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na příčnou flétnu	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na příčnou flétnu jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na příčnou flétnu ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na příčnou flétnu může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Charakteristika

Přípravné studium si klade za cíl především probudit a rozvíjet zájem o hudbu obecně i ve smyslu budování vztahu ke hře na příčnou flétnu. Prostřednictvím metodických postupů respektujících specifika této věkové kategorie žáků je rozvíjena jejich touha vyjadřovat se hudebními prostředky a schopnost sluchové kontroly melodické i rytmické složky hudby. Zároveň jsou žáci vedeni k užívání základních zdravých hráčských návyků.

Přípravné studium I. stupně je určeno dětem od šesti let věku.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) vyjmenuje jednotlivé části nástroje, správně jej složí i rozloží, před uložením do pouzdra vysuší kondenzované páry
- b) užívá správné dechové návyky (tichý, hluboký nádech, povolená ramena, hospodaření s dechem)
- c) při hře užívá správný postoj i držení nástroje, tón nasazuje jazykem; dbá na správné provedení těchto prvků i při domácí přípravě
- d) píše a cvičení hraje znělým, rovným tónem
- e) vybrané písně a skladby hraje nazpaměť, správnou interpretaci melodie i rytmu sluchově kontroluje
- f) přečte noty v houslovém klíči v rozsahu e1 – e2, vytleská a v rámci melodie zahraje jednoduché rytmy

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na příčnou flétnu

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) správně sestaví a šetrně rozebere nástroj, před vložením do pouzdra jej zbaví vlhkosti
- b) užívá základní dechové návyky – intenzivní nádech, plynulý a dlouhý výdech
- c) dbá na správný, přirozený a uvolněný postoj při hře, na správné držení nástroje (poloha rukou a prstů, sklon nástroje, poloha vůči rtům, ...)
- d) při interpretaci písní, skladbiček a cvičení užívá správné nasazením tónu pomocí „T“, kvalitu tónu sluchově kontroluje
- e) předvede cvičení, skladbu nebo píseň s využitím rozsahu nástroje d1 – d2
- f) vytleská rytmus skladby a zahraje skladbu přehledné sazby se zřetelem k melodické i rytmické složce

2. ročník

Žák

- a) vyjmenuje jednotlivé části nástroje, umí jej sestavit i rozebrat, před uložením do pouzdra vysušit, šetrně zacházet s jemnou mechanikou
- b) při interpretaci využívá důležité zásady správného hraní – postoj bez strnulosti a křečovitosti, intenzivní a rychlý nádech, plynulý dlouhý výdech, uvolněné tvoření znělého tónu
- c) předvede durové stupnice do 2# a 2b + T5 (tříhlase) tenuto a legato
- d) v písních, cvičeních a skladbách používá legato a staccato, dbá na čistotu intonace a barevné i dynamické vyrovnávání poloh
- e) interpretuje party s pestřejší melodickou i rytmickou strukturou, vybrané skladby hraje z paměti

3. ročník

Žák

- a) při hře užívá sluchovou sebekontrolu, dbá na čistotu intonace, vyrovnanost zvuku, rytmickou přesnost, tvorbu znělého tónu postaveného na dobré dechové opoře
- b) v rámci technických dovedností užívá hmatů v rozsahu c1 – g3, pružně střídá legato a staccato
- c) předvede durové stupnice do 3# a 3b + T5 (čtyřhlase) tenuto a legato
- d) zahraje skladbu přehledné formy s citem pro výstavbu hudební fráze
- e) má osvojeny zásady pro samostatnou domácí přípravu (postup v krocích, práce po úsecích, ...)
- f) interpretuje jednodušší party v komorní hře a ve spojení s doprovodným nástrojem

4. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby s pohyblivější sazbou, užívá dovednosti hry legato i staccato a jejich kombinací v rámci artikulace, dbá na intonační čistotu a kvalitu tónu (uvolněné tvoření, znělost)
- b) předvede durové stupnice do 4# a 4b, vybrané mollové + T5 s obraty čtyřhlase
- c) respektuje dynamické a agogické pokyny v notách, hraje s citem pro výraz skladby
- d) ve skladbě přehledné sazby samostatně navrhne nádechy
- e) má osvojeny základní návyky potřebné pro souhru s doprovodným nástrojem (klavírem, kytarou, ...) či v komorním uskupení – reakce na gesto nástupu či ukončení, respektování navozeného tempa,

5. ročník

Žák

- a) bezpečně ovládá zásady správného hraní – dýchání (intenzivní, hluboký nádech a dlouhý plynulý výdech), tvoření tónu (uvolněný, znělý a zároveň měkký tón vyrovnaný ve všech polohách), postoj při hraní
- b) užívá sluchovou sebekontrolu při vlastní interpretaci a dokáže porovnat výkony jiných, i profesionálních flétnistů
- c) vlastními slovy popíše rozdíly mezi hudbou různých slohových období, tyto rozdíly uplatňuje při své interpretaci v rámci dynamiky, agogiky, artikulace, ...
- d) na základě dosažené prstové zručnosti užívá tyto melodické ozdoby: příraz, nátryl, mordent, trylek
- e) při hře z paměti využívá analytických poznatků (základní formální členění skladby, užití technické prvky a jejich řazení, případně nápadné změny v sazbě doprovodu,)
- f) interpretuje doprovodné i snadné sólové party v rámci souhry s jinými nástroji

6. ročník

Žák

- a) využívá získané technické, tónové a výrazové dovednosti k citlivému vyjádření obsahu skladby
- b) užívá způsoby hry vibrato a non vibrato v souvislosti se stylovou interpretací, má osvojenou základní zkušenost s dalšími druhy nasazení, např. tupé nasazení, vícenásobné staccato apod.
- c) předvede všechny durové stupnice, mollové do 4# a 4b, T5 velký rozklad, D7 a zm.7 – velký rozklad
- d) interpretuje skladby s využitím dalších melodických ozdob – obal, opora, skupinka, kombinace ozdob
- e) v rámci souhry s jinými nástroji koriguje svoji interpretaci po intonační stránce i z hlediska přesnosti souhry a žádaných zvukových proporcí

7. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby různých stylových období
- b) využívá získaných zkušeností zejm. v přednesové složce hry – je schopen kultivovaného a promyšleného užití výrazových prostředků (dynamiky, agogiky a široké škály melodických ozdob)
- c) užívá svých dovedností a vědomostí k samostatnému plnění úkolů v rámci komorní nebo orchestrální hry (intonační, rytmická a výrazová stránka hry)
- d) samostatně nastuduje kratší skladbu přehledné sazby
- e) orientuje se v celém rozsahu nástroje, pohotově reaguje na pokyn octava volta
- f) při hře delších a komplikovanějších skladeb z paměti využívá analytické poznatky
- g) transponuje lidové písně do tónin s malým počtem předznamenáním
- h) užívá sluchovou sebekontrolu, zvláštní pozornost věnuje stylové interpretaci dobových skladeb, je schopen zhodnotit vlastní výkon a formulovat vlastní názor na výkony jiných flétnistů

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, umí jej složit, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití příčné flétny v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory a základních nátiskových návyků
- d) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů
- e) přečte přehledný notový text, vytleská jeho rytmickou složku (vč. přesného respektování pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) ve skladbách užívá promyšlenou práci s dechem (opora na bránici, dobře vypracované nádechy, ...), pozornou tvorbu tónu (nátisk, práce jazyka, ...), hbitou práci prstů, hru staccato a legato v tempu odpovídajícím nárokům skladby v celém tónovém rozsahu nástroje

- b) při interpretaci dbá zejména na přesnou realizaci rytmu a tempovou jednotu (osvojenou při nácviku s metronomem)
- c) použije vhodné výrazové prostředky vzhledem ke stylu a žánru, ve kterém je skladba zkomponována – např. frázování, dynamický průběh, agogika, artikulace,
- d) zformuluje vlastní názor na slyšenou interpretaci (koncerty, přehrávky, televizní a rozhlasové přenosy, CD,) případně na vyslechnutá poučení při interpretačním semináři, toto uvědomění aplikuje do vlastní interpretace
- e) jednoduché party sólové hry i party souborové hry zahraje z listu

II. ročník

Žák

- a) při interpretaci skladeb různých stylů a žánrů dbá na odpovídající kvalitu tónu (vyrovnanost, zvuková barevnost, ...), respektuje uvedené výrazové pokyny, hraje s porozuměním pro obsahovou složku skladby, osobitý přístup má podložený argumenty, s nimiž o své interpretaci vstupuje do rozhovoru s vyučujícím či spolužáky
- b) zvolí odpovídající technické prostředky vzhledem k nárokům skladby, uplatňuje mj. i různé druhy nasazení a specifické možnosti nástroje (flatr, flažolet, ...)
- c) z listu zahraje part středního rozsahu s vědomým užitím analytických poznatků o formě skladby, o použitých kompozičních postupech a o základní výrazové poloze skladby
- d) osvojené technické i výrazové dovednosti využívá při interpretaci doprovodných i snadných sólových partů v rámci souborové či orchestrální hry

III. ročník

Žák

- a) zahraje skladby různých stylů a žánrů s pochopením pro jejich odlišnosti, uplatní zejména znalost melodických ozdob, v romantické a mladší hudbě hru vibria ad.
- b) formuluje stylové priority svého hudebního zájmu, popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji (realizace notového textu, logické nádechy, dynamika, agogika, frázování, artikulace, volba tempa,)
- c) vybranou skladbu zahraje z paměti, opírá se o vědomosti o formě skladby, užitých kompozičních postupech, charakteru doprovodu,
- d) interpretuje svěřené party v rámci komorní či orchestrální hry, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci, dává podněty pro zkvalitnění výsledné podoby společného úsilí
- e) vyjmenuje důležité skladby pro příčnou flétnu s přiřazením k autorovi, období vzniku, případně žánru, zná i jména slavných interpretů, umí užívat prostředky ke získání těchto vědomostí (doporučenou literaturu, encyklopedie, internet, ...)

IV. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby různého období vzniku a žánrového zaměření s užitím technických i výrazových dovedností a vědomostí získaných v celém průběhu studia (orientace v celém

rozsahu nástroje, dobrá dechová opora, kvalitní nátisk a tvorba kultivovaného a čistého tónu, prstová zběhlost, užití nejrůznějších způsobů hry – legato, různé druhy staccata atp., výrazových prostředků – dynamika, agogika, frázování, artikulace, ozdoby, ...), uplatňuje zásady správné péče o nástroj, zná způsoby intonační korekce proveditelné nastavením hlavice a těla nástroje

- b) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- c) samostatně zvolí skladbu k nácviku a nastuduje ji, osvojená pravidla nácviku aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti
- d) jednoduché skladby hraje z listu, tyto skladby a písně též transponuje do blízkých tónin
- e) vlastními slovy vyjádří základní znaky hudby lidové, populární, taneční i jazzové, jejich interpretační odlišnosti, aktivně spolupracuje na tvorbě výsledné podoby interpretace v uskupeních daného žánrového zaměření
- f) má osvojeny důležité návyky pro zodpovědnou přípravu na veřejné vystoupení (nástrojové – technická průprava, výrazová promyšlenost, ...; osobnostní – soustavnost přípravy, vstřícná komunikace s vyučujícím, dirigentem, korepeticí, spoluhráči, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.11 Studijní zaměření Hra na klarinet

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na klarinet má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na klarinet musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na klarinet, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poutavé vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na klarinet	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na klarinet jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návík komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na klarinet ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na klarinet může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na klarinet organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na klarinet) mohou do studijního zaměření Hra na klarinet přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na klarinet

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, umí nástroj složit a rozložit, před uložením do pouzdra vysušit
- b) při hře dodržuje správný postoj, správné držení nástroje (sklon, poloha paží, ...), základní dechové a nátiskové návyky (správné nasazení tónu s užitím jazyka,)
- c) zahraje tenuto a legato vybrané durové stupnice v rozsahu e0 – g2
- d) při hře jednoduchých skladbiček a písniček dbá na přesný rytmus a správnost melodického vedení

2. ročník

Žák

- a) užívá správný postoj umožňující volné dýchání, správné dechové návyky (hluboký nádech, postupný plynulý výdech)
- b) při hře dbá na správnou nátiskovou tvorbu tónu, sluchově kontroluje nasazení, barvu a vyrovnanost tónu
- c) zahraje kratší skladbu nebo píseň s užitím tenuta a legata s přesným hmatovým provedením (provedení kontroluje na základě intonačního provedení a rytmické přesnosti)
- d) předvede durové stupnice do 2# a 2b + T5/3 s obraty (tříhlas) v rozsahu e0 – d3

3. ročník

Žák

- a) umí šetrně pečovat o nástroj (nutnost výměny plátku, mazání korků, ...)

- b) zná základní fakta z historie klarinetu a jeho hudebního využití, stručně je vlastními slovy reprodukuje
- c) se orientuje ve stavbě jednoduchých hudebních útvarů jak na základě poslechu, tak podle notového zápisu
- d) pozorně realizuje notový záznam po stránce melodické i rytmické
- e) na základě hry vydržovaných tónů tvoří znělý, vyrovnaný tón s dobrým nasazením a ukončením
- f) dbá na správné užití základních technických prvků (mj. hra tónů e-malé, f-malé, h1, c2 oběma malíky), má položen základ hry nasazovaně (tenuto i staccato), mj. těmito způsoby hraje stupnice F, B, G a C, D dur
- g) krátké a jednoduché skladby hraje z paměti, dětské písně podle sluchu
- h) má osvojeny základní návyky v ohledu domácí přípravy (cvičení v postupných krocích, po úsecích, dle pokynů v žákovské knížce, ...)

4. ročník

Žák

- a) při interpretaci dbá na správné tvoření tónu s dechovou oporou při správném držení těla, s užitím kvalitního nátisku bez křeče, na kultivované nasazení, průběh a ukončení tónu (sebekontrola)
- b) užije ve skladbě předepsanou artikulaci, artikulační varianty užívá též jako cvičné způsoby (ve stupnicích, etudách, ...)
- c) při interpretaci využívá základní dynamické odstíny, dbá na zvukovou vyrovnanost ve všech rejstřících, respektuje předpisy pro agogiku
- d) zahraje stupnice do 3# a 3b + T5/3 s obraty (čtyřhlasá úprava) v rozsahu e0 – f3 /g3/
- e) při interpretaci odliší rozdíly dané obdobím vzniku skladby (např. artikulací, ozdobami – příraz, nátryl, průběhem dynamiky a agogiky, ...)

5. ročník

Žák

- a) zahraje skladbu středního rozsahu a náročnosti intonačně jistě, užije tyto technické prvky: hru nasazovaně, legato a staccato, vyrovnaný tón odpovídající dynamickým požadavkům hrané skladby (usazený na základě výcviku vydržovaných tónů), obratnou prstovou motoriku koordinovanou s nasazováním tónu i v rychlejšímu tempu
- b) při interpretaci respektuje požadavky hudební výstavby skladby (dynamika, frázování, agogika, ...), zvolí tempo přiměřené náladě skladby
- c) zahraje durové stupnice do 4# a 4b, mollové do 2# a 2b + T 5/3 s obraty (čtyřhlasá úprava)
- d) vlastními slovy vyjádří rozdíly ve zpracování skladeb různého období vzniku a toto vědomí promítá do své interpretace, propojuje i další teoretické poznatky s jejich praktickým využitím (notový zápis – melodická a rytmická složka kontrolovaná sluchem a realizovaná obratnou motorikou atd.)
- e) zahraje nazpaměť skladbu přehledné sazby a střední obtížnosti, známé lidové písně hraje podle sluchu

- f) interpretuje jednodušší party v komorní hře a ve spojení s doprovodným nástrojem

6. ročník

Žák

- a) při interpretaci bezpečně užívá tyto technické dovednosti: správné postavení nátisku a jeho udržení v celém průběhu hry (na základě sebekontroly), staccato a legato, základní i pomocné hmaty a obratnost při jejich kombinování
- b) zahraje skladbu s čistou intonací, kultivovaným tónem a v přesném rytmu (vč. tečkovaných rytmů)
- c) popíše rozdíly v interpretaci skladeb různých stylových období i žánrového vymezení, při jejich interpretaci užije odpovídající výrazové prostředky (v dynamice, agogice, artikulaci, ...)
- d) ovládá všechny durové stupnice (vč. interpretace v artikulacích variantách), mollové stupnice do 4# a 4b + T 5/3 s obraty (čtyřhlase), osvojenou hmatovou výbavu využívá při interpretaci literatury
- e) použije odpovídajícím způsobem (stylově) melodické ozdoby (známé i nové – skupinka, trylek, obal)
- f) dovednosti získané v sólové hře uplatňuje i v souhře nejrozumnějšího charakteru (duo, trio, jiná komorní uskupení či orchestr)

7. ročník

Žák

- a) zahraje skladbu kultivovaným, čistě intonovaným tónem (i ve vysoké poloze) s užitím všech osvojených technických dovedností (hbitá prstová technika, dechová a nátisková kultura, ...), užívá hmatovou zkušenost získanou hrou stupnic (vč. chromatické) a akordů (vč. D7)
- b) popíše náladu interpretované skladby a její stylové a žánrové rysy, ke ztvárnění této představy využije veškeré výrazové dovednosti – přesný rytmus a citlivou agogiku, dynamiku, frázování, artikulaci, odpovídající interpretaci ozdob (vč. kombinací výše uvedených ozdob)
- c) samostatně nastuduje kratší skladbu přehledné sazby
- d) jednoduché party (v sólové i komorní hře) zahraje z listu, vybrané skladby interpretuje nazpaměť, vybrané lidové písně dokáže zahrát v základních tóninách (transpozice)
- e) užívá svých dovedností a vědomostí k samostatnému plnění úkolů v rámci komorní nebo orchestrální hry (intonační, rytmická a výrazová stránka hry)
- f) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepeticí, dirigentem, spoluhráči, ...)

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití klarinetu v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory a základních nátiskových návyků
- d) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) ve skladbách užívá promyšlenou práci s dechem (opora na bránici, dobře vypracované nádechy, ...), pozornou tvorbu tónu (nátisk, práce jazyka, ...), hbitou práci prstů, hru staccato a legato v tempu odpovídajícím nárokům skladby v celém tónovém rozsahu nástroje
- b) použije vhodné výrazové prostředky vzhledem ke stylu a žánru, ve kterém je skladba zkomponována – např. frázování, dynamický průběh, agogika, artikulace,
- c) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- d) jednoduché party sólové hry i party souborové hry zahraje z listu

II. ročník

Žák

- a) zvolí odpovídající technické prostředky vzhledem k nárokům skladby, uplatňuje mj. i pomocné hmaty
- b) při interpretaci skladeb různých stylů a žánrů dbá na odpovídající kvalitu tónu (vyrovnanost rejstříků, zvuková barevnost, ...), respektuje uvedené výrazové pokyny, hraje s porozuměním pro výrazovou (obsahovou) složku skladby
- c) z listu zahraje part středního rozsahu s vědomým užitím analytických poznatků o formě skladby, o použitých kompozičních postupech a o základní výrazové poloze skladby
- d) osvojené technické i výrazové dovednosti využívá při interpretaci doprovodných i snadných sólových partů v rámci souborové či orchestrální hry

III. ročník

Žák

- a) zahraje skladby různých stylů a žánrů s pochopením pro jejich odlišnosti, kromě dříve získaných technických dovedností (vč. hry ozdob) využívá též vibráto

- b) slovně vyjádří stylové a žánrové priority svého hudebního zájmu, popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji (realizace notového textu, logické nádechy, dynamika, agogika, frázování, artikulace, volba tempa,)
- c) vybranou skladbu zahraje z paměti, opírá se o vědomosti o formě skladby, užitých kompozičních postupech, charakteru doprovodu,
- d) jednoduché party zahraje i na nástroje ladění C, A, Es, zná princip transpozic pro souhru s nástroji jiných ladění (vč. klavírního doprovodu)
- e) interpretuje svěřené party v rámci komorní či orchestrální hry, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci, dává podněty pro zkvalitnění výsledné podoby společného úsilí

IV. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby různých stylů a žánrů s užitím technických i výrazových dovedností a vědomostí získaných v celém průběhu studia (orientace v celém rozsahu nástroje, dobrá dechová opora, kvalitní nátisk a tvorba kultivovaného a čistého tónu, prstová zručnost, užití nejrozličnějších způsobů hry – legato, staccato atp., výrazových prostředků – dynamika, agogika, frázování, artikulace, ozdoby, ...), uplatňuje zásady správné péče o nástroj, zná způsoby intonační korekce proveditelné nastavením jednotlivých částí nástroje
- b) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- c) samostatně zvolí skladbu k nácviku a nastuduje ji, osvojená pravidla nácviku aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti
- d) jednoduché skladby hraje z listu, tyto skladby a písně též transponuje do blízkých tónin
- e) zahraje jednoduchý part na příbuzný plátkový nástroj (např. saxofon)
- f) charakterizuje základní znaky hudby lidové, populární, taneční i jazzové, jejich interpretační odlišnosti, aktivně spolupracuje na tvorbě výsledné podoby interpretace v uskupeních daného žánrového zaměření

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.12 Studijní zaměření Hra na saxofon

Charakteristika studijního zaměření

Výuka předmětu Hra na saxofon byla v naší škole zahájena v roce 1973 a probíhá s menšími přestávkami do současnosti.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrozličnějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrozličnějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na saxofon	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.

3. Součástí předmětu Hra na saxofon jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na saxofon ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na saxofon může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na saxofon organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na saxofon) mohou do studijního zaměření Hra na saxofon přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na saxofon

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) sestaví nástroj, umí šetrně manipulovat s hubičkou a plátkem
- b) užívá základní prvky tzv. bráničního dýchání, reguluje proud vzduchu bez nasazení, zahraje středně dlouhé hudební fráze na jeden nádech
- c) užívá elementární nátiskové dovednosti, nasazuje tóny ve střední poloze nástroje, modeluje barvu tónu
- d) zahraje hmatově bezpečně píseň nebo kratší skladbu, koordinuje motoriku obou rukou se zřetelným nasazením a dechovou oporou

2. ročník

Žák

- a) užívá dovednosti klidné regulace dechového proudu za pomoci bránice
- b) zahraje skladbu znělým tónem v první oktávě s mírným přesahem do druhé oktávy, užívá sluchovou sebekontrolu

- c) v ukázkách rozezná různé druhy artikulace a umí je reprodukovat
- d) předvede vybrané durové stupnice do 2# a 2b a jejich tónické kvintakordy
- e) zahraje jednoduchou skladbu za doprovodu druhého nástroje, udrží v souhře vlastní melodickou linku
- f) přečte notový zápis

3. ročník

Žák

- a) užívá správné dechové návyky, na jejich základě odliší základní dynamickou škálu, využívá i vibrato
- b) zahraje durové stupnice do 3# a 3b a jejich dominantní septakordy, vlastními slovy vyjádří logiku řazení durových stupnic
- c) interpretuje skladby s využitím všech osvojených technických i výrazových prostředků (dobrá orientace na hmatníku, snaha o čistou intonaci, plynulé výměny ve vyšších polohách, kvalitní tvorba tónu, hbitá hmatová práce, odlišení dynamiky a agogiky, ...)
- d) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji – koordinace nástupu a ukončení, orientace ve vlastním nástrojovém partu, ...

4. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby v jakýchkoli durových tóninách, přesně reprodukuje i složitější melodické a rytmické útvary
- b) vybrané kratší skladby hraje nazpaměť
- c) zahraje rychleji durové a mollové stupnice do 3# a 3b a jejich tónické akordy a obraty
- d) zahraje jednoduchý part v rámci komorní či souborové hry
- e) zdokonaluje nasazení a zahraje ve staccatu
- f) zahraje v rozsahu c1 – fis3

5. ročník

Žák

- a) zahraje durové a mollové stupnice do 4# a 4b a jejich tónické akordy a obraty a chromatickou stupnici c1 – c3
- b) zahraje těžší technická cvičení v pohyblivé hmatové sazbě, tvárně užívá nátiskové dovednosti a dechovou oporu
- c) zahraje jednoduché melodické ozdoby
- d) interpretuje skladby střední obtížnosti s využitím základní analýzy notového textu (užité technické prvky, formální členění, výstavba dynamiky a agogiky, ...), získané poznatky využívá též pro podporu pamětní složky a při efektivním nácviku

6. ročník

Žák

- a) použije vhodné výrazové prostředky vzhledem ke stylu a žánru, ve kterém je skladba zkomponována – např. frázování, dynamický průběh, agogika, artikulace,
- b) interpretuje technická cvičení s využitím hmatových variant potřebných v přednesech (pentatonika a církevní stupnice + transpozice, vibrato, ...)
- c) zvládá těžší technická cvičení /ovládá vibrato/
- d) dbá na intonaci
- e) zahraje durové stupnice do 5# 5b a mollové stupnice do 4# a 4b a jejich tónické akordy a obraty, chromatickou stupnici v celém rozsahu
- f) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry

7. ročník

Žák

- a) zahraje skladbu v běžně psaném rozsahu nástroje kultivovaným tónem s užitím všech osvojených technických dovedností (hbitá prstová technika a hmatová zkušenost získaná hrou různých druhů stupnic a akordů, dechová a nátisková kultura, ...) i výrazových prostředků (dynamika, barva tónu, vedení fráze, agogika, vibrato, ...)
- b) zharmonizuje melodii pomocí základních harmonických funkcí, ovládá harmonizaci prostřednictvím sledu dominantních jader
- c) durové a mollové stupnice do 5# a 5b a jejich tónické akordy a obraty v různých artikulačních obměnách v rychlém tempu a chromatickou stupnici
- d) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních (přehledné party hraje z listu), respektuje pravidla práce ve skupinové interpretaci
- e) zahraje v celém základním rozsahu saxofonu (b – fis3) ve všech dynamikách

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití saxofonu v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory a základních nátiskových návyků
- d) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) ve skladbách užívá promyšlenou práci s dechem (opora na bránici, dobře vypracované nádechy, ...), pozornou tvorbu tónu (tvárnost nátisku), hbitou práci prstů, hru staccato a legato v tempu odpovídajícím nárokům skladby v celém tónovém rozsahu nástroje
- b) zahraje bluesovou stupnici
- c) durové a mollové stupnice do 6# a 6b a jejich tónické akordy a obraty v různých artikulačních obměnách v rychlém tempu
- d) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- e) interpretuje doprovodné i drobné sólové party v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

II. ročník

Žák

- a) popíše náladu interpretované skladby a její stylové a žánrové rysy, ke ztvárnění této představy využije veškeré výrazové dovednosti – přesný rytmus a citlivou agogiku, dynamiku, odpovídající frázování, artikulaci ad.
- b) seznámí se s altissimo tóny g3, a3
- c) předvede základní techniky používané v soudobé hudbě – frullato, glissando
- d) umí zahrát jednoduché off beats (hemiooly) s bezpečnou orientací v systému těžkých dob
- e) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry

III. ročník

Žák

- a) má osvojeny principy samostatného nácviku skladeb (základní rozčlenění notového textu, určení technicky obtížných úseků a způsobů jejich nácviku, postupné kroky od snazšího k obtížnějšímu, formulace základní výrazové polohy skladby, ...), dle priorit svého zájmu si vybere skladbu, navrhne způsob studia a po konzultaci s vyučujícím se tímto návrhem řídí
- b) zahraje durové a mollové stupnice do 7# a 7b a jejich tónické akordy a obraty v různých artikulačních obměnách rychlém tempu
- c) užívá svých dovedností a vědomostí k samostatnému plnění úkolů v rámci komorní nebo orchestrální hry (rychlá orientace v melodické i rytmické složce notového záznamu, výrazová stránka hry, spolupráce se spoluhráči)

IV. ročník

Žák

- a) slovně vyjádří stylové a žánrové priority svého hudebního zájmu, popíše svoje dovednosti, na základě tohoto poznání samostatně vybere přiměřeně obtížnou skladbu a nastuduje ji,

získané zkušenosti aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti (vč. využívání zdrojů materiálu a inspirace – knihovny, internet, koncerty, ...)

- b) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky
- c) je schopen využít techniky používané v soudobé hudbě
- d) získané znalosti a dovednosti užívá jak při improvizaci, tak při kompozici či aranžování jednoduché skladby nebo písně (rozvaha o formálním členění, tvorba jednotlivých dílů a jejich logické propojení, využití zvukových možností nástroje či nástrojového uskupení, ...)
- e) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrůznějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)
- f) má osvojeny návyky a dovednosti potřebné pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepeticí, vedoucím souboru, spoluhráči, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

..

5.1.13 Studijní zaměření Hra na trubku

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na trubku má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na trubku musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na trubku, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na trubku	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na trubku jsou tyto činnosti: Hra z listu, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na trubku ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na trubku může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na trubku organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na trubku) mohou do studijního zaměření Hra na trubku přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na trubku

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) žák umí sestavit svůj hudební nástroj a popíše jeho části
- b) správně drží nástroj, dodržuje správný postoj při hře, má osvojeny základy bráničného dýchání
- c) hraje bez nadměrného tlaku na rty udržované tóny a kontroluje jejich intonaci v rozsahu g – c2
- d) přečte jednoduchý notový text v houslovém klíči (vč. přesného rytmu a pomlk)
- e) zahraje krátkou skladbu nebo píseň s využitím získaných dovedností

2. ročník

Žák

- a) uplatňuje návyk správného dýchání při hře kratších skladeb a cvičení, koriguje nátisk bez nadměrného tlaku na rty
- b) k vyjádření obsahu skladby využívá rytmickou a melodickou představivost, intonuje odpovídající intervaly, respektuje předepsanou a dohodnutou dynamiku
- c) poslechem pozná stupnice durové a jejich akordy
- d) užívá dynamické odstínění hry

3. ročník

Žák

- a) užívá tónový rozsah g – c2 v souvislosti s upevněním nátisku
- b) hraje tenuto, staccato, legato a portamento a dbá na kvalitu tónu a intonační čistotu
- c) předvede hru z listu a hru z paměti na lehkých skladbičkách

4. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby s užitím získaných dovedností ve smyslu kvality tónu, správného rytmu, intonace, dynamiky
- b) při poslechu rozliší skladby různého slohového období a získanou představu promítne do vlastní interpretace
- c) zahraje jednoduchý part v souborové (komorní) hře

5. ročník

Žák

- a) užívá sebekontrolu správného dýchání, nasazení a kvality tónu s ohledem na náladu skladby
- b) hraje a koriguje hru svého partu v rámci kolektivní hry (komorní soubory, orchestry)
- c) dbá na kultivovaný projev při hře na nástroj
- d) má osvojeny návyky nutné k přípravě na vystoupení
- e) zná své interpretační možnosti a žánrové priority, na základě tohoto vědomí samostatně vybere skladbu ke studiu

6. ročník

Žák

- a) vyjmenuje a pozná durové stupnice a akordy
- b) transponuje lehké etudy
- c) z listu zahraje v souboru jednoduchý part
- d) hraje náročnější rytmické, legatové a staccatové pasáže podle metronomu

7. ročník

Žák

- a) ve výrazové i technické stránce hry užívá dosažené znalosti a dovednosti
- b) podle svého žánrového zájmu vybere skladbu a nastuduje ji
- c) zahraje jednoduchou improvizovanou skladbu, dokáže nápad i zapsat
- d) využívá získaných dovedností ke hře sólových i doprovodných pasáží v souboru
- e) má osvojeny dovednosti potřebné pro zodpovědnou přípravu na veřejné vystoupení

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) umí sestavit svůj hudební nástroj, popíše jeho části a je seznámen se způsobem ošetření a údržby
- b) správně drží nástroj, dodržuje správný postoj při hře, má osvojeny základy bráničně-žeberního dýchání
- c) hraje bez nadměrného tlaku na rty udržované tóny a kontroluje jejich intonaci
- d) poslechem pozná stupnice durové a jejich akordy
- e) k vyjádření obsahu skladby využívá promyšleně vystavěnou melodickou, rytmickou i dynamickou složku, dovednosti hry tenuto, staccato a legato k artikulačnímu zpestření výrazu
- f) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá dovedností získané dosavadní praxi hry na nástroj
- b) interpretuje hru etud lehkou transpozicí
- c) hraje náročnější rytmické, legatové a staccatové pasáže podle metronomu
- d) dbá na kultivovaný projev při hře na nástroj
- e) zná své interpretační schopnosti a dokáže si samostatně vybrat skladbu na veřejné vystoupení
- f) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)

II. ročník

Žák

- a) užívá sebekontrolu správného nasazení, dýchání a délky tónu
- b) interpretuje škálu tónů od malého g do c3
- c) předvede hru z listu a hru z paměti na lehkých skladbičkách
- d) interpretuje skladby s užitím získaných dovedností ve smyslu kvality tónu, rytmu, intonace, dynamiky
- e) zahraje jednoduchý part v souborové (komorní) hře

III. ročník

Žák

- a) užívá dovednosti získané hrou denních nátlakových cvičení, udržovaných tónů, retních vazeb, intervalových skoků, pedálových tónů

- b) na základě hry stupnic přes dvě oktávy interpretuje skladby s jistou intonační orientací
- c) využívá dynamiku, tempové rozlišení, frázování, agogiku v celém rozsahu nástroje
- d) interpretuje skladby různých žánrů a období vzniku s ohledem na stylovost ve smyslu dynamiky, frázování, artikulace atd.
- e) zahraje rytmicky i melodicky přehledný doprovodný i drobný solový part v rámci souborové nebo orchestrální hry.

IV. ročník

Žák

- a) ovládá transpozici do blízkých tónin
- b) má osvojeny principy zodpovědné přípravy na vystoupení
- c) využívá internetu jako prostředku k dohledání hudebních vzorů
- d) komponuje drobné skladby s využitím zkušeností z vlastní interpretace originálních sólových partů
- e) má osvojeny dovednosti potřebné pro zodpovědnou přípravu na veřejné vystoupení, na základě vědomí všech organizačních souvislostí dokáže veřejné vystoupení uspořádat

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.14 Studijní zaměření Hra na lesní roh

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na lesní roh má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na lesní roh musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na lesní roh, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na lesní roh	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na lesní roh jsou tyto činnosti: Hra z listu, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na lesní roh ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na lesní roh může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na lesní roh organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na lesní roh) mohou do studijního zaměření Hra na lesní roh přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na lesní roh

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) stojí při hře mírně rozkročen (případně sedí) a vzpřímen tak, aby mohl správně dýchat, nástroj nesvírá křečovitě, drží jej tak vysoko, aby mohl vzduch bez zábran proudit krkem a ústy a být usměrňován rty a jazykem
- b) užívá při hře jednoduchých písni a cvičení správné nasazení nátrubku na rty a tvoření tónu rozechvěním zformovaných rtů s účelnou spoluúčastí mimických svalů
- c) využívá žeberně – bráničního dýchání jako základního předpokladu pro tvorbu kvalitního tónu a udržení fráze
- d) zahraje jednoduché melodie v jedné oktávě s užitím tenuta a legata
- e) hraje jednoduché party v souhře s učitelem v unisonu

2. ročník

Žák

- a) užívá správný způsob žeberně – bráničního dýchání k tvorbě kvalitního tónu a vedení jednoduché fráze
- b) předvede hru nátiskových cvičení v intervalech sekunda, tercie a ve skladbách je užívá
- c) vybrané durové stupnice hraje tenuto, legato i staccato
- d) zahraje jednoduché skladby z paměti
- e) zná základní pravidla komunikace s doprovazečem – společný nástup a ukončení hry, společná rytmická orientace

3. ročník

Žák

- a) využívá základní návyky a dovednosti – správný postoj při hře, držení nástroje, nasazení nátrubku na rty a tvoření tónu

- b) na základě intonační představivosti koriguje melodický průběh stupnic a lidových písní
- c) zná a respektuje předpis taktu, členění rytmu v taktech (orientace v notových hodnotách), rytmus vytleská nezávisle na melodii
- d) respektuje dynamické, tempové a agogické pokyny, slovně i ve hře vyjádří význam těchto pokynů

4. ročník

Žák

- a) dbá na kvalitní nasazení, znění a ukončení tónu bez pazvuků, intonuje s jistotou po celou dobu znění tónu
- b) užívá hluboký nádech a plynulý výdech
- c) zahraje lovecké fanfáry a halali a slovně vyjádří souvislost těchto forem s historií využití nástroje

5. ročník

Žák

- a) na základě výcviku vydržovaných tónů interpretuje skladby a cvičení v jemnějších dynamických odstínech
- b) ve skladbách využívá nátiskové dovednosti v rozsahu $g - g^2$
- c) ovládá a užívá základní druhy artikulace: tenuto, legato, staccato; tuto dovednost užívá k vyjádření nálady skladby
- d) interpretuje složitější rytmy: triola, synkopa
- e) hraje skladby alespoň dvou odlišných stylových období, popíše vlastními slovy základní rozdíl mezi hranými skladbami
- f) interpretuje jednoduché party v souborech různého obsazení

6. ročník

Žák

- a) na základě výcviku nátisku prostřednictvím cvičení zvládá hru intervalových skoků: tercie, kvarty, kvinty
- b) při interpretaci klade důraz na kvalitní tón v dynamických odstínech
- c) rozezná grafickou podobu vybraných melodických ozdob (příráz, skupinka, obal, trylek) a užije je ve skladbách
- d) ovládá techniku dýchání v dlouhých frázích, navrhuje vhodné umístěním nádechu, zvolenou variantou se řídí
- e) rozpozná při poslechu různé hudební styly (zejm. klasicismus a romantismus), odpozorované znaky promítá do vlastní interpretace

7. ročník

Žák

- a) využívá nátiskové a technické dovednosti k tvorbě kvalitnímu tónu
- b) na základě získaných vědomostí a dovedností nastuduje samostatně novou skladbu přehledné sazby
- c) v sólové hře uplatňuje získané výrazové dovednosti k přesvědčivému vyjádření nálady skladby, v souborové hře zejména k citlivému propojení vlastního partu s party ostatními
- d) transponuje jednoduché party z F do ladění Es
- e) má osvojeny dovednosti (v rovině odborné i osobnostní) potřebné pro zodpovědnou přípravu na veřejné vystoupení

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) stručně popíše způsoby údržby nástroje a podá základní informaci o historii lesního rohu
- b) předvede správné postavení při hře a držení nástroje
- c) na základě výcviku dechových cvičení užívá správné dechové návyky (hluboký nádech, klidný výdech, základy žeberně-bráničního dýchání)
- d) hraje jednoduché skladby a písně v jednočárkované oktávě
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) vlastními slovy vyjádří typické znaky skladeb různého období vzniku, své technické (nátiskové, intonační, dechové, hmatové) i výrazové dovednosti využívá k jejich odpovídající interpretaci
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) respektuje pokyny uvedené v notovém zápisu (včetně označení specifických pro určité hudební žánry)
- d) v rámci souhry s doprovodem nebo v souboru koriguje ladění nástroje

II. ročník

Žák

- a) formuluje svoji interpretační představu o studované skladbě, dokáže své pohledy v rozhovoru s vyučujícím či spolužáky podložit argumenty a přijmout oprávněné protiargumenty, závěry těchto rozhovorů promítá do své interpretace

- b) vybrané skladby hraje nazpaměť
- c) samostatně nastuduje part pro souborovou hru (včetně řešení nádechů, respektování dynamiky a agogiky v závislosti na formálním členění skladby, ...)

III. ročník

Žák

- a) technické dovednosti získané hrou stupnic v rychlejším tempu a v různých artikulacích užívá při interpretaci skladeb pohyblivé sazby
- b) samostatně nastuduje sólovou skladbu včetně řešení technických problémů (na základě analýzy použitých technických prvků), dýchání a frázování
- c) k osobitému projevu využívá veškeré získané dovednosti zejména ve výrazové složce (odstíněná dynamika, agogika, artikulace, ...), je si vědom kvality svých dovedností, formuluje své stylové a žánrové priority a tímto poznáním se řídí při výběru repertoáru

IV. ročník

Žák

- a) pozná skladby různých stylových období a žánrů, vlastními slovy vyjádří jejich hlavní rysy, toto vědomí promítá do své interpretace
- b) na základě svých hráčských i posluchačských zkušeností si formuluje vlastní názor na kvalitu slyšeného hudebního díla a úroveň jeho interpretace, umí na toto téma vést rozhovor
- c) dovednosti a znalosti získané studiem sólové hry a obecně platné zásady spolupráce v kolektivu užívá i při práci v souborech různého obsazení a žánrového zaměření
- d) má osvojeny způsoby samostatného přístupu ke své další zájmové hudební činnosti (např. využívá internetu ke získání dalších informací o hudbě, k poslechu zajímavých nahrávek či seznamování s novým notovým materiálem, podobně využívá též služeb knihoven či archivů atd.)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.15 Studijní zaměření Hra na tenor

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na tenor má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na tenor musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na tenor, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na tenor	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.

2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na tenor jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na tenor ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na tenor může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na tenor organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na tenor) mohou do studijního zaměření Hra na tenor přestoupit.

I. stupeň

1. ročník

Žák:

- a) popíše jednotlivé části nástroje a umí nástroj sestavit
- b) správně uchopí nástroj, dbá na správné držení těla při hře (při hře stojí, případně sedí)
- c) užívá základní prvky správného dýchání (hluboký nádech, pozvolný výdech; nezvedá při nádechu ramena směrem nahoru)
- d) užívá při hře jednoduchých písní a cvičení správné nasazení nátrubku na rty a tvoření tónu rozechvěním zformovaných rtů (směřuje koutky úst při hraní směrem dolů)
- e) hraje bez nadměrného tlaku na rty vydržované tóny a kontroluje jejich intonaci v rozsahu g – c2
- f) přečte jednoduchý notový text v houslovém klíči (vč. přesného rytmu a pomlky)

2. ročník

Žák:

- a) uplatňuje návyk správného dýchání při hře kratších skladeb a cvičení, koriguje nátisk bez nadměrného tlaku na rty

- b) ovládá hru vydržovaných tónů s dynamickým odlišením (4-8 dob, p -> f-> p)
- c) k vyjádření obsahu skladby využívá rytmickou a melodickou představivost, intonuje odpovídající intervaly, respektuje předepsanou a dohodnutou dynamiku
- d) využívá k interpretaci skladby základních způsobů hry - legato, tenuto
- e) zahraje z paměti jednoduchou lidovou píseň
- f) poslechem pozná stupnice durové a jejich akordy

3. ročník

Žák:

- a) užívá tónový rozsah g – c2 v souvislosti s upevněním nátisku
- b) využívá k interpretaci skladby hry legato, staccato, portamento, tenuto - dbá na kvalitu tónu a intonační čistotu
- c) předvede hru z listu a hru z paměti na lehkých skladbičkách
- d) zahraje durové stupnice do 2# a 2b v rozsahu jedné oktávy a příslušný trojzvuk
- e) využívá získaných dovedností ve hře na tenor (dynamika, kvalita tónu, správné nasazení tónu, intonace a rytmus) při souhře s dalším hudebním nástrojem
- f) respektuje dynamické předpisy, tempová a výrazová označení, dbá na vyjádření charakteru a nálady skladby

4. ročník

Žák:

- a) zahraje plným tónem durové stupnice do 4# a 4b v rozsahu jeden a půl oktávy
- b) vyjmenuje druhy mollových stupnic, zná principy jejich hry
- c) respektuje v notovém textu další interpretační předpisy (allargando, ritenuto, sforzato, akcentované noty)
- d) ke správné interpretaci skladeb užívá volbu odpovídajícího tempa dle označení (Lento, Largo, Andante, Adagio, Allegro)
- e) zahraje rytmicky obtížnější přednesovou skladbu (synkopy, duoly, trioly)
- f) při poslechu rozliší skladby různého slohového období a získanou představu promítne do vlastní interpretace
- g) zahraje jednoduchý part v souborové (komorní) hře

5. ročník

Žák:

- a) užívá sebekontrolu správného dýchání, nasazení a kvality tónu s ohledem na náladu skladby

- b) dbá na kultivovaný projev při hře na nástroj
- c) interpretuje skladby se zřetelem na výrazovou stránku – logické vedení frází, dynamiku, agogiku, ...
- d) dovednosti získané v rámci sólové hry uplatňuje v souborové hře (komorní soubory, orchestry)
- e) má osvojeny návyky nutné k přípravě na veřejné vystoupení (pamětní záchytné body, soustavný domácí nácvik, tréninkové hraní „naostro“ před domácím publikem,)
- f) zná své interpretační možnosti a žánrové priority, na základě tohoto vědomí samostatně nastuduje skladbu přehledné melodicko-rytmické struktury

6. ročník

Žák:

- a) vyjmenuje a pozná v notovém zápisu durové stupnice a akordy
- b) užívá plynulou retní vazbu (hru legato) mezi alikvotními tóny
- c) ovládá techniku dvojitého staccata a využívá ji na vhodných místech hudební skladby
- d) využívá získané dovednosti bráničně-žeberního dýchání ke hře delších hudebních frází
- e) s využitím dovednosti základního rozboru notového textu samostatně nastuduje přehlednou skladbu (včetně volby tempa, výstavby dynamiky, frázování a celkového výrazového ztvárnění)
- f) z listu zahraje v souboru jednoduchý part

7. ročník

Žák:

- a) při interpretaci skladeb využívá dovednost hry všech durových stupnic včetně tónických a dominantních akordů v celém rozsahu nástroje a hry mollových stupnic do 5# a 5b včetně tónických a zmenšených akordů
- b) hraje intonačně přesvědčivým, plným, kvalitním tónem
- c) využívá při hře všechny získané technické dovednosti (prstová technika, staccato, retní legato, dvojité staccato)
- d) interpretuje skladby rozličných stylů a žánrů (renesance, baroko, klasicismus, jazz), stručně vlastními slovy popíše jejich odlišnosti
- e) přetransponuje jednoduché lidové písně do příbuzných tónin
- f) zahraje z listu technicky náročnější party v rámci komorní či orchestrální hry
- g) podle svého žánrového zájmu vybere skladbu a nastuduje ji
- h) má osvojeny dovednosti potřebné pro zodpovědnou přípravu na veřejné vystoupení

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák:

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití nástroje v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory a základních nátlakových návyků
- d) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. stupeň

I. ročník

Žák:

- a) užívá dovedností získané dosavadní praxí hry na nástroj
- b) hraje náročnější rytmické, legatové a staccatové pasáže
- c) dbá na kultivovaný projev při hře na nástroj
- d) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- e) popíše v notovém zápisu základní členění interpretovaných skladeb, tyto analytické poznatky uplatní v interpretaci (např. logická výstavba dynamiky či frází, agogiky na přirozených předělech, ...)
- f) užívá na základní úrovni nové dovednosti: nový způsob artikulace (zejména nasazení tónu na "d" ve swingové hudbě), základní způsoby frázování moderní hudby 20. stol. (jazz, swing, pop,...), technika trojitého staccata
- g) samostatně se stará o údržbu nástroje

II. ročník

Žák:

- a) užívá sebekontrolu správného nasazení, dýchání a délky tónu
- b) interpretuje škálu tónů od malého g do c3
- c) vysvětlí pojmy chromatická a celotónová stupnice, pomalu a s velkou pozorností oba druhy zahraje
- d) popíše základní znaky hudby různých stylových období, respektuje specifické nároky notového zápisu skladeb různého období vzniku a žánrového zaměření (např. melodické ozdoby, výrazová označení, zvláštní značky v jazzové hudbě)
- e) předvede hru z listu a hru z paměti na lehkých skladbičkách
- f) předvede jednoduchou improvizaci na hudební doprovod

III. ročník

Žák:

- a) při interpretaci využívá zdokonalené technické prvky - dvojité a trojitě staccato, tónový materiál durových, mollových, celotónových a chromatických stupnic včetně příslušných trojzvuků a septakordů ad.
- b) na základě hry stupnic přes dvě oktávy interpretuje skladby s jistou intonační orientací
- c) samostatně volí vhodné způsoby interpretace i nácviu, zásadní důraz klade na kvalitní tvorbu tónu (intonace, barva, dynamika, ...)
- d) interpretuje skladby různých žánrů a období vzniku s ohledem na stylovost ve smyslu dynamiky, frázování, artikulace atd.
- e) zahraje rytmicky i melodicky přehledný doprovodný i drobný sólový part v rámci souborové nebo orchestrální hry
- f) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky

IV. ročník

Žák:

- a) používá tónový materiál chromatických a celotónových stupnic v celém rozsahu nástroje
- b) samostatně využívá všech získaných znalostí, dovedností a zkušeností k nácviu a interpretaci skladeb různých žánrových oblastí s přesvědčivostí ve všech parametrech (tempo, rytmus, výraz, fráze, prstová technika, nátisk a tónová kultura)
- c) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrozličnějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)
- d) uplatní improvizaci na rozsáhlejší úseku skladby
- e) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepeticí, dirigentem, spoluhráči, ...), umí pracovat s pocitem trémy (nepodléhá jí, plně se koncentruje na hudební sdělení, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.16 Studijní zaměření Hra na baryton

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na baryton má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na baryton musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na baryton, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na baryton	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na baryton jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návčik komorních partů

4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na baryton ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na baryton může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na baryton organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na baryton) mohou do studijního zaměření Hra na baryton přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na baryton

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje a umí nástroj sestavit
- b) správně uchopí nástroj, dbá na správné držení těla při hře
- c) užívá základní prvky správného dýchání (hluboký nádech, pozvolný výdech; nezvedá při nádechu ramena směrem nahoru)
- d) užívá při hře jednoduchých písni a cvičení správné nasazení nátrubku na rty a tvoření tónu rozechvěním zformovaných rtů (směřuje koutky úst při hraní směrem dolů)
- e) zahraje jednoduchá cvičení v rozsahu intervalu kvinty

2. ročník

Žák

- a) ovládá hru udržovaných tónů s dynamickým odlišením (4-8 dob, p -> f-> p)
- b) intonuje přesně tóny v intervalu sexty prostřednictvím „bzučení“ na nátrubek s pomocí korekce na melodickém nástroji (klavíru)
- c) využívá k interpretaci skladby základních způsobů hry - legato, tenuto

- d) zahraje stupnici B dur a C dur v rozsahu jedné oktávy a příslušný trojzvuk
- e) zahraje z paměti jednoduchou lidovou píseň v rozsahu jedné oktávy

3. ročník

Žák

- a) využívá k interpretaci skladby hru legato, staccato, portamento, tenuto
- b) zahraje durové stupnice do 2# a 2b v rozsahu jedné oktávy a příslušný trojzvuk
- c) hraje plným tónem na dechové opoře a pečuje o kvalitu produkovaného zvuku
- d) využívá získaných dovedností ve hře na baryton (dynamika, kvalita tónu, správné nasazení tónu, intonace a rytmus) při souhře s dalším hudebním nástrojem
- e) zahraje z paměti jednoduchou kratší skladbu
- f) respektuje dynamické předpisy, tempová a výrazová označení, dbá na vyjádření charakteru a nálady skladby

4. ročník

Žák

- a) zahraje plným tónem durové stupnice do 4# a 4b v rozsahu jeden a půl oktávy
- b) respektuje v notovém textu další interpretační předpisy (allargando, ritenuto, sforzato, akcentované noty)
- c) vyjmenuje druhy mollových stupnic, zná principy jejich hry
- d) ke správné interpretaci skladeb užívá volbu odpovídajícího tempa dle označení (Lento, Largo, Andante, Adagio, Allegro)
- e) zahraje rytmicky obtížnější přednesovou skladbu (synkopy, duoly, trioly)

5. ročník

Žák

- a) užívá k tvorbě znělého a vyrovnaného tónu techniku bráničně-žebního dýchání
- b) samostatně nastuduje jednodušší skladbu přehledné melodicko-rytmické struktury
- c) interpretuje skladby se zřetelem na výrazovou stránku – logické vedení frází, dynamiku, agogiku, ...
- d) zahraje mollové stupnice do 3# a 3b v rozsahu jeden a půl oktávy a příslušný trojzvuk
- e) dovednosti získané v rámci sólové hry uplatňuje v souborové hře

6. ročník

Žák

- a) ovládá techniku dvojitého staccata a využívá ji na vhodných místech hudební skladby
- b) užívá plynulou retní vazbu (hru legato) mezi alikvotními tóny nástroje
- c) využívá získané dovednosti bráničně-žebního dýchání ke hře delších hudebních frází

- d) s využitím dovednosti základního rozboru notového textu samostatně nastuduje přehlednou skladbu (včetně volby tempa, výstavby dynamiky, frázování a celkového výrazového ztvárnění)

7. ročník

Žák

- a) při interpretaci skladeb využívá dovednost hry všech durových stupnic včetně tónických a dominantních akordů v celém rozsahu nástroje a hry mollových stupnic do 5# a 5b včetně tónických a zmenšených akordů
- b) hraje intonačně přesvědčivým, plným, kvalitním tónem
- c) využívá při hře všechny získané technické dovednosti (prstová technika, staccato, retní legato, dvojité staccato)
- d) interpretuje skladby rozličných stylů a žánrů (renesance, baroko, klasicismus, jazz), stručně vlastními slovy popíše jejich odlišnosti
- e) přetransponuje jednoduché lidové písně do příbuzných tónin
- f) zahraje z listu jednoduché party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití barytonu v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj, dbá na užití dechové opory a základních nátiskových návyků
- d) zahraje cvičení nebo píseň rovným tónem s přesným nasazením a ukončením, při hře koordinuje práci jazyka a výměn hmatů
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) samostatně se stará o údržbu nástroje

- b) užívá na základní úrovni nové dovednosti: nový způsob artikulace (zejména nasazení tónu na "d" ve swingové hudbě), základní způsoby frázování moderní hudby 20 stol. (jazz, swing, pop,...), technika trojitého staccata
- c) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- d) popíše v notovém zápisu základní členění interpretovaných skladeb, tyto analytické poznatky uplatní v interpretaci (např. logická výstavba dynamiky či frází, agogiky na přirozených předělech, ...)

II. ročník

Žák

- a) vysvětlí pojmy chromatická a celotónová stupnice, pomalu a s velkou pozorností oba druhy zahraje
- b) vyjmenuje základní jazzové značky a vysvětlí jejich význam
- c) popíše základní znaky hudby různých stylových období, respektuje specifické nároky notového zápisu skladeb různého období vzniku a žánrového zaměření (např. melodické ozdoby, výrazová označení, zvláštní značky v jazzových skladbách,...)
- d) předvede jednoduchou improvizaci na hudební doprovod

III. ročník

Žák

- a) při interpretaci využívá zdokonalené technické prvky - dvojité a trojitě staccato, tónový materiál durových a mollových stupnic včetně příslušných trojzvuků a septakordů ad.
- b) samostatně volí vhodné způsoby interpretace i nácviu, zásadní důraz klade na kvalitní tvorbu tónu (intonace, barva, dynamika, ...)
- c) vyjádří hodnocení své vlastní interpretace i svůj názor na slyšenou interpretaci, zohlední jak technickou úroveň provedení, tak stylovost a přesvědčivost výrazové stránky

IV. ročník

Žák

- a) používá tónový materiál chromatických a celotónových stupnic v celém rozsahu nástroje
- b) samostatně využívá všech získaných znalostí, dovedností a zkušeností k nácviu a interpretaci skladeb různých žánrových oblastí s přesvědčivostí ve všech parametrech (tempo, rytmus, výraz, fráze, prstová technika, nátisk a tónová kultura)
- c) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci hudebních uskupení nejrozličnějšího obsazení a žánrového zaměření (zodpovědně nastuduje svěřené party, aktivně se podílí na kultivaci výsledného společného zvuku, ...)
- d) uplatní improvizaci na rozsáhlejším úseku skladby

- e) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (nástrojové – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepetitorem, dirigentem, spoluhráči, ...), umí pracovat s pocitem trémy (nepodléhá jí, plně se koncentruje na hudební sdělení, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.17 Studijní zaměření Hra na snižcový pozoun

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na snižcový pozoun má v naší škole dlouholetou tradici. Zájemce o studium hry na pozoun musí splňovat určité fyzické předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na pozoun, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech,

v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na snižcový pozoun	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na snižcový pozoun jsou tyto činnosti: Hra z listu, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na snižcový pozoun ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na snižcový pozoun může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na pozoun organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na pozoun) mohou do studijního zaměření Hra na snižcový pozoun přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na snižcový pozoun

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části pozounu, umí nástroj šetrně sestavit i rozložit, zbavit jej kondenzované vlhkosti
- b) užívá základní hráčské návyky – správný postoj při hře, správné držení nástroje, dýchání a hospodaření s dechem pomocí bránice, základní nátiskové dovednosti osvojené hrou vydržovaných tónů
- c) na základě poslechových příkladů i základních hráčských zkušeností popíše vlastními slovy možnosti uplatnění pozounu v hudbě
- d) ve cvičeních a skladbách využívá 1.–4. snižcovou polohu
- e) respektuje pokyny vyučujícího pro domácí přípravu, je si vědom nutnosti pravidelného cvičení

2. ročník

Žák

- a) má zafixován správný postoj, držení nástroje i návyky správného bráničního dýchání polohové vzdálenosti 1. – 5., správně intonuje v rozsahu hraných tónů c – e1
- b) ovládá základní nátiskové dovednosti, zahraje jednoduchou lidovou píseň
- c) užívá základní postupy v domácí přípravě – pravidelnost, postupnost, výcvik po částech, ...

3. ročník

Žák

- a) ovládá nátiskové i polohové dovednosti v rozsahu tónů F – e1, samostatně kontroluje snižcovou techniku (zejm. hbité a přesné změny poloh snižce)
- b) užívá hru legato - vazbu retní i snižcovou
- c) užívá dynamicky odstíněné tóny, o jejichž kultivovanost neustále dbá (např. trpělivým výcvikem vydržovaných tónů)
- d) zahraje se soustředěnou sebekontrolou přednesové skladby, ve kterých vyjádří jejich náladu po stránce tempové, dynamické i intonační

4. ročník

Žák

- a) ovládá správnou nátiskovou tvorbu tónu i zásady snižcové techniky v tónovém rozsahu E - f1

- b) interpretuje skladby s citlivým přístupem k dynamickým, rytmickým i tempovým výrazovým prostředkům
- c) vlastními slovy popíše rozdíly mezi vyslechnutými skladbami různých stylových období
- d) hraje skladby autorů různých období, vybrané skladby též z paměti
- e) má osvojeny základní principy spolupráce s doprovazečem či spoluhráčem (reakce na gesta společných nástupů a ukončení, respektování dohodnutých interpretačních i organizačních pravidel, ...)

5. ročník

Žák

- a) užívá všechny technické i nátiskové dovednosti včetně hry legata retního, snížcového i vazby smíšené, pevně nasazuje tón a ovládá plynule dynamické, rytmické i snížcové změny
- b) osvojených technických i výrazových dovedností užívá k interpretaci skladeb většího rozsahu
- c) v rámci skupinové interpretace zahraje svěřený part přehledné sazby, živě reaguje na gesta vedoucího souboru

6. ročník

Žák

- a) s jistotou interpretuje skladby různých stylových období jak po stránce technické, tak i výrazové
- b) zahraje jednoduché sólové i doprovodné party v komorní i souborové hře, dbá na přesnou interpretaci melodické, rytmické i dynamické složky, respektuje zvolené tempo a dohodu o zvukové vyváženosti
- c) zahraje jednoduchou skladbu (part) v transpozici do blízké tóniny

7. ročník

Žák

- a) využívá při hře všechny získané technické i výrazové dovednosti v celém rozsahu nástroje, na základě kvalitně tvořeného tónu interpretuje přesvědčivě obsah skladby prostřednictvím citlivě volené dynamiky, tempa, frázování, artikulace atd.
- b) interpretuje s porozuměním obsahu a volbou odpovídajících technických i výrazových prostředků skladby různých stylů a žánrů jak sólově, tak i v rámci skupinové interpretace
- c) samostatně nastuduje skladbu přehledné sazby
- d) přehlednou skladbu zahraje v transpozici do blízkých tónin, jednoduchou sazbu zahraje z listu

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, má osvojeny základní dovednosti v ohledu péče o nástroj
- b) vlastními slovy vyjádří základní možnosti využití pozounu
- c) dodržuje při hře správný postoj, správné držení nástroje a dbá na dodržování pravidel správné práce s dechem (hluboký nádech, hospodaření s dechem, rovnoměrný výdech)
- d) zahraje cvičení, píseň nebo kratší skladbu s užitím dobře nátiskově tvořeného tónu v rozsahu 1. – 4. snížcové polohy
- e) přečte přehledný notový text zejména v basovém klíči, dbá na přesné vyjádření rytmu (i odděleně od melodie, včetně přesné délky pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) při interpretaci skladeb různého období vzniku a různých žánrů užívá veškeré technické, nátiskové i snížcové dovednosti (pevné nasazení tónu, techniku dýchání, legata všech typů, náhlé i pozvolné dynamické změny, rozsah hraných tónů E – g1, ...)
- b) vlastními slovy vyjádří priority svého stylového a žánrového zájmu, na jejich základě si zvolí skladbu ke studiu
- c) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- d) dovednosti osvojené v rámci sólové hry využívá i v různých hudebních uskupeních, dbá na přesnost souhry a zvukovou vyváženost v rámci daného uskupení

II. ročník

Žák

- a) citlivě a osobitě interpretuje skladby různých stylů, samostatně volí vhodné výrazové prostředky (např. frázování, dynamiku, barvu tónu, ...)
- b) užívá rozsah hraných tónů E – a1
- c) na základě svého zájmu samostatně vybere skladbu a nastuduje ji
- d) má osvojeny znalosti o interpretaci hudby různých žánrů, tyto znalosti využívá k utváření společné stylové podoby skladeb v rámci skupinové interpretace

III. ročník

Žák

- a) ovládá veškeré technické a nátiskové dovednosti včetně legata, pevného nasazení tónu, dechových návyků, náhlých i plynulých dynamických změn,
- b) užívá rozsah hraných tónů E – h1
- c) nastuduje samostatně skladbu většího rozsahu s vyšší náročností dle vlastního výběru
- d) interpretuje v rámci skupinové interpretace náročnější doprovodné i sólové party různých žánrů

IV. ročník

Žák

- a) v celém rozsahu nástroje od E do c2 uplatňuje všechny získané znalosti a dovednosti (mj. pevné nasazení tónu, náhlé i jemné dynamické změny, samostatná práce s barvou tónu, ...)
- b) na základě analýzy notového textu umí samostatně nastudovat skladbu a v interpretaci zohlednit její hudební členění (formální, tempové, tóninové, ...)
- c) zformuluje svůj vlastní názor na interpretaci skladeb různých slohových období, tento svůj názor promítne do své interpretace
- d) interpretuje souborové party v uskupeních nejrozdílnějšího obsazení i žánrového zaměření, zodpovědně spolupracuje na vytváření společného zvuku, výrazu a způsobu interpretace

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.19 Studijní zaměření Hra na kytaru

Charakteristika studijního zaměření

Kytara patří mezi nejoblíbenější nástroje vůbec. Na naší škole má dlouholetou tradici a uplatňuje se nejen jako sólový a doprovodný nástroj, ale využívá se ale i v komorní a souborové hře. Při naší škole působí např. kytarový orchestr, který se prosadil svojí vynikající kvalitou / účast a vítězství na prestižních soutěžích republikového charakteru / a který využívá nevšedních sólových nástrojových obsazení / mandolína, xylofon atd. /. Děti pravidelně jezdí na soustředění, kde si upevňují pracovní návyky a přátelské vztahy.

Vzhledem k výrobě různých velikostí nástroje je výuka vhodná pro všechny věkové kategorie.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na kytaru	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absoluuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na kytaru jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Nácvik komorních partů
4. Výuka předmětu Hra na kytaru probíhá individuálně nebo ji mohou v 1., 2. a výjimečně i ve 3. ročníku I. stupně navštěvovat 2 žáci v hodině.
5. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).

6. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
7. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na kytaru ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
8. Na návrh učitele Hry na kytaru může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
9. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

V přípravném studiu je kladen důraz na motivační složku výuky. Spolu s elementárními dovednostmi specifickými pro hru na kytaru jsou v návaznosti na kolektivní výuku PHV dále rozvíjeny i obecné hudební dovednosti (rytmické cítění, citlivé sluchové vnímání – kultivace melodického a intonačního cítění, ...). Přípravné studium ve studijním zaměření Hra na kytaru je organizováno jako jednoleté. Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) umí ukázat a pojmenovat jednotlivé části nástroje, vyjmenovat označení prstů pravé i levé ruky
- b) zná a vyjmenuje struny na kytarě
- c) rytmitizuje říkadla na melodických strunách
- d) hraje na prázdných basových strunách / p / i melodických strunách
- e) střídá hmaty jednotlivých prstů v levé ruce s prázdnými strunami
- f) hraje a počítá noty celé, půlové, čtvrtové

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na kytaru

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) umí správně držet kytaru, dokáže postavit pravou i levou ruku
- b) užívá typ úhozu apoyando
- c) dbá na vázání tónu, které předvede na jednoduchých cvičeních

- d) zahraje palcem dopadem i bez dopadu a tuto dovednost dokáže využít v kombinaci ve hře s prsty
- e) zahraje jednoduché skladbičky nebo lidové písně v I. poloze / g1 – g2 / a v tomto rozsahu umí zahrát řadu tónů

2. ročník

Žák

- a) při hře dbá na synchronizaci prstů pravé a levé ruky a na vázání tónů, užívá typ úhozu apoyando
- b) zahraje jednooktávové stupnice v I. poloze dle výběru
- c) zahraje palcem dopadem i bez dopadu a tuto dovednost dokáže využít v kombinaci ve hře s prsty (např. C. Süsler – Hopsasa; F. Kleynjans – Valčík)
- d) respektuje rytmickou složku (vč. pomlky), dbá na vedení frází
- e) zahraje lidové písně nebo jednoduché skladbičky v I. poloze / g1 – g2 / , v tomto rozsahu umí zahrát řadu tónů

3. ročník

Žák

- a) umí naladit nástroj
- b) při hře používá oba typy úhozu tirando, apoyando
- c) zahraje prstoklad typových dvouoktávových durových stupnic / C dur, G dur /
- d) praktikuje na stupnici C dur výměnu poloh
- e) se orientuje na hmatníku ve II. poloze a uplatňuje tuto znalost při interpretaci skladeb
- f) využívá dynamické kontrasty forte, piano, které aplikuje při hře a respektuje pomlky ve skladbách
- g) zahraje jednoduché kadence ve vybraných tóninách / TSD /

4. ročník

Žák

- a) se orientuje na hmatníku ve III. poloze a uplatňuje tuto znalost i při interpretaci skladeb, klade důraz na rytmickou a výrazovou složku, vedení melodie a kvalitu tónu, uplatňuje agogiku, vybrané skladby interpretuje z paměti
- b) dokáže ve hře uplatnit rozložený i současný – harmonický – úhoz ve dvojhlasu a trojhlasu
- c) zahraje skladby různých stylových období a žánrů
- d) umí využít znalostí kadencí při doprovodu jednoduchých písniček, používá malé barré
- e) získané dovednosti využívá v rámci předmětů skupinového praktika

5. ročník

Žák

- a) ve skladbách různé obtížnosti dovede využít hru v V. poloze, uplatňuje frázování a používá vibrato

- b) zahraje vybrané tříoktávové durové stupnice a příslušné kadence
- c) ovládá hru přirozených flažoletů a rejstříků / tasto, ponticello /, staccato
- d) při hře využívá výměny ve dvojhmatech i s přechodem do poloh

6. ročník

Žák

- a) ovládá typové prstoklady mollových stupnic a příslušných kadencí
- b) ve skladbách předvede dovednost hry v intervalech – tercie, sexty, oktávy, decimy /
- c) ve skladbách nebo cvičeních je schopen zahrát legato vzestupné i sestupné a oba typy přírazu
- d) používá velké barré
- e) orientuje se na hmatníku do VII. polohy

7. ročník

Žák

- a) orientuje se na hmatníku do IX. polohy
- b) využívá při hře různých barev tónů
- c) zná a zahraje ve skladbách melodické ozdoby
- d) ovládá výměny akordů do poloh, dokáže odlišit různé hlasy v polyfonii
- e) dokáže doprovodit písně různých žánrů dle akordických značek

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) při hře dodržuje správné držení těla i nástroje, dbá na správné postavení pravé i levé ruky
- c) zahraje cvičení nebo píseň úhazem apoyando, při hře koordinuje práci pravé ruky a výměn hmatů v levé ruce
- d) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky a specifických kytaristických označení)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) si sám umí upravit nehty pravé ruky
- b) při hře využívá další technické prvky – tambora, pizzicato, arpeggio
- c) samostatně vypracuje a navrhne prstoklady, vytvoří technická cvičení z obtížných úseků skladeb
- d) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)

II. ročník

Žák

- a) dokáže z listu zahrát skladby v nižších polohách
- b) umí doprovodit písně podle akordických značek na vyšší technické úrovni
- c) interpretuje skladby s využitím rychlé pasážové i arpeggiové techniky
- d) umí zahrát umělé flažolety, rasguado

III. ročník

Žák

- a) uplatňuje znalost hmatníku při hře z listu ve vyšších polohách
- b) transponuje melodii i doprovody k písním
- c) ve skladbách dokáže využívat širokou škálu barevných a dynamických odstínů
- d) je schopen samostatného uplatnění i v jiných amatérských mimoškolních souborech

IV. ročník

Žák

- a) interpretuje složitější soudobé skladby s jejich specifickými technikami
- b) je schopen samostatného výběru a nastudování skladby
- c) utváří si a udržuje svůj vlastní repertoár i na základě svého zájmu a preferencí

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitoly 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.21 Studijní zaměření Hra na harfu

Charakteristika studijního zaměření

Studium hry na harfu je možno zahájit již v útlém věku (zpravidla s nástupem dítěte do 1.třídy ZŠ-tzv. PHV), po konzultaci s pedagogem lze začít i dříve. Orientační nejnižší věková hranice pro zahájení studia je 6 let věku dítěte.

Základní umělecká škola v ul. T. Brzkové je tč. jedinou v Plzni, v níž se lze studiu hry na harfu věnovat.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na harfu	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává

povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.

2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na harfu jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na harfu ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na harfu může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Cílem výuky v přípravném studiu je motivace žáka v ohledu zájmu o nástroj i o hudbu jako svébytný vyjadřovací prostředek obecně. Získá jak základní dovednosti v oblasti techniky hry na harfu, tak základní zkušenosti s propojením znalostí a dovedností získaných ve skupinové výuce PHV a jejich uplatněním ve hře na nástroj. Orientační nejnižší věková hranice pro zahájení přípravného studia je šest let věku dítěte.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy Vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) ovládá podpůrné cviky pro uvolnění různých částí těla
- b) při interpretaci správně sedí (srovnaná záda, opora v nohou)
- c) popíše hlavní části harfy, vlastním způsobem vysvětlí způsob vzniku tónu harfy
- d) zahraje za použití všech prstů jednoduchou písničku nebo skladbičku
- e) zazpívá dětskou píseň s vytleskáním rytmu nebo pohybovým vyjádřením postupu melodie
- f) rozpozná a zareaguje na chybu při poslechu i vlastní interpretaci
- g) vyjádří charakter skladbičky užitím potřebovaného způsobu hry
- h) přečte z not jednoduchou sazbu v houslovém klíči (c1 – c2)

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na harfu

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) má osvojeny základní návyky - správné držení těla a nástroje, postavení rukou, opora nohou
- b) užívá elementární technické dovednosti - orientaci na strunách, hru dvojhmatů
- c) zahraje cvičení s použitím všech čtyř prstů obou rukou
- d) zahraje skladbu s jednoduchou rytmickou strukturou
- e) zahraje z paměti jednoduchou skladbičku či písničku
- f) doprovodí jednoduchou lidovou písničku s jiným melodickým nástrojem

2. ročník

Žák

- a) disponuje přesnější orientací v notové osnově, umí noty nad i pod osnovou g-c2
- b) zahraje stupnici C dur s podkladem a trojzvuk C dur ve formě stroze
- c) umí použít přeladovací háčky v několika základních tóninách (C dur, D dur, Es dur)
- d) zahraje jednoduchou písničku s užitím souhry pravé a levé ruky, užívá sluchovou kontrolu zvukové vyrovnanosti jednotlivých prstů
- e) interpretuje z paměti vybrané skladby přehledné sazby a lidové písně
- f) má osvojeny základní návyky v ohledu samostatné domácí přípravy (cvičení v postupných krocích, po úsecích, dle pokynů v žákovské knížce, ...)

3. ročník

Žák

- a) má osvojeny základní návyky a dovednosti, užívá základní prstovou techniku, pravou ruku hraje vyšší tóny, levou ruku doprovodnou linku, umí správně ohýbat palce obou rukou s ohledem na kvalitu tónu
- b) hraje skladby jednoduché sazby (přehledná stavba melodie, rytmu, formy), orientuje se ve všech složkách jejich notového zápisu
- c) zahraje durové stupnice přes 2 oktávy do 4 křížků, trojzvuk ve formě stroze a rozloženě, obraty kvintakordu dur
- d) interpretuje cvičení střední obtížnosti s užitím výše uvedených technických prvků
- e) při doprovodu umí použít základní harmonické funkce (jak basový 2. hlas, tak ve formě akordů)
- f) popíše funkci ladících háčků a umí je v jednoduchém kontextu skladby použít
- g) elementárními výrazovými prostředky (základní dynamické odstíny p, mf, f, crescendo, decrescendo; volba tempa, způsob hry) vyjádří náladu skladby
- h) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji – koordinace nástupu a ukončení, orientace ve vlastním nástrojovém partu, ...

4. ročník

Žák

- a) užívá tyto technické prvky: několik způsobů hry stupnic (rovný pohyb, protipohyb, prstoklad 1-2, 2-3, 3-4), hru trojzvuku stroze, rozloženě a arpeggio, techniku klouzání palce (v prstových cvičeních střední obtížnosti)
- b) tvoří tón s vyšší kulturou zvuku - měkký, vyrovnaný (zvlášť důležitá je poklonka palce a vytvoření měkkého zvuku)
- c) interpretuje nazpaměť skladby středně dlouhé s přehlednou melodickou i rytmickou sazbou, hraje jednoduché písničky podle sluchu s doprovodem v levé ruce
- d) doprovodí melodický nástroj nebo zpěv

5. ročník

Žák

- a) používá důležité probrané prvky prstové techniky v rychlejším tempu, běžně použije háčky během hry
- b) zahraje stupnice do 4 křížků v sextách
- c) interpretuje skladby s komplikovanější rytmickou složkou s užitím triol, secco akordů a rozložených akordů
- d) samostatně vytvoří prstoklady v jednoduchých skladbách
- e) užívá jemnější odstíny výrazových prostředků - širokou dynamickou škálu včetně postupných změn, tempo a agogiku odpovídající výrazu a stylu skladby
- f) doprovodí zpěv nebo melodický nástroj, zahraje doprovod podle základních akordických značek

6. ročník

Žák

- a) využívá všech tónin, jejichž hru umožňují ladící háčky (Es dur, B dur, F dur, C dur, G dur, D dur, A dur, E dur)
- b) zahraje stupnice do 4 křížků a 2 béček v terciích, trojzvuky stroze, rozloženě, arpeggio a malý rozklad v obrazech po třech
- c) bezpečně se orientuje ve všech složkách notového zápisu, samostatně řeší prstokladové, artikulační a výrazové varianty při nácviu i interpretaci
- d) využívá schopnost hlubšího a delšího soustředění při interpretaci rozměrnějších a výrazově náročnějších skladeb, tuto schopnost užívá i při hře z paměti
- e) užívá získaných zkušeností ke koncentraci při vystoupení a zvládání trémy

7. ročník

Žák

- a) užívá všechny základní prvky nástrojové techniky (přeladovací háčky, prstová technika střední obtížnosti, plynulá hra ve všech tóninách a polohách, ...)
- b) umí si naladit nástroj
- c) na základě rozboru notového zápisu umí vyřešit problematiku interpretace složitějších rytmů a jemných dynamických i agogických odstínů
- d) vybranou skladbu zahraje z paměti, opírá se o vědomosti o formě skladby, užitých kompozičních postupech,
- e) využije svých posluchačských a interpretačních zkušeností i získaných hudebních vědomostí a dovedností k samostatnému studiu nových skladeb a vyhledávání skladeb podle vlastního zájmu
- f) dovednosti získané studiem sólové hry uplatňuje při hře v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuky

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití harfy v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správné základní hráčské návyky (správné držení těla a nástroje, postavení rukou, orientace na strunách)
- d) zahraje cvičení nebo píseň v houslovém klíči, v levé ruce s akordickým jednoduchým doprovodem, při hře plynule koordinuje výměny prstů
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči a basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá při hře všech tónin, harmonické změny dovede provést plynule během hry
- b) při interpretaci skladeb různého období vzniku využívá prstokladů s podkládáním všech prstů pod palcem

- c) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- d) popíše priority svého stylového zájmu a na základě této rozvahy vybere skladbu ke studiu
- e) interpretuje party komorní hry a doprovodů v nejrůznějších nástrojových kombinacích (vč. zpěvu) a různého žánrového zaměření

II. ročník

Žák

- a) rychle se orientuje v notovém zápise a hbitě realizuje notový text na nástroji
- b) interpretuje skladby s využitím všech osvojených technických prvků (dobrá orientace na strunách, kvalitní tvorba tónu a sebekontrola jeho vyrovnanosti)
- c) užívá široké škály výrazových prostředků (dynamické kontrasty, agogika, volba tempa, artikulace, ...) k vyjádření nálady skladby
- d) interpretuje doprovodné i drobné sólové party v komorních, souborových nebo orchestrálních uskupeních

III. ročník

Žák

- a) umí si naladit nástroj a využít všech tónin ladících háčků
- b) využívá při hře širokou škálu výrazových prostředků, kultivovaný a dynamicky vyvážený tón
- c) popíše odlišnosti v užití výrazových prostředků hudby různých stylových období a tuto zkušenost promítne do své hry
- d) bezpečně se orientuje ve všech složkách notového zápisu (včetně složitějších rytmů), samostatně řeší technické problémy, umí si vytvořit vlastní interpretační představu a naplnit ji
- e) zahraje z listu přehledné party sólové i v rámci komorní či orchestrální hry

IV. ročník

Žák

- a) má osvojeny dovednosti potřebné k ovládnutí velké koncertní pedálové harfy – zejm. používá k přeladování místo háčků pedály, během hry zvládne přeladění ve volném tempu
- b) techniku ovládnutí pedálů užívá v základních tóninách, zahraje všechny durové stupnice přes čtyři oktávy
- c) umí naladit nástroj po kvintách bez užití ladícího přístroje
- d) využívá široké škály zvukových možností, které nabízí koncertní harfa, k osobitému vyjádření obsahu skladby
- e) veškeré získané technické i výrazové dovednosti (na háčkové i pedálové harfě) využívá i v rámci citlivé a zvukově vyvážené hry v rámci různých projektů skupinové interpretace

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.22 Studijní zaměření Hra na elektrickou kytaru

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na elektrickou kytaru byla v naší škole zahájena koncem 90.let minulého století. V současnosti zájem o toto studium roste.

Předpokladem pro zahájení studia hry na elektrickou kytaru je určitá míra fyzické i duševní vyspělosti uchazeče (obvyklou minimální orientační hranicí pro začátek studia je dvanáctý rok věku). Samotnému přijetí ke studiu předchází kromě talentové zkoušky také konzultace s vyučujícím, který doporučí další postup (jednou z možností je i absolvování studia přípravného nástroje).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na elektrickou kytaru	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na elektrickou kytaru jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Návčik komorních partů
4. Výuku předmětu Hra na elektrickou kytaru mohou navštěvovat 2 žáci v hodině.
5. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
6. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
7. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na elektrickou kytaru ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
8. Na návrh učitele Hry na elektrickou kytaru může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
9. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Doporučenou nejnižší věkovou hranicí pro zahájení studia hry na elektrickou kytaru je dvanáct let věku dítěte, neboť v tomto věku již většina uchazečů splňuje potřebné fyzické i psychické předpoklady pro zvládnutí nároků daných ovládnutím nástroje. Žáci mladší dvanácti let mohou navštěvovat výuku studijního zaměření Hra na kytaru (přípravné studium a dle uvážení vyučujícího další potřebný počet ročníků základního studia). Přípravné studium zaměřené na hru na elektrickou kytaru vzhledem k doporučenému nejnižšímu věku uchazeče v naší škole organizováno není.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na elektrickou kytaru

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše části nástroje, vyjmenuje názvy strun, nastaví hlasitost na zesilovači a kytáře, zná správné držení kytary a obou rukou, orientuje se v příslušném notovém zápisu (v základních rytmických hodnotách: celá, půlová, čtvrtová, osminová)
- b) používá úhoz trsátkem dolů (*down pick*) pohybem zápěstí, orientuje se na hmatníku v 1. poloze na melodických strunách
- c) zahraje jednoduché jednohlasé melodie

2. ročník

Žák

- a) popíše ovládací prvky kytary a zesilovače, sám si naladí kytaru pomocí ladičky, orientuje se v notovém zápisu probíraných tónů
- b) ovládá úhoz *down pick*, používá střídavý úhoz trsátkem pohybem zápěstí, používá jednohlas i úzký dvojhlas, dodržuje základní postavení rukou, orientuje se na hmatníku v 1. poloze na všech strunách, ovládá základní tlumení strun levou rukou
- c) zahraje stupnici C dur v 1. poloze, akordy C dur a a moll a powerchordy

3. ročník

Žák

- a) popíše ovládací prvky kytary a zesilovače (tónová clona, přepínač snímačů, hlasitost, citlivost (gain)) a využívá je
- b) využívá optimální držení obou rukou, při hře jednohlasu používá střídavý úhoz pohybem palce+ukazováčku, ve vícehlasu úhoz pohybem zápěstí i pohybem předloktí, využívá dynamiku (*p*, *mf*, *f*), akcenty, rozpozná těžkou dobu, zná techniky *palm muting* (tlumení strun pravou malíkovou hranou), *hammer on* (příklepné legáto), *vibrato*, *slide* (glissando), orientuje se na hmatníku v 1. a 2. poloze a v příslušném notovém zápisu (triola, čtvrtová s tečkou), ovládá hru přirozených flažoletů
- c) zahraje pentatoniku a jednoduché improvizace v a moll ve 2. poloze a do hudebního podkladu, zahraje základní akordy (dur, moll, powerchordy) bez barré podle akordických značek
- d) popíše formu bluesové dvanáctky a základní harmonické funkce (T,D,S)

4. ročník

Žák

- a) využívá další ovládací prvky kytary a zesilovače (výšky, basy, středy) a základní efekty (zkreslení, reverb)
- b) používá techniky *palm muting*, *hammer on*, *vibráto*, *bending* - vytahování strun (o čtvrttón, půltón), *pull-off* (odtažené legáto), *slide*, ovládá úhoz trsátkem *down pick* i *up pick* s kontrolou sílu úhozu, využívá horizontální i vertikální postavení levé ruky, orientuje se na hmatníku do 5. polohy, využívá výměny poloh, zahraje pentatoniku a moll a další od ní odvozené ve dvou polohách, v tomto tónovém prostoru tvoří improvizace do hudebního podkladu, používá akordy i s malým barré (dur, dur7, moll, moll7) a zná jejich zápis do akordických značek, vytvoří a zahraje bluesovou dvanáctku ve vybraných tóninách
- c) zná a popíše příslušný notový zápis probíraných tónů a rytmických prvků – shuffle, sextola, synkopa)

5. ročník

Žák

- a) si dokáže pomoci ovládacích prvků nastavit zvuk, využívá efekty (zkreslení, reverb, delay, ...)
- b) ovládá techniky *palm muting*, *vibráto*, *hammer on*, *pull-off*, *bending* (o celý tón a více), tvoří kvalitní, hutný tón s jemnými dynamickými nuancemi, dokáže pracovat s čistým i zkresleným zvukem, melodické ozdoby, umělé flažolety a tyto techniky zapojuje do své hry, ovládá tlumení strun levou rukou a používá k tlumení pravý palec
- c) orientuje se na hmatníku do 7. polohy, ovládá výměny poloh, akordy s velkým barré, hraje podle akordických značek: dur, dur7, dur maj7, dur6, moll, moll7, moll6
- d) respektuje notový zápis probíraných tónů a rytmických prvků – šestnáctinové noty, tečkovaný rytmus

6. ročník

Žák

- a) si umí nastavit svůj specifický zvuk (podle žánrových preferencí)
- b) hraje repetované tóny a pasáže v rychlejších tempech, dbá na rytmickou přesnost, plynulost a stylovost hry
- c) vytváří vlastní sóla, riffy a licky, orientuje se v dur, moll tóninách a některých jejich modech (mixolydická, dórská), orientuje se na hmatníku do 12. Políčka
- d) používá chicken picking (hra trsátkem i prsty), základní agogiku a výrazové prostředky
- e) podle akordických značek hraje septakordy, zmenšené a zvětšené kvintakordy, nonové akordy
- f) zná příslušný notový zápis a rytmické prvky: kvintola, duola, liché metrum, orientuje se v notovém zápisu polyfonie

7. ročník

Žák

- a) má vytvořený svůj specifický zvuk (podle žánrových preferencí), využívá výrazové a žánrově typické prostředky k vyjádření charakteru skladby
- b) hraje pasáže, repetované tóny, riffy a licky v rychlejších tempech, čistě a s jistotou, používá frázování, odtahy
- c) ovládá chicken picking, perkusivní tóny, zná sweeping picking
- d) k improvizaci využívá různé stupnice a mody (bluesová pentatonika, lydická, frygická,...)
- e) podle akordických značek hraje dur, moll, zmenšené a zvětšené kvintakordy, septakordy, nonové akordy, akordy s průchozím tónem (v několika polohách) a kombinuje je s melodickými vyhrávkami, používá rozmanité druhy doprovodů

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše části nástroje, vyjmenuje názvy strun, nastaví hlasitost na zesilovači a kytáře, zná správné držení kytary a obou rukou
- b) používá úhoz trsátkem dolů (*down pick*) pohybem zápěstí, orientuje se na hmatníku v 1. poloze na melodických strunách
- c) zahraje jednoduché jednohlasé melodie
- d) orientuje se v příslušném notovém zápisu (g1 – a2, v základních rytmických hodnotách: celá, půlová, čtvrtová, osminová; základní dynamická a agogická označení)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) popíše specifika základních hudebních stylů (rock, blues), v jejich tónovém materiálu a v možnostech doprovodné kytary, má osvojenou širokou škálu rytmických doprovodů (doprovodná kytara) a licků (sólová kytara), využívá všechny mody (dórský, frygický, lydický, mixolydický, lokrijský), orientuje se na hmatníku do 12. Polohy
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) vyjmenuje stylové interprety - sólisty i hudebních uskupení i stěžejní značky kytar (Fender, Gibson) a aparátů (Marshall, Fender)

II. ročník

Žák

- a) rozpozná základní hudební styly a zná jejich historii a stěžejní představitele (blues, rock, metal, grunge, reggae, ska), využívá jejich specifika ve své hře i v nastavení zvuku, zná druhy zesilovačů a rozdíly mezi nimi (elektronkový, tranzistorový a hybridní), jejich zvuková specifika a stěžejní značky (Fender, Marshall, Mesa Boogie, Vox a další), má přehled o značkách a typech kytar, aktivně využívá různé efekty a popíše rozdíl mezi druhy zkreslení (fuzz/distortion/overdrive)
- b) ve hře využívá další kytarové techniky, např. tapping (legáto pravou rukou) a kontrolovaný feedback (zpětná vazba)

III. ročník

Žák

- a) se orientuje v hudebních stylech, zná jejich stěžejní představitele a historii (dub, breakbeat, funk, soul, acid jazz a další) a využívá jejich melodická, harmonická a rytmická specifika ve své hře
- b) orientuje se na celém hmatníku, hraje akordy napříč celým hmatníkem, spojuje prvky doprovodné a rytmické kytary, využívá polyfonii, ovládá tapping a sweeping picking. Dynamikou, frázováním, prací s tónem a agogikou vystihne náladu a charakter hrané skladby
- c) vlastními slovy popíše hlubší souvislosti v oboru hudební akustiky (elektroakustické signály a jejich generování, vznik zpětné vazby, vyšší harmonické kmity)

IV. ročník

Žák

- a) se orientuje v hudebních stylech, je schopen sólové i doprovodné hry, využívá jazzové melodické a harmonické prvky, hraje podle akordických značek, má osvojenou širokou škálu licků a má vytvořený svůj specifický zvuk i styl hry, který je schopen i slovně popsat
- b) své praktické i teoretické znalostmi je schopen uplatnit v hudebních souborech - zná zásady pro zvučení, pro práci v nahrávacím studiu, základy hudební akustiky (akustika prostoru, akusticko-fyziologické souvislosti, akustická odrazivost a dozvuk atd.)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.24 Studijní zaměření Hra na bicí nástroje

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na bicí nástroje má v naší škole dlouholetou tradici. Studiu hry na bicí nástroje zpravidla předchází výuka přípravného nástroje.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na bicí nástroje	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává

povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv zařazen i v nižším ročníku.

2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na bicí jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěst komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na bicí nástroje ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na bicí nástroje může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

V přípravném studiu je kladen důraz na motivační složku výuky. Spolu s elementárními dovednostmi specifickými pro hru na bicí nástroje jsou v návaznosti na kolektivní výuku PHV dále rozvíjeny i obecné hudební dovednosti. Přípravné studium ve studijním zaměření Hra na bicí nástroje je organizováno jako jednoleté.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) pojmenuje vybrané bicí nástroje, vlastními slovy popíše možnosti jejich uplatnění
- b) zná základní specifika notového zápisu pro bicí nástroje
- c) má osvojeny základní hráčské návyky - správné držení těla při hře, správné držení paliček a uvolnění rukou
- d) užívá základní dovednosti hry na malý buben
- e) ovládání elementární způsoby práce s rytmem v závislosti na zvukových barvách různých bicích nástrojů /claves, kravský zvon .../
- f) hraje z paměti jednoduché hudební útvary /časté užití principu ozvěny/
- g) rozlišuje základní dynamické kontrasty /piano, forte/
- h) hraje škálu notových hodnot od celých až po čtvrté noty

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na bicí nástroje

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) pojmenuje vybrané bicí nástroje, popíše jejich základní části
- b) interpretuje základní rytmické řady, základní rytmické útvary s dvěma, třemi a čtyřmi notami v taktech, citlivě reaguje na rytmické změny, orientuje se v rytmických hodnotách od celé po osminovou notu
- c) užívá elementární úroveň hudební paměti v ozvěnovém hudebním dialogu (s učitelem, event. spolužákem nebo rodičem)
- d) orientuje se v notovém zápisu, zejména v důležitých odlišnostech v oblasti bicích nástrojů
- e) při interpretaci užívá základní způsob úderu, hraje výše zmíněnou škálu rytmických hodnot v různých tempových kombinacích a v dynamických odstínech

2. ročník

Žák

- a) dbá na správné držení těla – rovná záda, opora nohou, držení paliček bez křeče
- b) zahraje jednoduché písně a cvičení, hraje zejména na malý buben, vybraná cvičení a skladbičky též na melodické nástroje, při interpretaci skladeb a cvičení správně drží paličky a uvolňuje ruce v úderech
- c) užívá základní dovednosti vyrůstající z kultivace rytmického cítění – udrží tempo, reaguje na změny metra, tempa i rytmického či tempového členění fráze
- d) ve skladbách i cvičeních bezpečně realizuje rytmus s užitím notových hodnot od celé po šestnáctinovou
- e) nazpaměť interpretuje skladby menšího rozsahu s použitím probraných rytmických prvků
- f) vyjádří elementární výrazové polohy hrou v různých odstínech
- g) rozumí uspořádání prvků na melodickém nástroji, určuje tóny, má osvojenou základní orientaci

3. ročník

Žák

- a) bezpečně zvládá hru na malý buben, interpretuje skladby přehledné sazby v rozsahu cca 1,5 až 3 minuty
- b) na soupravu bicích nástrojů interpretuje skladby a cvičení s užitím základních rytmů, má osvojenou základní orientaci mezi jednotlivými nástroji soupravy
- c) interpretuje průpravná cvičení k technice víru na malý buben
- d) při hře respektuje dynamické pokyny v notovém textu, dynamice citlivě přizpůsobuje techniku hry
- e) interpretuje skladby v různých taktech, v rámci rytmického členění zvládá hru triol kombinovanou s normálním uskupením (dělením) notových hodnot
- f) realizuje vybrané skladby na melodické i rytmické bicí nástroje nazpaměť

4. ročník

Žák

- a) užívá základní dovednost v technice úderu akcentu, ve vedení paliček na malém bubnu v kombinacích s jinými nástroji bicí soupravy
- b) při hře na bicí soupravu používá základní improvizální modely
- c) bezpečně čte notový zápis a mění rytmické skupiny, ovládá hru ve střídavých taktech, 5/4 a 5/8, interpretuje trioly, osminové až šestnáctinové noty v kombinacích
- d) při hře na melodický nástroj respektuje frázování uvedené v notovém zápisu
- e) samostatně nastuduje lehký přednes na melodický bicí nástroj

5. ročník

Žák

- a) při interpretaci pozorně reaguje na požadavky notového textu - změny jednoduchého a dvojitého přírazu, akcenty na různých místech rytmických figur v kombinacích na osminové notě a na triole apod.
- b) při hře na bicí soupravu užívá v přehledné sazbě techniku přechodů
- c) používá ve skladbách pro melodické bicí nástroje techniku osvojenou hrou stupnic a rozkladů akordů
- d) rozliší možnosti uplatnění různých bicích nástrojů s ohledem na uskupení či žánr, v němž jsou použity

6. ročník

Žák

- a) používá další technické prvky - hru paradidlů na malý buben (základní úroveň), hru na dvojšlapku
- b) užívá ve skladbách sólových i v doprovodných partech techniku dvojúderu na malý buben
- c) vybranou skladbu zahraje z paměti, opírá se o vědomosti o žánru a formě skladby, užitých kompozičních postupech,
- d) na základě znalosti ustálených rytmických figur pro daný žánr v označených úsecích improvizuje
- e) popíše základní technické vybavení tympanů a způsob jejich ladění, umí základní dvojici pohybů – úder+ tlumení

7. ročník

Žák

- a) bezpečně interpretuje na bicí soupravu sazbu s užitím dvojúderu v kombinaci s paradidlem a základním úderem, s přechody a různými kombinacemi rytmu
- b) má vytvořenou zásobu improvizálních modelů, s nimiž při sólové i skupinové interpretaci kreativně pracuje
- c) popíše charakteristiky různých žánrů, pružně se přizpůsobí požadavkům na daný žánr při spolupráci s tanečním orchestrem či jiným uskupením

- d) zahraje z listu kratší skladby přehledné sazby doprovodné i sólové
- e) na základě vědomostí o důležitých historických souvislostech vývoje bicích nástrojů dokáže hodnotit vhodnost jejich použití v dané produkci a citlivě volit instrumentář i způsoby hry vzhledem k interpretovanému stylu a žánru

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) vyjmenuje nejužívanější bicí nástroje, popíše jejich základní části, dodržuje pravidla péče o tyto nástroje
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití bicích nástrojů v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) při hře dodržuje správný postoj (nebo sezení), dbá na správné držení paliček a uvolnění rukou
- d) interpretuje základní rytmické řady, základní rytmické útvary s dvěma, třemi a čtyřmi notami v taktech, citlivě reaguje na rytmické změny, orientuje se v rytmických hodnotách od celé po osminovou notu
- e) při interpretaci užívá základní způsob úderu, hraje výše zmíněnou škálu rytmických hodnot v různých tempových kombinacích a v dynamických odstínech
- f) plynule přečte přehledný notový zápis pro melodický i rytmický bicí nástroj

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá ve stylu rock a v doprovodu hru na dvojšlapku, dokáže hrát swingové rytmy a breaky v šestiosminovém taktu
- b) umí převést vybrané skladby bicích nástrojů do notového zápisu
- c) na základě znalostí specifik notového zápisu pro bicí nástroje samostatně vyřeší technické i výrazové problémy ve skladbě

II. ročník

Žák

- a) hraje skladby s užitím dvojúderu prstovou technikou a víru dvojitým úderem

- b) využívá znalosti o historii a současnosti techniky hry na bicí nástroje a poslechové zkušenosti jako vzor pro vlastní interpretační styl
- c) interpretuje sazbu s užitím pararytmů
- d) samostatně nastuduje rozměrnější skladbu přehledné sazby pro daný bicí nástroj

III. ročník

Žák

- a) užívá ve skladbách a cvičeních paradidle na malý buben
- b) v rámci improvizace používá paradidle, dvojúder, dvojšlapku, vlečné přírazy a akcenty
- c) v rámci hudební skupiny (bandu) spolehlivě plní doprovodnou úlohu
- d) umí vyjmenovat a popsat vybrané afrokubánské nástroje, umí na tyto nástroje hrát s použitím základních technických prvků a charakteristických rytmů

IV. ročník

Žák

- a) zná své interpretační možnosti a umí vyjádřit své hudební preference, na základě tohoto povědomí směřuje své další neprofesionální hudební aktivity
- b) využívá získané dovednosti v uskupeních nejrůznějšího složení a žánrového zaměření (taneční orchestry, komorní soubory, beatové a rockové kapely, ...), na základě sluchové kontroly koriguje svůj zvuk v rámci celku a umí komunikovat o správnosti interpretace jak po výrazové, tak po stylové stránce
- c) přehledné party sólové i v rámci skupinových aktivit interpretuje z listu, rozliší jednotlivé bicí nástroje v partituru a dokáže interpretovat svěřený nástrojový part (sekcí)
- d) předvede samostatnou improvizaci a fill in na bicí soupravě postavenou na různých rytmech

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.25 Studijní zaměření Sólový zpěv

Charakteristika studijního zaměření

Výuka sólového zpěvu má v naší škole dlouholetou tradici. Studium je možno zahájit již v útlém věku (zpravidla s nástupem dítěte do 1.třídy ZŠ – tzv.PHV; po konzultaci s pedagogy a vedením školy lze případně začít i dříve).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Sólový zpěv	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum, nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.

3. Součástí předmětu Sólový zpěv jsou tyto činnosti: Zpěv z listu, Návěky komorních partů
4. Výuka v předmětu Sólový zpěv probíhá individuálně nebo ve skupině 2 – 3 žáků.
5. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
6. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Zpěv – přípravné studium je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
7. O výši hodinové dotace v předmětu Sólový zpěv ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
8. Na návrh učitele Sólového zpěvu může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
9. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Cílem přípravného studia je probudit a prohloubit v žácích zájem o zpěv coby nejpřirozenější hudební projev člověka.

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Zpěv – přípravné studium

Žák

- a) užívá správné držení těla (bez napětí), má položeny základy správného dýchání
- b) měkce nasazuje tón a v jeho průběhu neforsíruje
- c) zpívá jednoduché lidové i umělé dětské písně a zhudebněná říkadla, je si vědom potřeby sluchové sebekontroly (po stránce intonace, dobré výslovnosti, ...)
- d) zpívá kratší lidové i umělé písně podle not (houslový klíč; respektuje též rytmus a pomlky)

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Sólový zpěv

I. STUPEŇ

1. ročník

Žák

- a) na základě sebekontroly koriguje svůj hlasový projev v základních rysech (čistota intonace, rytmická přesnost), tvoří tón s lehkostí, přirozeností, bez tlaku na změnu charakteru (kvalitní „dětský“ zpěv)
- b) při zpěvu užívá správného a přirozeného držení těla, hlubokého bráničního dýchání (vědomé dodržení tří fází dechu – a/ nádech „přivoněním“, b/ zadržení dechu, c/ výdech), měkkého a opřeného nasazení tónu - legatové zpívání)
- c) ve střední hlasové poloze používá hlavový tón, navozený pomocí lehkého brumenda shora
- d) pečlivě artikuluje, dbá na přirozené a funkční ovládání mluvidel, uvolnění dolní čelisti

2. ročník

Žák

- a) při zpěvu užívá elementární prostředky k odpovídajícímu vyjádření obsahu písně (dynamika v rámci fráze, artikulace s ohledem na charakter textu, ...)
- b) jako základní součást svého pěveckého projevu užívá sebekontrolu a to zejména v ohledu správného držení těla, hlubokého bráničního dýchání, kultivované práce s vokály – jejich propojování a zvukového vyrovnání, kantilénového vedení frází
- c) interpretuje písně a hlasová cvičení (především sestupná) zpravidla v rozsahu oktávy a využívá výše uvedené technické i výrazové prvky
- d) nastudovaný repertoár provádí zpravidla z paměti, citlivě vnímá doprovodný part a má osvojeny důležité prvky spolupráce s doprovazečem (signály nástupů, respektování zvoleného tempa, ...)

3. ročník

Žák

- a) s jistotou a soustředěním užívá tyto technické prvky: přirozené držení těla, klidné žeberně-brániční dýchání a dechovou oporu, kontrolu volnosti hrdla
- b) ovládá tyto výrazové prvky: uvědomělé vedení kantilény, širší škálu dynamických a agogických prostředků (mf až pp, crescendo a decrescendo v melodii, accelerando, ritardando, ...), spojování a zvukové vyrovnávání vokálů při zachování zásad správné pěvecké výslovnosti
- c) interpretuje nastudovanou literaturu s ujasněnou hudební a obsahovou představou, v níž uvědoměle propojuje získané vědomosti a dovednosti z technické i výrazové oblasti
- d) využívá základních poznatků o formě a dalších atributech (členění textu apod.) studované literatury k jejímu bezpečnému pamětnímu osvojení

4. ročník

Žák

- a) užívá k řešení náročnějších technických problémů efektivních způsobů nácviku: figurovaná hlasová cvičení (spojování rozkladů akordů se stupnicovými postupy – zejm. sestupnými), nápěvková cvičení plynulé kantilény, ...
- b) k přesvědčivému provedení nastudované literatury využívá získané technické i výrazové dovednosti, na základě prohloubených pěveckých dovedností interpretuje náročnější lidové i umělé písně
- c) uplatňuje získané dovednosti ve dvojhlasém zpěvu (příprava pro komorní zpěv)

5. ročník

Žák

- a) ve svém pěveckém projevu využívá následující kultivované dovednosti: žeberně-brániční dýchání a dechovou oporu, vyrovnané užití hlasu v celé hlasové poloze s navozením přechodných tónů shora, přirozené cítění dynamiky (vzestupné melodie – pozvolné a plynulé crescendo, sestupné melodie – plynulé decrescendo), pozvolné rozvíjení síly při volném hrdle a tónu posazeném na hlubokém dechu (ne ff)
- b) užívá osvědčených cvičných způsobů ve větších melodických celcích s širší škálou dynamického (případně i barevného) odstínění
- c) respektuje citlivé pedagogické vedení v předmutačním (v některých případech již i mutačním) období, s hlasem pracuje velmi opatrně

6. ročník

Žák

- a) v nastudovaných skladbách aplikuje veškeré osvojené technické i výrazové prvky (promyšlená dechová stránka s usazenou oporou, vyrovnaný hlas, ...), na základě porozumění obsahu interpretuje skladbu přiměřenými (odpovídajícími stylu i žánru), kultivovanými prostředky
- b) zpívá stupnicová cvičení a cvičení z rozložených akordů v rozsahu jedné oktávy (v trojzvucích do decimy) k rozšíření hlasového rozsahu; vzhledem k období mutace pozorně dbá pokynů pedagoga (může dojít i k přechodnému zastavení práce na rozšiřování hlasového rozsahu); v rámci domácí přípravy opakuje stále všechna důležitá cvičení pro všestranný rozvoj a upevňování kultivovaného hlasového projevu
- c) užívá dovednosti plynulého rozvinutí kantilény a prodlužování dechových frází
- d) popíše rozdíl mezi termíny „hlavový“ a „hrudní“ tón
- e) disponuje základními vědomostmi o problematice hlasových poruch a hlasové hygieny, ví, na koho se v případě podezření na problém s hlasivkami obrátit

7. ročník

Žák

- a) využívá získaných dovedností a vědomostí (správná dechová technika, artikulace a hlasová kultura, měkké nasazení na opřeném tónu, práce s rozšířeným a vyrovnaným hlasovým rozsahem, propojení techniky a muzikality v cítění kantilény a hudební fráze vč. dynamiky) ke kultivovanému a uvolněnému zpěvnímu projevu, jehož hlavním účelem je osobní prožitek hudebního sdělení a jeho předání posluchačům
- b) interpretuje skladby různých žánrů a období vzniku
- c) zná zásady správné hlasové hygieny a řídí se jimi
- d) na základě rychlé orientace v notovém textu zazpívá jednoduchý part z listu

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka – sólový zpěv

Žák

- a) při zpěvu užívá správného a přirozeného držení těla, hlubokého bráničního dýchání (vědomé dodržení tří fází dechu – a/ nádech „přivoněním“, b/ zadržení dechu, c/ výdech), měkkého a opřeného nasazení tónu - legatové zpívání)
- b) ve střední hlasové poloze používá hlavový tón, navozený pomocí lehkého brumenda shora, koriguje svůj hlasový projev v základních rysech (čistota intonace, rytmická přesnost)
- c) interpretuje písně a hlasová cvičení (především sestupná) zpravidla v rozsahu oktávy
- d) vyjádří vlastními slovy možnosti uplatnění zpěvu v současnosti i z pohledu hudební historie
- e) plynule přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá uvědoměle všechny osvojené návyky a dovednosti, zejména dbá na užití bráničního dýchání a dechové opory, na propojení hlasu v celém jeho rozsahu, lehké a přirozené nasazení tónu
- b) při interpretaci respektuje veškeré požadavky notového textu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob zpěvu, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) při zpěvu dbá na intonační přesnost a artikulaci zřetelnost výslovnosti

II. ročník

Žák

- a) vlastními slovy vyjádří základní odlišnosti písní (hudby) různého období vzniku a žánrového zaměření, tyto odlišnosti respektuje při interpretaci
- b) na základě vědomí míry svých dovedností a profilace svého zájmu si vybere skladbu a nastuduje ji
- c) využívá dovednosti získané při sólovém zpěvu i ve skupinové výuce (udrží se ve svém partu, vnímá intonační i rytmickou složku ostatních hlasů a reaguje na ně, ...)

III. ročník

Žák

- a) užívá správné návyky v oblasti hlasové hygieny, zejména měkké tvoření tónu; v případě problémů včas navštíví foniatra
- b) interpretuje písně s důrazem na vyjádření obsahu textu a odlišení jejich stylového a žánrového zaměření (zejm. v dynamickém a agogickém ztvárnění)
- c) při spolupráci s korepetitorem koriguje svou interpretaci (volba tempa, dynamické proporce v souvislosti s užitým doprovodným nástrojem, reakce na akustické poměry, ...)

IV. ročník

Žák

- a) k osobité interpretaci využívá kvalitně tvořeného tónu, širokou škálu výrazových prostředků (zejm. dynamických a agogických)
- b) má osvojeny principy samostatného nácviku skladeb (uvážený výběr repertoáru, základní rozčlenění notového textu, určení technicky obtížných úseků a způsobů jejich nácviku, postupné kroky od snazšího k obtížnějšímu, formulace základní výrazové polohy skladby, ...), při další samostatné zájmové umělecké činnosti dbá na dodržení základních pravidel kvalitní interpretace (dechová opora, výstavba a vedení frází, tvorba kantilény, pečlivá výslovnost, ...)
- c) s ohledem na odpovídající interpretaci zpívá písně různých stylových období a žánrů, užívá celého hlasového rozsahu
- d) na základě vědomostí o hudební literatuře různých období vzniku a žánrů samostatně zhodnotí slyšený výkon jak po stránce technické, tak výrazové
- e) interpretuje svěřené party v rámci komorního či sborového zpěvu, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci, dává podněty pro zkvalitnění výsledné podoby společného úsilí
- f) má osvojeny návyky pro zodpovědnou přípravu na vystoupení (pěvecké – soustředěná technická i výrazová práce; osobnostní – soustavnost přípravy, kultivovaná komunikace s vyučujícím, korepetitorem, sbormistrem, spolužáky, ...)

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Charakteristika předmětu

Zpěv v kolektivu nejrůznější velikosti je nejpřirozenějším hudebním projevem každého muzikanta a má pro jeho život zásadní význam. V předmětu Sborový a komorní zpěv je navíc kladen důraz na žákovu schopnost efektivně se zapojit do práce kolektivu – je veden k odpovědnosti vůči ostatním, k pochopení nutnosti podřizovat osobní zájem zájmu celku a plnit spolu s ostatními zodpovědně svěřené úkoly. Při interpretaci děl různých stylů, epoch a žánrů si žáci rozšiřují svůj rozhled a kultivují hudební cítění.

V rámci Sborového a komorního zpěvu mohou spolupracovat i žáci různých ročníků a různých stupňů studia. Žáci ZUŠ prostřednictvím tohoto předmětu získávají zkušenosti, dovednosti a návyky, které mohou získat jedině v rámci kolektivních předmětů, což podtrhuje význam jeho zařazení do učebního plánu.

I. stupeň

5. ročník

Žák

- a) ovládá a využívá technické i výrazové dovednosti získané studiem individuální interpretace (dechová technika, výslovnost, intonace, rytmus)
- b) interpretuje spíše jednodušší a kratší skladby (lidové písně a jejich úpravy)
- c) pozorně plní pokyny pedagoga (sbormistra), je ohleduplný ke spolužákům

6. ročník

Žák

- a) umí reagovat na gesto společného nástupu a ukončení dané učitelem
- b) udrží intonaci v dané hlasové lince (max. dvojhlas)
- c) respektuje základní pravidla pro společnou práci (dochvilnost, příprava), řídí se pokyny učitele

7. ročník

Žák

- a) odpovědně přistupuje k práci se základními hudebními prvky sborového zpěvu (společný rytmus, tempo, vnímání celkového zvuku v souvislosti s harmonickou oporou)
- b) interpretuje jedno a dvojhlasé písně s instrumentálním doprovodem
- c) je schopen využít základní výrazové prostředky (rytmizace, dynamika)

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) je si vědom nutnosti dodržování obecných pravidel pro kolektivní práci jako základního předpokladu pro úspěšné završení společného úsilí
- b) citlivě vnímá dynamiku, vědomě dotváří celkový zvuk skladby
- c) kultivovaně vystupuje při veřejné reprezentaci školy

II. ročník

Žák

- a) zachovává přirozený hlasový projev, je schopen využít větší hlasový rozsah
- b) vnímá a ovládá rozdíly v intonaci v souvislosti s harmonickou oporou
- c) zhodnotí kolektivní výkon a dokáže svůj názor zdůvodnit, respektuje názory ostatních

III. ročník

Žák

- a) vnímá a používá dynamiku a veškeré výrazové prostředky
- b) ovládá zpěv kánonů, dvojhlasých a trojhlasých úprav písní a skladeb
- c) orientuje se v různých hudebních žánrech

IV. ročník

Žák

- a) je schopen vyjádřit vlastní názor na danou připravovanou skladbu
- b) podílí se na výběru repertoáru (hodnocení předložených návrhů, vlastní náměty)
- c) maximálně využívá všechny získané technické i výrazové dovednosti s ohledem na modifikaci v kolektivní interpretaci
- d) dodržuje společenská pravidla zvláště při veřejných vystoupeních (kultivované vystupování, vhodné oblečení atd.)

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

5.1.26 Studijní zaměření Hra na akordeon

Charakteristika studijního zaměření

Výuka předmětu Hra na akordeon má v naší škole dlouholetou tradici.

Studium je možno zahájit již v útlém věku (zpravidla s nástupem dítěte do 1.třídy ZŠ – tzv. PHV; po konzultaci s pedagogy a vedením školy lze případně začít i dříve).

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na akordeon	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na akordeon jsou tyto činnosti: Hra z listu, Elementární improvizace, Nácvik komorních partů
4. Žák, který přestoupí na první stupeň základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na akordeon ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na akordeon může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

V přípravném studiu je kladen důraz na motivační složku výuky. Spolu s elementárními dovednostmi specifickými pro hru na akordeon jsou v návaznosti na kolektivní výuku PHV dále rozvíjeny i obecné hudební dovednosti (rytmické cítění, citlivé sluchové vnímání – kultivace melodického a intonačního cítění, ...). Přípravné studium hry na akordeon je v naší škole organizováno jako jednoleté (výjimky schvaluje vedení ZUŠ).

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Hra na nástroj

Žák

- a) popíše akordeon a funkce jeho jednotlivých částí – klaviatury, měchu a basové doprovodné části, vlastními slovy vyjádří princip vzniku tónu u akordeonu
- b) správně sedí u nástroje, správně jej drží a má umístěny ruce na obou manuálech
- c) má osvojeny základní návyky pro akordeonovou hru – zejména ovládání měchu (měchová cvičení před vlastní hrou)
- d) zahraje podle sluchu známé lidové písně, transponuje je do blízkých tónin, užívá jednohlasý basový doprovod zastupující funkce T, S, D
- e) přečte jednoduchý notový zápis v houslovém klíči (včetně správného rytmu a pomlk, rytmickou složku samostatně vytleská)

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na akordeon

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) užívá tyto technické dovednosti: východisko pro vše ostatní – správné sezení u nástroje, držení pravé i levé ruky a správné vedení měchu – zejména jeho obraty, hmaty v základní 5ti-prstové poloze pravé ruky, základní poloha levé ruky (CGDF) a orientace v celém rozsahu klaviatury malého 60ti basového nástroje, hru legato v pravé i levé ruce a souhru obou rukou
- b) ovládá princip podkládání palce jako přípravu na hru stupnic (s pomocí učitele dbá na správné držení lokte a zápěstí pravé ruky – jako bezpečný základ pro volný palec při podkládání)
- c) na základní úrovni užívá akordický doprovod levé ruky
- d) interpretuje lidové písně, k vystižení jejich charakteru volí odpovídající tempo
- e) interpretuje přednesové skladby vycházející především z písňových forem, rozlišuje stylizaci doprovodu ve 2/4, C, 3/4 taktu, dbá na přesné provedení rytmu

- f) určí záměrnou chybu při hře písně učitelem (motivování k sebekontrolě; užití písně v rozsahu pětiprstové polohy)
- g) má osvojeny první zkušenosti v oblasti souhry (ze společné práce s učitelem - souzvuky „navíc“ vycvičuje za doprovodu učitele – jak v písničkách /žák jednohlas, učitel harmonický doprovod/, tak k obohacení méně záživných technických cvičení)

2. ročník

Žák

- a) užívá v obsluhování nástroje tyto prvky: vědomé a logické obracení měchu, tvorba vyrovnaného tónu, hra legato, staccato a terciových dvojhmatů v pravé ruce, v levé ruce hra akordického doprovodu i melodická hra základní a pomocné řady – stupnice přes 1 oktávu do 3 posuvek + kvintakordy (orientace při hře stupnic a princip transpozice prstokladu ve stupnicích)
- b) respektuje přesně rytmickou složku skladby (proporce mezi hodnotami not i pomlk od celé po osminovou, hra tečkovaného rytmu, ...)
- c) ve výrazové složce užívá odlišení dynamiky (p, mf, crescendo) včetně měkkého zakončení tónu měchem, širší škálu temp
- d) veškeré technické i výrazové prvky realizuje s pozornou sluchovou sebekontrolou (i při domácím výcviku – např. pozornost ke stálému napětí v měchu ad.)
- e) interpretuje mj. i formy taneční - stylizace doprovodu valčík, polka, pochod
- f) má osvojeny další dovednosti a návyky pro hru z paměti (postupný výcvik po frázích, záchytné body, ...)
- g) při interpretaci odliší rozdíly dané obdobím vzniku skladby – zejm. u hudby tanečního charakteru z období baroka a raného klasicismu (např. artikulací, ozdobami, průběhem dynamiky a agogiky, ...) a českých i zahraničních autorů 20. století
- h) zahraje podle sluchu jednoduché písně se základním harmonickým doprovodem, transponuje je do 2-3posuvek (se zadrženým basem v levé ruce, s principem transpozice T, D, S)
- i) zahraje z listu jednoduchý part v pětiprstové poloze
- j) užívá základní dovednosti v oblasti souhry s jinými nástroji – koordinace nástupu a ukončení, orientace ve vlastním nástrojovém partu, ... (hra s učitelem, se spolužáky v duu, triu, ...)

3. ročník

Žák

- a) užívá hry legato a staccato s ohledem na zvukovou kvalitu, má osvojen princip akcentu, ukončení tónu – prsty, měchem (měkké ukončení)
- b) je seznámen s postupy, které je vhodné uplatňovat při samostatném nácviku uvědomělého frázování měchem (zápis frázování je vyžadován jako součást domácí přípravy)
- c) dbá na správný prstoklad – jeho dodržování
- d) dbá na vyváženost melodické i akordové hry v levé ruce (na základě vhodného výběru cvičení, etud, i přednesových skladeb)
- e) orientuje se ve zvláštních rytmických útvech – synkopách, triolách, tečkovaných rytmech

- f) hraje dvojhmaty (tercie, sexty) i dvojhlas v pravé ruce
- g) hraje stupnice moll – pravou rukou přes 1 oktávu
- h) má osvojeny základní dovednosti ve hře akordů a harmonických rozkladů kvintakordu
- i) je seznámen s hrou jednoduchých ozdob – nátryl, příraz
- j) citlivě užívá dynamiku i agogiku – accell., ritard. apod.
- k) má ve výběru skladeb též transkripce děl barokních, raně klasických (vhodné sbírky s použitím klasické literatury)
- l) klade důraz na měchovou techniku – tvorbu tónu při barokní stylizaci
- m) je seznámen s registrací a vhodností použití registrů v daných skladbách
- n) transponuje písně s akordickým doprovodem
- o) je schopen doprovodu se správnou stylizací bas-akord
- p) hraje z listu – cvičení školy HMO, lehké písničky Kotík, Bláha apod.

4. ročník

Žák podle své fyzické vyspělosti přechází na větší typ nástroje – viz. samostatný odstavec „Poznámky k technické průpravě 4.ročníku vztahující se k přechodu na větší nástroj se III. manuálem – nástroj s melodickým basem, pevným, nebo konvertorem“
(na konci textu osnov pro I.stupeň)

Žák

- a) se stále soustředí na správné držení nástroje – má základní zkušenost s jeho větším typem – cíleně dbá na kvalitní měchování
- b) interpretuje sazbu náročnější na pohyblivost prstů obou rukou jak v jednohlasu, tak ve vícehlasu i akordech
- c) užívá ve zvýšené míře kombinovanou artikulaci (prsty-měch), dbá na kvalitu nasazení a ukončení tónu
- d) využívá hlubších dovedností ve využití zvukových a barevných možností nástroje
- e) používá rejstříky pravé i levé ruky
- f) užívá zdokonalených dovedností v samostatnosti vedení rukou, v rozdílné artikulaci pravé a levé ruky
- g) má osvojenou hru ozdob – nátryl, trylek, příraz
- h) hraje akordy - čtyřhlasé, skoky
- i) orientuje se hmatem
- j) zvládá součinnost měchové výměny s členěním fráze, projevuje smysl pro obsah fráze
- k) má smysl pro stylovost barokních skladeb
- l) u skladeb současných autorů vystihuje charakter a obsah za použití specifických měchových prostředků (střídavý měch apod.)
- m) zařazuje podle zájmu do přednesových skladeb prvky jazzu, mussette, populárních skladeb a písní
- n) část repertoáru hraje z paměti
- o) má osvojeny přístupy k přípravě na koncerty, v případě zájmu i na soutěže
- p) je motivován častějším vystupováním na koncertech apod.
- q) hraje skladby zahraničních autorů (Zolotarjev, Repnikov, Boll, Newy, Przybylski, Ganzer, Děrbenko)

- r) doprovází písně akordickou hrou – T,D,S podle sluchu, jednohlas
- s) je schopen vlastní jednoduché přede hry
- t) hraje z listu skladby na úrovni 2.ročníku
- u) společně muziciuje s jinými nástroji, je schopen hry vhodných úprav nebo původních skladeb pro různá obsazení s akordeonem, ve větší míře se uplatňuje v akordeonových souborech

5. ročník

Žák

- a) kvalitně ovládá práci s měchem – měchovou výměnu ve smyslu frází (dodržuje vypracované měchování)
- b) užívá kvalitní tón, jeho nasazení, ukončení (měkké, ostré, rovné)
- c) ovládá techniku rychlé měchové výměny (střídavé měchy, Below shake), dobrou úroveň této techniky udržuje a rozvíjí na akordech při stupnicích
- d) užívá přesnější hmatové orientace na obou hmatnících
- e) rozlišuje a cíleně používá různé typy artikulace prstů - zejména pravé ruky, tzv.dopadové legato (v barokních skladbách)
- f) rozlišuje hru legato, legatissimo, leggiero, staccatto (úloha uvolněného dopadu), staccatissimo – v součinnosti s měchem
- g) je seznámen s řadou sólových a komorních skladeb různých žánrů, kterými je rozšířen jeho hudební obzor (upřednostněny jsou přednesové skladby před etudami a technickými cvičeními)
- h) řídí se osvojenými zásadami samostatného přístupu k nácviku, využití hudebního citění v oblasti dynamiky, agogiky, frázování, ...
- i) užívá efektivní způsoby výcviku hry z paměti (nacvičuje po frázích a částech, potlačuje pouhou „mechanickou“ paměť)
- j) se orientuje ve složitějších notacích – zejména v cizí literatuře - zápis podle značek (notace v levé ruce – označení M,m,dim, nebo podle solmizace – ve francouzské literatuře apod.)
- k) ve stavbě přednesového materiálu více rozlišuje stylovost skladeb
- l) hraje skladby období baroka – homofonní i polyfonní
- m) má interpretační i poslechovou zkušenost s původní akordeonovou tvorbou (cca 30ti leté tradice – Hughes, Oppenheimer, Čajkin, Repnikov, Zolotarjev, Mácha; současná literatura - Stračina, Feld, Bažant, Dowlasz, Przybylski, Kusjakov, Semjonov, Děrbenko apod.)
- n) hraje skladby s jazzovými, eventuelně swingovými prvky, skladby ve stylu mussette, zařazené do tzv.vyššího populáru
- o) hraje z listu na úrovni literatury 3.ročníku I.stupně
- p) transponuje písně (v jednohlasu) s doprovodem akordickým do 3 posuvek, v základních harmonických funkcích
- q) získané dovednosti a vědomosti uplatňuje i při práci v souborech, komorních seskupeních

6. ročník

Žák

- a) ovládá kvalitně práci s měchem, k této problematice přistupuje samostatně, cílevědomě a tvořivě, práci s měchem vědomě propojuje s kvalitní prstovou artikulací
- b) má osvojeny zásady potřebné k samostatnému vypracování prstokladu
- c) v přednesových skladbách rozlišuje a cíleně využívá různé druhy artikulací pravé i levé ruky
- d) se s přehledem orientuje v celém rozsahu basového manuálu (S.B. – všechny druhy akordů, včetně enharmonických záměn v případě jejich použití)
- e) užívá širších možností registrace i během hry skladby (zařazení registrace jako součásti prstokladů)
- f) má osvojenou hru chromatické stupnice (v pravé ruce), levá ve S.B. pouze informativně
- g) hraje též polyfonní skladby (menšího rozsahu), dbá na jejich stylové provedení vč. práce s měchem, ornamentiky a registrace
- h) v reprodukci přednesových skladeb různých žánrů a stylů výrazněji uplatňuje výraz, dynamiku, tempo a agogiku
- i) je si vědom důležitosti aktivního přístupu k možnostem účasti na různých koncertech, soutěžích, a to nejen aktivně, ale i pasivně - poslechem, sledováním novinek na internetu, nových CD apod.
- j) sleduje dění ve svém oboru v jakémkoliv žánru
- k) hraje z listu na úrovni přednesových skladeb 4.ročníku, hra podle značek (doprovod lidových písní v základních funkcích)

7. ročník

Žák

- a) je schopen interpretace pohyblivých partů obou rukou – dbá na uvolněnou technickou zručnost pravé ruky (ukazatelem např. šestnáctinový pohyb cca 88-92MM)
- b) je zručný ve hře dvojhmatů – tercií, sext, kvint, oktáv, akordů – tónických i disonantních a v jejich správné sebekontrolu při nácviu
- c) užívá kvalitní měchové a prstové artikulace
- d) je schopen samostatného tvůrčího uplatnění
- e) interpretuje repertoár stylově a žánrově pestrý (s přihlédnutím k zájmu a individuálním preferencím)
- f) užívá osvojené způsoby přístupu ke hře z paměti
- g) v přednesových skladbách uplatňuje vlastní tvořivý nápad, s použitím vhodné měchové techniky, registrace a všech výrazových prostředků

Poznámky k technické přípravě 4.ročníku vztahující se k přechodu na větší nástroj se III.manuálem – nástroj s melodickým basem, pevným, nebo konvertorem

Žák

- A. je seznámen s řazením tónů
- B. ovládá hru chromatické stupnice (přiměřeně vyspělosti) – je pozorný vůči celkovému pohybu po celém hmatníku (vzestupně i sestupně), sleduje správné uvolnění ruky
- C. užívá hru chromatických řad v legatu, staccatu, je si vědom důležitosti jejich stálého výcviku
- D. aktivně zná tóny v jednotlivých řadách – i jejich enharmonické záměny

- E. hraje stupnice - zásadně postupuje po řadách - I.řada: A C Fis Es; II.řada: Cis E G B; III.řada: D F As H
- F. hraje (postupně) malý rozklad kvintakordu, harmonický (později)
- G. má osvojena cvičení na uvolněnost prstů – systém I.+III.řada(2.+4.prst), podobně II.+III.řada (3.+4.prst) po celém hmatníku

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše základní části nástroje, dodržuje pravidla péče o nástroj
- b) vyjádří vlastními slovy možnosti využití akordeonu v současnosti i z pohledu hudební historie
- c) správně sedí u nástroje, správně jej drží a má umístěny ruce na obou manuálech
- d) má osvojeny základní návyky pro akordeonovou hru – zejména ovládání měchu (měchová cvičení před vlastní hrou)
- e) zahraje podle sluchu známé lidové písně, transponuje je do blízkých tónin, užívá jednohlasý basový doprovod zastupující funkce T, S, D
- f) interpretuje z not (event. z paměti) přehledná cvičení a krátké skladby s využitím základních technických dovedností – vedení a obraty měchu, hru legato pravou i levou rukou, koordinaci práce obou rukou a vedení měchu, ...
- g) plynule přečte přehledný notový zápis v houslovém i basovém klíči (včetně správného rytmu a pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) užívá dovednosti získané na I. stupni, technickou kondici samostatně udržuje zejména hrou technických cvičení a etud (včetně cvičení řešících měchování), technicky problematické úseky skladeb modifikuje a užívá jako cvičení
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)
- c) vyjádří priority svého hudebního zájmu a zhodnotí kvalitu svých dovedností, na základě této rozvahy si samostatně vybere skladbu, navrhne způsob jejího studia (řešení prstokladů, dynamická výstavba, agogika, ...), po konzultaci s vyučujícím se navrženým řešením řídí (i v systematické domácí přípravě)

- d) k vyjádření výrazové škály při hře využívá možnosti barevného a dynamického odstínění tónu a základní výrazové prostředky (dynamiku, agogiku a jejich změny)
- e) osvojené technické i výrazové dovednosti využívá při interpretaci doprovodných i snadných sólových partů v rámci souborové či orchestrální hry

II. ročník

Žák

- a) užívá obratné měchové techniky i hbité prstové zběhlosti k hladké výstavbě frází, zřetelnému vyznění rytmické složky i nenásilnému agogickému rozčlenění skladby
- b) z paměti interpretuje vybrané skladby, při hře využívá znalosti o kompoziční i výrazové výstavbě skladby, je schopen vyjádřit vlastní interpretační názor na danou skladbu
- c) získané dovednosti a vědomosti uplatňuje jak v sólové hře, tak jako doprovoděč a člen nejrozličnějších uskupení (žánrového zaměření dle preferencí svého zájmu)

III. ročník

Žák

- a) formuluje priority svého hudebního zájmu a kvalitu svých dovedností, na základě této rozvahy si samostatně vybere skladbu (využije služeb knihoven či internetu) a nastuduje ji s využitím pomůcek pro efektivní cvičení (základní rozčlenění notového textu, určení technicky obtížných úseků a způsobů jejich nácviku, postupné kroky od snazšího k obtížnějšímu, formulace základní výrazové polohy skladby, ...)
- b) má osvojeny znalosti a dovednosti potřebné pro vypracování akordeonové transkripce z klavírního partu nebo z partů různého nástrojového obsazení
- c) interpretuje svěřené party v rámci komorní či orchestrální hry, hodnotí společnou práci, koriguje vlastní interpretaci, dává podněty pro zkvalitnění výsledné podoby společného úsilí (vč. návrhů na rozšíření repertoáru)
- d) z listu zahraje part středního rozsahu s vědomým užitím analytických poznatků o formě skladby, o použitých kompozičních postupech a o základní výrazové poloze skladby

IV. ročník

Žák

- a) umí plně využít technických možností svého nástroje, získané technické i výrazové dovednosti a zkušenosti aplikuje ve své další zájmové hudební činnosti sólové i v rámci nejrozličnějších hudebních uskupení (vč. využívání zdrojů materiálu a inspirace – knihovny, internet, koncerty, ...)
- b) svými slovy popíše jednotlivé interpretační problémy dané skladby (technické i výrazové) a navrhne způsob jejich řešení, na základě své zkušenosti poradí i mladšímu spolužákovi (z I. stupně)
- c) má osvojena kritéria pro hodnocení slyšené i vlastní interpretace skladeb různých stylových období a žánrů (technická i výrazová kvalita provedení), umí si vytvořit vlastní interpretační představu a při studiu skladby ji naplnit

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.27 Studijní zaměření Hra na české dudy

Charakteristika studijního zaměření

Výuka hry na dudy byla v naší škole zahájena v roce 2011. Zájemce o studium hry na dudy musí splňovat určité fyzické a duševní předpoklady. Absolvuje proto kromě běžného přijímacího řízení i konzultaci s vyučujícím hry na dudy, při níž mu bude doporučen další postup (blíže viz odstavec „Vzdělávací obsah přípravného studia“).

V naší ZUŠ se vyučují se pouze tzv. „České dudy“ – nástroj, který má na Plzeňsku letitou tradici. České dudy jsou opatřeny „předničkou“ (naladěnou vždy do určité stupnice – tóniny) a „hukem“, který hraje zpravidla základní tón. Nejrozšířenějším z těchto dud je nástroj v ladění Es dur, dále jsou používané dudy v ladění D dur, G dur, F dur, které podle toho musí být vyrobeny nástrojařem. Princip hry zůstává stejný, tyto okolnosti ale předurčují možnosti zapojení zejména v oblasti skupinové interpretace.

Žáci si v průběhu studia osvojí dovednosti a vědomosti jak v oblasti technické, tak výrazové, naučí se základům hudebního myšlení a vyjadřování. Nedílnou součástí studia tvoří i vzdělávání v předmětech skupinové interpretace a hudební teorie. Cílem výuky je vychovat všestranného

amatérského hudebníka schopného dalšího samostatného vývoje a zapojení v nejrůznějších aktivitách zájmové umělecké činnosti (např. hra v amatérských souborech či orchestrech, v uskupeních nejrůznějšího žánrového zaměření atd.). V neposlední řadě si pak žáci odnášejí cenné poznatky pro poučené vnímání kulturních hodnot nejen v oblasti studovaného předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Hra na české dudy	1	1	1	1	1	1	1	0,5-1	0,5-1	0,5-1	0,5-1
Skupinové praktikum				1	1	1	1	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Sborový a komorní zpěv					1	1,5	1,5	1,5-1	1,5-1	1,5-1	1,5-1
Hudební nauka	1	1	1	1	1						

Poznámky

1. Žák si volí podle individuálního zájmu a na základě doporučení učitele jeden z těchto předmětů: Skupinové praktikum nebo Sborový a komorní zpěv. Tento předmět se pak stává povinným. Na doporučení učitelů může být žák do předmětu Skupinové praktikum nebo Sborový zpěv zařazen i v nižším ročníku.
2. Žák druhého stupně základního studia, který neabsolvoval první stupeň základního studia, absolvuje výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však vzdělávací obsah prvního stupně.
3. Součástí předmětu Hra na dudy jsou tyto činnosti: Hra z listu, Návěk komorních partů
4. Žák, který přestoupí na prvním stupni základního studia do jiného studijního zaměření, pokračuje kontinuálně dál ve studiu společných předmětů pro více studijních zaměření (např. Hudební nauka ad.).
5. Tabulace s týdenní hodinovou dotací pro vyučovací předmět Hra na nástroj je uvedena v učebních plánech studijního zaměření Přípravného studia / kapitola 5.1.1 /
6. O výši hodinové dotace v předmětu Hra na dudy ve druhém stupni na návrh učitele rozhoduje ředitel.
7. Na návrh učitele Hry na české dudy může žák navštěvovat i více povinně volitelných předmětů
8. Zařazení žáka do povinně volitelných předmětů je zapsáno v třídní knize na daný školní rok, v katalogu o průběhu studia a matrice školy

Vzdělávací obsah přípravného studia

Vzhledem k nutnosti splnění určitých fyzických i duševních předpokladů pro zahájení studia, které nelze naplnit před dovršením sedmi let věku, není přípravné studium hry na dudy organizováno. Zájemci o studium, kteří ještě nesplňují vstupní předpoklady, mohou zahájit studium v jiném studijním zaměření a po určité době (konzultované s vyučujícím hry na dudy) mohou do studijního zaměření Hra na dudy přestoupit.

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Hra na české dudy

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, umí je šetrně sestavit a rozložit
- b) užívá tyto technické prvky: rovnoměrné měchování (koordinace ovládání čerpacího měchu a vyrovnání tlaku zásobníkem), držení předničky ve svislé poloze nebo mírně šikmo pouze nehrajícím palcem spodní ruky a vědomé uvolňování ruky (hra bez křeče), plné překrývání otvorů předničky břísky prstů obou rukou (znělý, jasný tón)
- c) ovládá nástroj v celém tónovém rozsahu v klidném rytmickém pohybu
- d) interpretuje jednoduché etudy a vybrané lidové písně přehledné rytmické i melodické sazby
- e) vyjmenuje osvojené způsoby domácí přípravy (cvičení po částech, výcvik obtížných míst, postupnost od lehčího k těžšímu, soustavnost, zvuková sebekontrola) a užívá je

2. ročník

Žák

- a) zahraje nekolísavý vydržovaný tón při zavření všech otvorů na předničce (tón "B")
- b) ovládá nástroj v celém rozsahu v pohyblivějším tempu, užívá uvolněný a pružný pohyb všech prstů, v legatu spojuje i vzdálenější méně používané kombinace tónů
- c) s pomocí učitele naladí nástroj pomocí doladovacích šroubků
- d) zopakuje lidovou píseň jednoduché sazby podle sluchu

3. ročník

Žák

- a) zahraje nekolísavé vydržované tóny v celém rozsahu nástroje
- b) samostatně naladí nástroj pomocí doladovacích šroubků
- c) umí nasadit opakovaný tón pomocí „ramenářské kvinty“
- d) realizuje notový zápis v předepsaném tempu z not i z paměti
- e) podle sluchu zopakuje jednodušší dudácké melodie
- f) samostatně vytvoří druhé hlasy v lidových písních

4. ročník

Žák

- a) při hře jednoduchých přednesových skladeb a lidových písní dbá na přesnou realizaci rytmu (vč. synkopy, tečkovaného rytmu, ...), na odpovídající (předepsané) tempo
- b) interpretuje jednoduché tance i s proměnlivým taktem ("mateníky")
- c) zahraje z listu jednoduchou lidovou píseň či krátkou skladbu přehledné sazby
- d) používá osvojené principy samostatné domácí přípravy (postupnost práce, výcvik v částech, záchytné pamětní body spojené s členěním formy skladby či písně, ...)

5. ročník

Žák

- a) ve hře z not i z paměti využívá melodických ozdob (nátryl, trylek, příraz, dudácké vibrato)
- b) ovládá hru staccato pomocí ramenářské kvinty
- c) pozná malou formu písňovou a pojmenuje její jednotlivé části
- d) samostatně vytvoří několikataktové přede hry, mezihry a dohry
- e) improvizuje jednoduché variance na daná témata

6. ročník

Žák

- a) interpretuje skladby s pohyblivější melodií a pestřejším rytmem v předepsaném tempu
- b) zazpívá jednoduchou píseň a sám se ve dvojhlasu doprovodí
- c) vytváří vlastní nezaměnitelný způsob zdobení melodie, dle osobité představy volí melodické ozdoby

7. ročník

Žák

- a) při hře užívá pestré škály výrazových možností hudby (střídání hry staccato a legato, zdobení základní melodie, volba a proměny tempa, ...)
- b) měchováním ovlivňuje intonaci, jakož i tónovou čistotu a vyrovnanost zvuku
- c) umí doprovodit jiného zpěváka
- d) zazpívá píseň ve volném metru (na Chodsku označované "Nahorú") a sám se ve dvojhlasu doprovodí
- e) návyky, dovednosti a vědomosti získané v individuální výuce uplatňuje v rámci skupinové interpretace (dua, tria, komorní soubory, lidový soubor, orchestrální hra...)

Přípravné studium II. stupně

Obsah tohoto odstavce přímo navazuje na skutečnosti uvedené v kapitole 5.1.1.

Učební osnovy vyučovacího předmětu Přípravná nástrojová výuka

Žák

- a) popíše jednotlivé části nástroje, má osvojeny základní dovednosti v ohledu péče o nástroj
- b) vlastními slovy vyjádří základní možnosti využití českých dud
- c) dodržuje při hře správný postoj, správné držení nástroje a dbá na dodržování pravidel správného hospodaření se vzduchem
- d) zahraje cvičení, píseň nebo kratší skladbu
- e) přečte přehledný notový text v houslovém klíči, dbá na přesné vyjádření rytmu (i odděleně od melodie, včetně přesné délky pomlky)

II. STUPEŇ

I. ročník

Žák

- a) samostatně uplatňuje osvojené technické i výrazové prostředky (vyrovnaný zvuk na základě bezpečného ovládnutí měchování, dobrá intonace, jasný začátek i konec hry bez zvukových kazů), z poslechu zná další možnosti jejich využití v praxi a tuto zkušenost aplikuje na vlastní interpretaci
- b) přečte notový text v celém nástrojovém rozsahu, vysvětlí užití značky pro technickou i výrazovou složku skladby (pro způsob hry, dynamiku, tempo, agogiku, ...)

II. ročník

Žák

- a) hraje z listu sólové skladby i doprovody pohyblivé sazby a přehledné rytmické struktury
- b) na základě analýzy přehledného notového textu (formální členění, užití technické prvky atd.) samostatně nastuduje novou skladbu
- c) slovně vyjádří své znalosti o historii nástroje a předních interpretech

III. ročník

Žák

- a) využívá celý rozsah nástroje, všechny osvojené technické i výrazové prostředky k osobitému, přesvědčivému a jistému výkonu
- b) využívá jednoduché prvky improvizace – např. variace melodie, protihlas, osobité zdobení melodie
- c) improvizuje na témata v durových tóninách z jiných oblastí hudby (lidové písně jiných národů, vhodné popěvky oper, témata písní z oblasti rockové hudby aj.)

IV. ročník

Žák

- a) bezpečně interpretuje lidové písně, svou hru citlivě přizpůsobuje charakteru písně
- b) využívá získaných hudebních dovedností (vč. improvizací) při doprovodu zpěváků a instrumentalistů nebo v lidovém souboru
- c) samostatně se připraví na koncert či jiné veřejné vystoupení včetně výběru a sestavení repertoáru

Vyučovací předmět Skupinové praktikum

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v samostatné kapitole 5.1.28.

Vyučovací předmět Hudební nauka

Vzdělávací obsah a poznámky k předmětu Hudební nauka (zejm. týkající se starších začátečníků) je uveden v kapitole 5.1.29.

Ve specifických případech je možno výuku absolvovat v rámci předmětu Konzultační hudební nauka – blíže viz též kapitolu 5.1.29.

Vyučovací předmět Sborový a komorní zpěv

Vzdělávací obsah předmětu je uveden v závěru kapitoly 5.1.25 (studijní zaměření Sólový zpěv).

5.1.28 Předmět Skupinové praktikum

Charakteristika

Předmět skupinové praktikum má pro žáky **všech** studijních zaměření zásadní význam. Život hudebníka je v převážné míře tvořen spoluprací s jinými hudebníky. Zcela přirozeně se zde propojují dovednosti získané v předmětech individuální výuky, výuky hudební teorie a skupinových aktivit. Žáci si odnášejí cenné dovednosti a poznatky, které jim umožní získávat hlubší zážitky při návštěvách koncertů v roli posluchačů a hlavně spolupracovat na kolektivních hudebních projektech v amatérských uskupeních různého stylového i žánrového zaměření.

I. stupeň

4. ročník

Žák

- a) využívá technické dovednosti a přístupy k řešení interpretačních problémů (hmaty, frázování, artikulace,...) získané v předmětech individuální výuky
- b) umí reagovat na gesto společného nástupu a ukončení dané učitelem (dirigentem) nebo spoluhráčem
- c) dodržuje dohodnutý průběh dynamiky a agogiky (poznámky zanesené do jednotlivých partů)
- d) klavíriste umí bezpečně číst basový klíč (zásadní pro hru partu secondo ve čtyřruční hře) a používat rytmický i synkopický pedál

5. ročník

Žák

- a) ukáže společný nástup nebo ukončení skladby
- b) respektuje tempo stanovené pro společnou interpretaci, dbá na přesné dodržování rytmu a jednotné frázování
- c) pozná, kdy jeho part není v souladu s ostatními a podle pokynů dohodnutých s učitelem zjedná nápravu (smyčcové nástroje – doladění, všechny nástroje – pozdní nástupy, nerespektování společného tempa, ...)
- d) sjednotí pohyby rukou se spoluhráčem /-i/ (klavíriste ve čtyřruční hře, hráči na smyčcové nástroje – koordinace smyků, ...)
- e) respektuje zásady odpovědného chování v kolektivní činnosti (zpracování svěřené části úkolu, dochvilnost, respektování dalších dohod, ...)

6. ročník

Žák

- a) umí rozlišit, zda hraje sólový nebo doprovodný hlas, svoji hru tomu přizpůsobí
- b) umí stanovit správné tempo a ukázat nástup spoluhráči, též zareagovat na stanovené tempo a nástup daný spoluhráčem
- c) respektuje dynamické rozdíly jednotlivých hlasů
- d) sleduje spoluhráče, udrží pozornost v rámci celého provedení
- e) rychle se zorientuje a správně nastoupí /při výpadku/, správně nastoupí po pomlkách
- f) umí k efektivnímu nácviku využívat možnosti záznamové techniky (cvičí s nahrávkou dalších partů)

7. ročník

Žák

- a) je pozorný vůči specifické dovednosti spoluhráče (-ů), respektuje v tomto ohledu pokyny vyučujícího pro další zrání společné interpretace

- b) citlivě vnímá prolínání melodií jednotlivých partů a svou hrou přispívá k plastickému zvuku (povědomí o polyfonii)
- c) umí reagovat na nečekané situace / výpadky spoluhráče, nečekané reakce v publiku atd. /
- d) správně rozestaví židle a pulty podle daného obsazení

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) věnuje zásadní pozornost společnému metro-rytmickému ztvárnění interpretované skladby (maximální společné cítění), je soustředěný vůči podnětům, které přináší hra spoluhráče
- b) přizpůsobuje technickou i výrazovou složku obsahu skladby
- c) reaguje pohotově na chybu svou nebo spoluhráče a umí se přizpůsobit
- d) samostatně si naladí nástroj

II. ročník

Žák

- a) samostatně nastuduje svůj part
- b) přizpůsobí se zvukové charakteristice souboru (dané velikostí, nástrojovým složením, ...)
- c) zhodnotí kolektivní výkon a dokáže svůj názor zdůvodnit, respektuje názory ostatních
- d) umí využít barevných výrazových možností kytary (specifické pro kytarová komorní uskupení)

III. ročník

Žák

- a) respektuje dohodnutou intenci o výrazové složce skladby (její celková nálada či myšlenkové poselství)
- b) na základě vyslechnuté ukázky vyjádří vlastními slovy názor na její provedení
- c) pomáhá mladším spolužákům s přípravou a nácvikem partů, dokáže vést dělenou zkoušku
- d) aktivně se podílí na hladkém průběhu pracovního i oddychového programu při kolektivních soustředěních

IV. ročník

Žák

- a) má vytvořen názor na zvukové (dynamické, barevné ...) řešení hrané skladby a dále s ním pracuje v rámci dohody se spoluhráčem (-i)
- b) podílí se na výběru repertoáru
- c) v případě potřeby zorganizuje samostatnou zkoušku

- d) umí zhodnotit akustické poměry prostoru, kde probíhá produkce, a přizpůsobí jim příslušné aspekty interpretace; nechává se prostorem inspirovat (stejně tak i nástrojem – zejm. klavíristé a varhaníci)

5.1.29 Vzdělávací obsah hudebně-teoretických předmětů

Předmět Hudební nauka

Charakteristika předmětu

Předmět Hudební nauka (HN) je realizován podle RVP ZUV pro vzdělávací oblast Recepce a reflexe hudby. Na základě dohody všech nástrojových skupin v ZUŠ Plzeň, ul. T.Brzkové, bude probíhat výuka HN pro žáky základního studia I.stupně **pět let**. Velikost vyučované skupiny nepřekročí počet 20 žáků.

Cílem výuky v tomto předmětu je vytvoření dobrých předpokladů pro úspěšný rozvoj žáků ZUŠ na základě znalostí a dovedností vyvozených z oblasti hudební teorie v nejširším slova smyslu. Teoretické poznatky jsou vyvozovány zpravidla z praktických činností – interpretačních, sluchových a poslechových (často vzájemně kombinovaných). V rámci předmětu Hudební nauka získávají žáci také často první zkušenosti v oblasti skupinové práce s hudebním materiálem. Ve zdravém a efektivním vývoji mladých hudebníků hraje podnětně vedená výuka HN nezastupitelnou úlohu.

OSNOVY PŘEDMĚTU

1. ročník

Žák

- rozezná a ukáže základní prvky notového zápisu (notová osnova, houslový klíč; výška tónu – hudební abeceda v rozsahu g0 – c3; délka tónu – hodnoty not a pomlka vč. noty půlové s tečkou; členění rytmické složky do taktů – taktová čára, dvojitá taktová čára, označení taktu – 2/4, 3/4, 4/4; posuvná znaménka - #, b, odrážka)
- správně přiřadí ke zvukovým ukázkám dynamická znaménka pp, p, mf, f, ff, crescendo, decrescendo a v interpretačních činnostech na ně přiměřeně reaguje
- vyjmenuje vlastnosti tónu a přiřadí k nim příklady

- d) přiřadí tempová označení andante, moderato, allegro k základním skupinám - pomalá, střední, rychlá tempa
- e) ve zvukových ukázkách rozezná accelerando, ritardando, korunu
- f) v notové zápise pozná (ukáže) značky pro ligaturu, legato, staccato, repetici, prima volta a seconda volta
- g) na klaviatuře označí celý tón a půltón
- h) v zápisu durových stupnic do 3 # a 1b vyznačí posuvky a označí půltóny a celé tóny
- i) vytvoří v durové stupnici do 3 # a 1b trojzvuk (zejména prostřednictvím sluchové zkušenosti rozlišuje vzestupný, sestupný, melodický, harmonický)
- j) zazpívá podle notové předlohy jednoduchou píseň, v rámci písně dokáže odlišit rozličné rytmické útvary
- k) interpretuje jednoduché rytmické útvary dle grafické či poslechové předlohy, dokáže rytmickou složku v rámci zachování metra pozměnit
- l) rozlišuje dobu přízvučnou a nepřívučnou (např. hrou na tělo či na orff. Nástroje)
- m) realizuje jednoduché sólové i skupinové úkoly s použitím Orffova instrumentáře
- n) má osvojeny elementární návyky pro realizaci úkolů v rámci skupiny (zapojení ve větším kolektivu, drobné sólové či „vůdčí“ úkoly,...)
- o) vyjmenuje hudební nástroje, které jsou v ZUŠ běžně vyučovány

2. ročník

Žák

- a) prokáže pohotovou orientaci v notovém zápisu uvozeném houslovým klíčem, pojmenuje noty v poloze s větším počtem pomocných linek (f – g3), je pozorný i k rytmické složce (hodnoty not i pomlky) – užívá i notu čtvrtovou s tečkou
- b) napíše basový klíč, přečte v něm noty od c0 do d1
- c) slovně vyjádří český význam hudebních označení a zkratk pp, p, mf, f, ff, crescendo, decrescendo, largo, andante, moderato, allegro, vivace a v interpretačních činnostech je správně používá
- d) popíše význam označení 3/8, 4/8 a 6/8 taktu, správně doplní vynechané hodnoty v daných taktech
- e) má osvojena dirigentská gesta pro 2/4, 3/4 a 4/4 takt; v interpretačních činnostech přijímá „organizační“ roli dirigenta
- f) v durové stupnici C, G, D, A, E, F, B, Es, As dur označí celé tóny a půltóny, stupnice seřadí podle počtu předznamenání, s porozuměním užívá pro tvorbu stupnic kvintový a kvartový kruh
- g) rozlišuje pojmy stupnice – tónina; rozezná rozdíl charakteru durové a mollové tóniny (důraz na sluchovou zkušenost)
- h) vlastními slovy vyjádří význam pojmu interval v hudbě, vyjmenuje základní intervaly do kvarty a zapíše je od různých tónů ve stupnicích do 4# a 4b
- i) zazpívá úvody opěrných písní pro základní intervaly, instrumentalisté předvedou hmatové ztvárnění základních intervalů na svém nástroji
- j) utvoří tónické trojzvuky k probraným stupnicím
- k) při zpěvních činnostech vědomě rozlišuje durový a mollový tónorod interpretovaných písní a melodií (např. pohybovou zkratkou pro veselý a smutný charakter apod.)

- l) podílí se na realizaci melodické i rytmické složky orffovského doprovodu písní, realizuje zadané úkoly i jejich obměny s užitím vlastních nápadů
- m) popíše své vědomosti o hudebních nástrojích - zevrubněji je seznámen s hudebními nástroji smyčcovými a dechovými a s hudebními tělesy, v nichž se hojně vyskytují (komorní, symfonická) – na základě hudební ukázky vyjádří způsob jejich použití (kdy, jak – sólo, skupina, ...)

3. ročník

Žák

- a) se bezpečně orientuje v notovém zápisu vč. základních doplňujících znaků v houslovém klíči, používá basový klíč (orientace v rozsahu C – e1)
- b) zná význam pojmů *cantabile, dolce, espressivo, piu, meno* (způsob hry, výraz) a reaguje na ně v interpretačních činnostech
- c) je seznámen s funkcí a způsobem provádění zvláštních rytmických útvarů – *triola, předtaktí*, dokáže reagovat na rytmickou a tempovou korekci pomocí metronomu
- d) zná význam pojmu *transpozice* i praktické využití tohoto prostředku při práci s jednoduchou melodií
- e) používá v interpretačních, analytických i jiných činnostech znalost durových stupnic do 5 # a b, zná i T kvintakordy náležející k těmto stupnicím; orientuje se ve stavbě všech druhů mollových stupnic, pozná mollové stupnice do 4 # a b; rozumí pojmům *stejnojmenná a paralelní stupnice*; zná pořadí používaných posuvek ve stupnicích
- f) orientuje se v základních intervalech (tvoření, sluchová představa, intonace), je seznámen se základní logikou odvozených intervalů (zejména *malých*)
- g) rozumí principu vzniku obrátů kvintakordu, dokáže je v úzké rozloze vytvořit i rozeznat
- h) je seznámen se základními harmonickými vztahy vyjádřenými akordy na hlavních stupních v durové stupnici (T – S – D)
- i) bezpečně se orientuje v pestré škále možností rytmického naplnění čtvrtových a osminových taktů
- j) v interpretačních činnostech využívá výše uvedených poznatků (např. rozezná durový či mollový tónorod písně, v interpretovaném materiálu rozeznává intervaly, tvary akordů, realizuje zaznamenanou dynamiku a další výrazová označení nebo je podle charakteru vhodně doplňuje, reaguje na metro-rytmickou složku, ...)
- k) je seznámen s charakteristickými díly českých skladatelů B.Smetany a A.Dvořáka i se základními životopisnými informacemi o těchto osobnostech (žák se podílí na shromáždění a prezentaci těchto informací)
- l) disponuje základními informacemi o hudebním festivalu Pražské jaro a o kulturní instituci prvořadého významu – Národním divadle

4. ročník

Žák

- a) má teoreticky i na praktických příkladech osvojeny následující notopisné útvary a pojmy: melodické ozdoby (příráz, nátryl, mordent, trylek, obal, skupinka, arpeggio); tempová označení (Largo, Grave, Adagio, Lento, Allegretto, Vivace, Presto, Prestissimo) vč. užití

pokynu *a tempo* či *tempo l*; přednesová označení (*comodo, simile, poco, molto, sempre, marcato*); enharmonická záměna (+základní orientace na klaviatuře a rozdíl v jejím chápání na jiných nástrojích)

- b) ovládá systémy řazení stupnic s # i b (kompletní), durových i mollových, bezpečně rozlišuje zápis durové a všech druhů mollových stupnic
- c) při analýze základních i odvozených intervalů užívá získané teoretické, interpretační i poslechové zkušenosti, je schopen hodnocení intervalů sestupných
- d) na základě znalosti intervalového složení rozeznává kromě durového a mollového kvintakordu též kvintakord zvětšený a zmenšený
- e) v pěveckých činnostech užívá dle individuálních možností kultivovaný hlasový projev, má zkušenost s elementárním vícehlasem – kánon, lidový dvojhlas, snadný umělý dvojhlas, ...
- f) na základě získaných vědomostí rozlišuje hudbu vokální, instrumentální a vokálně-instrumentální, zná základní formy typické pro danou oblast (podmíněno poslechovou zkušeností)
- g) je seznámen s významem pojmů *programní a absolutní hudba* i s konkrétními příklady z literatury (poslech)
- h) zná rozdělení hlasů ve smíšeném pěveckém sboru, je seznámen s možnostmi obsazení pěveckých sborů (mužský, ženský, dětský, smíšený)
- i) je seznámen se základními typy uskupení komorních souborů (duo, trio, kvarteto, ...) i s různými typy orchestrů a jejich nástrojovým složením; při poslechu je schopen vnímat rozdíly mezi hudbou komorní a symfonickou
- j) zná hlavní představitele barokní epochy v hudbě (A.Vivaldi, G.F.Händel, J.S.Bach), disponuje poslechovou představou o základních rysech barokní hudby
- k) má osvojeny systematické vědomosti o rozdělení hudebních nástrojů: dechové - dřevěné, žesťové a vícehlasé, strunné - smyčcové, drnkací a klávesové, bicí - laditelné a neladitelné (+propojení s uplatněním jednotlivých nástrojů v různých hudebních tělesech – viz výše)

5. ročník

Žák

- a) v interpretačních, analytických i dalších činnostech užívá získané vědomosti v oblasti notopisu (vč. doplňujících slovních i grafických označení), je seznámen s dalšími znaky a pojmy – C klíče (altový, tenorový), dvaatřicetinová nota a pomlka, vícetaktové pomlky, intervaly přesahující oktávu
- b) je seznámen se stavbou čtyřzvuku – zejm. dominantního septakordu (vč. obrátů), v analytických i interpretačních činnostech užívá znalosti základních harmonických funkcí (vč. odlišností v durové a mollové tónině)
- c) v rámci interpretačních a tvořivých činností je schopen reprodukovat, navrhovat a vytvářet doprovod s použitím základních harmonických funkcí, v sólovém i skupinovém projevu reprodukuje krátké melodicko – rytmické útvary
- d) disponuje teoretickými vědomostmi i poslechovými zkušenostmi, které se týkají formálního členění hudebních děl, zejm. se orientuje v pojmech *motiv, téma, homofonie, polyfonie* (event.další), krátké motivicky i harmonicky přehledné skladby je schopen analyzovat

- e) podle charakteristických znaků se orientuje v chronologii hudebních slohů (je seznámen se zmínkami o pravěké hudbě, hudbě starověkých civilizací, na základě poslechu pak s hudbou středověkou i renesanční; další hudební epochy – viz jiné body textu)
- f) orientuje se v členění hudebních forem podle období jejich vzniku, zná hlavní autory jednotlivých epoch (*baroko* – fuga, suite, concerto grosso, toccata, kantáta, koncert; J.S.Bach, G.F.Händel, A.Vivaldi; *klasicismus* – malá a velká písňová forma, rondo, sonáta, symfonie, koncert, opera; J.Haydn, W.A.Mozart, L.van Beethoven; *romantismus*, *novoromantismus* – vznik národních škol, programní hudba, symfonická báseň, operní směry; F.Chopin, R.Schumann, P.I.Čajkovskij, B.Smetana, A.Dvořák, R. Wagner, G.Verdi, G. Bizet; *hudba 20.stol.* a její směry - impresionismus, expresionismus, neoklasicismus; J.Suk, L.Janáček, B.Martinů, V.Novák, I.Stravinskij, C.Debussy, M.Ravel, G.Gershwin, J.Ježek); má poslechovou zkušenost s neznámějšími díly světové i české hudby
- g) je seznámen s žánry nonartificiální hudby – revue, muzikál (jevištní formy), jazzové formy, populární a taneční hudba
- h) je si vědom spojitosti mezi požadavky jednotlivých formových a žánrových druhů na nástrojové a další vybavení a dobou vzniku daného díla
- i) má přehled o významných hudebních institucích a událostech v celostátním i místním měřítku (Národní divadlo, Státní opera, Rudolfinum, Divadlo J.K.Tyla, Pražské jaro, Smetanovské dny, ...)

Předmět Konzultační hudební nauka

Charakteristika předmětu

Konzultační hodiny hudební nauky jsou určeny starším žákům a studentům, kteří nemohou docházet na pravidelné hodiny ze závažných důvodů – povinná v ZŠ, zdravotní stav, vzdálenost místa bydliště od školy a pod.. Způsob výuky klade zvýšené nároky na samostatnou domácí přípravu, nehodí se tedy pro malé děti nebo žáky s poruchami učení.

Organizace výuky má specifickou podobu. Žák musí o povolení tohoto způsobu studia HN na počátku školního roku písemně požádat (nutno uvést zdůvodnění žádosti), umělecká rada školy jeho žádost projedná a vyrozumí jej, zda bylo žádosti vyhověno. Žáci 1. ročníku jsou pak svěřeni do péče svého vyučujícího v nástrojové (pěvecké) výuce a v pololetí a na konci školního roku vypracují u vyučujícího 1. ročníku HN písemný test, v němž prokážou znalosti níže uvedené v osnovách. Od 2. do 5. ročníku pak žáci navštěvují výuku v samostatné skupině, pro každý ročník jedna konzultační hodina v měsíci.

Tento způsob studia mohou využívat ke získání základních znalostí z oblasti hudební teorie také začínající studenti II. stupně. Výukový plán je nastaven tak, aby se v základních parametrech shodoval s požadavky osnov klasické HN. Výuka je každém pololetí završena povinným písemným testem.

OSNOVY PŘEDMĚTU

1. ročník

Žák

- a) rozezná a ukáže základní prvky notového zápisu (notová osnova, houslový klíč; výška tónu – hudební abeceda v rozsahu g0 – c3; délka tónu – hodnoty not a pomlky vč. noty půlové s tečkou; členění rytmické složky do taktů – taktová čára, dvojitá taktová čára, označení taktu – 2/4, 3/4, 4/4; posuvná znaménka -#, b, odrážka)
- b) správně přiřadí ke zvukovým ukázkám dynamická znaménka pp, p, mf, f, ff, crescendo, decrescendo, v notovém zápise pozná (ukáže) značky pro ligaturu, legato, staccato, repetici, prima volta a seconda volta
- c) rozlišuje dobu přízvučnou a nepřívučnou – např. hrou na tělo či na orffovské nástroje, rozezná těžkou a lehkou (-é) dobu (-y) v jednoduchém notovém textu
- d) na klaviatuře označí celý tón a půltón
- e) rozpozná podle předznamenání názvy durových stupnic do 3 # 1b, dokáže označit půltóny a vytvoří tónický trojzvuk
- f) přiřadí tempová označení andante, moderato, allegro k základním skupinám – pomalá, střední, rychlá tempa; zná význam základních agogických pokynů – ritardando, accelerando, koruna
- g) vyjmenuje vlastnosti tónu
- h) vyjmenuje hudební nástroje, které jsou v ZUŠ běžně vyučovány

2. ročník

Žák

- a) v oblasti hudební teorie ovládá čtení a psaní not v houslovém klíči v rozsahu g0 – c3, disponuje základními informacemi o basovém klíči, jeho použití a notaci v něm; ovládá různé druhy a způsob použití posuvek, rozlišuje celý tón a půltón; je seznámen se zásadami tvoření durových a mollových stupnic, s pojmy tónina, tónorod, citlivý tón; ovládá durové stupnice do 3# a bémolů a dokáže pracovat s danou tóninou; umí tvořit tónický kvintakord v probraných tóninách; je seznámen se základními intervaly, zná pomůcky k jejich teoretickému i sluchovému rozpoznání
- b) ovládá pojmy hudebního názvosloví označující dynamiku; zná význam označení repetice, prima volta a seconda volta; je seznámen s vybranými názvy pro tempo a je informován, jak tempo měřit (metronom); zná značky označující různé způsoby hry s ohledem na svůj nástroj (minim. staccato, legato)
- c) má s ohledem na specifiku výuky položeny základy orientace v rytmické struktuře hudby, orientuje se ve čtvrtkových a osminových taktech, zná funkci tečky u noty, je seznámen s takty půlovými

3. ročník

Žák

- a) ovládá různé systémy tvoření stupnic s # i s b – kvintový a kvartový kruh, stavbu podle celých tónů a půltónů, tvoří různé druhy mollových stupnic, zná rozdíl mezi durovým a mollovým kvintakordem, je seznámen také s jejich obraty

- b) má osvojeny hlubší znalosti systému notace zejména s ohledem na potřeby svého nástroje, je seznámen s pojmy a značkami oktava volta, oktava bassa, má základní obecný přehled o zvukovém rozsahu některých nástrojů
- c) chápe princip tvoření malých intervalů
- d) je seznámen s dalšími pojmy označujícími tempo nebo způsob hry (podle aktuální potřeby)
- e) správně časově zařadí (dle období dějin hudby) a uvede nejdůležitější informace o těchto skladatelích: B. Smetana, A. Dvořák, L. Janáček, B. Martinů; vyjmenuje jejich nejznámější díla
- f) rozlišuje různé druhy triol, zná teoreticky způsob jejich provádění, ví, jak vzniká synkopa, je seznámen s pojmem předtaktí

4. ročník

Žák

- a) ovládá všechny durové a mollové stupnice, rozezná stupnice paralelní, stejnojmenné, umí tvořit durové a mollové kvintakordy a jejich obraty
- b) tvoří intervaly čisté, velké a malé
- c) rozumí hudebnímu pojmu harmonie (vlastními slovy vyjádří jeho význam), tvoří akordy na hlavních stupních durové i mollové stupnice
- d) je seznámen se základními informacemi o kompozičních technikách a hudebních formách, roztrídí k daným kategoriím tyto pojmy – homofonie, polyfonie, píseň, variace, sonatina, sonáta, rondo, symfonie, koncert, ...
- e) rozumí termínům enharmonická záměna, chromatika, modulace
- f) umí vyjmenovat základní znaky jednotlivých uměleckých slohů, formy, které jsou charakteristické pro daná období; k období baroka, klasicizmu a romantizmu přiřadí nejvýznamnější skladatele
- g) umí spočítat synkopický i tečkovaný rytmus, různé druhy triol

5. ročník

Žák

- a) ovládá durové a mollové kvintakordy a jejich obraty, tvoří dominantní septakord a základní harmonické funkce
- b) tvoří základní i odvozené intervaly
- c) zná různé hudební formy, rozlišuje hudbu programní a absolutní
- d) umí používat enharmonickou záměnu
- e) je schopen vytvořit zvětšené a zmenšené akordy, je seznámen s obraty dominantního septakordu
- f) harmonizuje hlavními akordy tóny durové stupnice a jednoduché melodie
- g) je seznámen a použitím vedlejších harmonických funkcí
- h) je informován i o dalších méně používaných stupnicích (např. církevních aj.)

- i) má osvojen základní přehled o hudebních stylech (v chronologickém sledu) včetně hudby 20. století (novoromantizmus, impresionizmus, expresionizmus, neoklasicismus, specifika operní tvorby, jazzová a populární hudba)
- j) rozlišuje taneční formy v klasické, lidové a populární hudbě
- k) má přehled o důležitých hudebních institucích u nás (divadla, koncertní sály, školy, festivaly, ...)

5.2 VZDĚLÁVACÍ OBSAH VÝTVARNÉHO OBORU

Výtvarný obor v základním uměleckém vzdělávání aktivně rozvíjí talent a zájem žáka o výtvarnou tvorbu, výtvarné myšlení i cítění. Seznamuje ho prostřednictvím kreativní činnosti se základy výtvarného jazyka jako uměleckého prostředku komunikace. Aktivním rozvíjením reflexe a sebereflexe v rámci vlastní tvorby přispívá k tvořivému přístupu žáka k okolí i ke spolupráci v rámci výtvarných projektů a podílí se na vytváření jeho osobnosti.

V ZUŠ T. Brzkové v Plzni se mohou žáci vzdělávat ve třech studijních zaměřeních výtvarného oboru: **Výtvarná tvorba plošná, Výtvarná tvorba prostorová a Výtvarná a multimediální tvorba.**

Vzdělávací obsah oboru je tvořen očekávanými výstupy vzájemně provázaných a podmiňujících se oblastí Výtvarná tvorba a Recepce a reflexe výtvarného umění. Náplň předmětů je zpracována tak, aby žák po absolvování základního studia mohl dál provozovat výtvarné aktivity zejména na dobré amatérské úrovni, byl vnímavým návštěvníkem akcí spojených s výtvarným uměním (galerie, architektura,) a uměl se orientovat jak v žánrové pestrosti, tak v kvalitě dané produkce. V neposlední řadě má být výtvarné umění pro absolventa ZUŠ dalším prostředkem vlastního vyjadřování a komunikace.

Výuka tzv. základního studia ve všech studijních zaměřeních je členěna na dva stupně. **Do I. stupně nastupují žáci od sedmi let věku. Žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně. Nově příchozí žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně, začínají však plnit školní výstupy I. stupně** (s individuálními odchylkami). Žáci ve věku od pěti let jsou zařazováni do Přípravného studia, které trvá jeden nebo dva roky. Mimořádně nadaní žáci mohou být na základě individuálního studijního plánu připraveni k talentovým zkouškám na školy vyššího typu s výtvarným zaměřením.

Velikost vyučované skupiny ve výtvarném oboru nepřekročí počet 15 žáků. Ve vyučované skupině mohou být žáci různého věku, je možno vytvořit i společnou skupinu pro žáky I. a II. stupně (dle uvážení vyučujícího).

V rámci vzdělávací oblasti Výtvarná tvorba je kladen důraz na rozvoj vlastního výtvarného projevu, přičemž dochází k osvojení základních výtvarných technik, postupů a dovedností, k získávání zkušeností s výtvarným materiálem i nástroji, k rozvoji schopnosti vnímat výtvarný projev jako formu komunikace.

Prostřednictvím předmětu Výtvarná kultura, v němž jsou rozpracovány očekávané výstupy vzdělávací oblasti Recepce a reflexe výtvarného umění, se žák hravou tvůrčí formou seznamuje s výtvarnými díly, osobnostmi i historickým vývojem výtvarného umění. Učí se chápat specifický jazyk výtvarných děl jako formu komunikace a s tím i osvojení výtvarných pojmů. Učí se hledat inspiraci v ukázkách z dějin umění a vytváří si svůj vlastní estetický názor.

Výuka ve výtvarném oboru přispívá též k formování osobnosti žáků z hlediska jejich pracovních návyků i schopností ohleduplného a disciplinovaného chování v kolektivu žáků různého věku. Snažíme se též o propojení s ostatními obory, připravujeme např. kresby na programy koncertů pro mateřské školy ad..

Ve dnech, kdy neprobíhá výuka, se mohou žáci účastnit intenzivních přípravných akcí – soustředění, semináře a kurzy, výměnné akce s jinými ZUŠ, exkurze, práce v plenéru, návštěvy galerií atp..

Výuku ve výtvarném oboru mohou navštěvovat i dospělí. Studijní plán Studia pro dospělé vytváří vyučující daného studijního zaměření a je zaznamenán v třídní knize. Jsou v něm zohledněny individuální odborné cíle, kterých chce žák dosáhnout. Studium pro dospělé je ve VO organizováno po dobu maximálně čtyř let s hodinovou dotací 3h týdně.

5.2.1 Studijní zaměření Přípravné studium I a II – výtvarná tvorba prostorová

Charakteristika studijního zaměření

Základním cílem přípravného studia je seznámit se s provozem v keramické pracovně, získat dostatek podnětů pro vlastní výtvarné vyjadřování. Žák si osvojí základní manuální dovednosti (utřít stůl, ždímat houbu, rozeznat ručník a hadr a vědět, co k čemu slouží) a první zkušenosti se zpracováním keramické hlíny. **Přípravné studium I** předchází základnímu studiu I. stupně, **Přípravné studium II** předchází základnímu studiu II. stupně (viz též poznámky u učebních plánů).

Učební plán přípravného studia I

Předmět	1. ročník (p1)	2. ročník
Výtvarná tvorba prostorová – přípravné studium I	2	2

Poznámky:

p1 – výuku navštěvují žáci předškolního věku

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba prostorová – přípravné studium I

1. ročník

Žák

- a) MO1 - umí zpracovávat hlinu pomocí válení, hnětení špičkami prstů, spojuje části hlíny lepením
- b) MO2 - ukáže a vyjmenuje nástroje – váleček, špachtle, nůž; ví, k čemu který nástroj slouží
- c) MO3 - vyjadřuje se plastickým otiskem (otisky špachtle, ruky, dřívka, předmětů)
- d) K - s jistotou kreslí, slovně popíše představu, prožitou událost, vymyšlený objekt nebo děj a výtvarně je vyjádří pomocí kresby tužkou, rudkou, olejovými křídami i kresbou dřívkem a tuší
- e) O - umí nanést glazuru

2. ročník

Žák

- a) MO1 - modeluje z hlíny, vnímá tvarovou kompozici
- b) MO2 - umí využít otiskování textur
- c) M - maluje vodovými a temperovými barvami, suchými pastely
- d) O1 - umí poznat rozdílné vlastnosti nástrojů a materiálů a umí je správně pojmenovat a používat – temperové a vodové barvy, druhy štětců, pero, dřívko, pastelky a pastely, uhel, keramická hlína, váleček, špachtle, nůž, očko
- e) O2 - neužívá schémata a stereotypů, např. z kreslených seriálů

Učební plán přípravného studia II

Výtvarná tvorba prostorová – přípravné studium II	2
---	---

Poznámky:

Studium je určeno začátečníkům starším čtrnácti let

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba prostorová – přípravné studium II

Žák

- a) MO - vytvoří plastický model, na základě této práce si ujasní pracovní postup a svůj záměr ve velkém měřítku realizuje
- b) K1 - nakreslí základní geometrická tělesa v různých polohách, vystihne jejich objem, perspektivu a strukturu materiálu
- c) K2 - v přípravné kresbě vyjádří pomocí kontrastu světla a stínu prostorovost, plošnou a objemovou kresbou je schopen zachytit základní charakteristiku tvaru
- d) O - dodržuje kompoziční pravidla a umí s nimi variabilně pracovat

5.2.2 Studijní zaměření Výtvarná tvorba prostorová

Charakteristika studijního zaměření

Studijní zaměření Výtvarná tvorba prostorová rozvíjí výtvarné cítění a myšlení žáků s důrazem na **prostorovou tvorbu**.

Obohacuje rozvíjení osobnosti dítěte o vztah k materiálu, především ke keramické hlíně a dalším materiálům, kultivuje cit žáků pro jejich výrazové možnosti. Keramické i modelérské postupy se střídají, aby žák v budoucnosti uměl vždy použít ten pro daný případ vhodnější.

Studium doplňuje tvorba plošná, kresba a malba se zaměřením na sochařskou přípravu a tvorba fotografická pro dokumentaci a motivaci práce.

Celým studiem prostupují i vhledy do dějin výtvarného umění. Vzdělávací oblasti „Výtvarná tvorba“ a „Recepce a reflexe výtvarného umění“ se ve výuce neustále prolínají, jsou integrovány do jediného vyučovacího předmětu.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň (p1)			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Výtvarná tvorba prostorová	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky

p1 – začátečníci starší čtrnácti let plní ročníkové výstupy osnov I.stupně

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba prostorová

I. stupeň

1. ročník

Žák

- MO1 - s ohledem na tvůrčí okolnosti správně zvolí použití špachtle nebo očka při modelování, umí s oběma pomůckami pracovat
- MO2 - seznamuje se základními modelářskými technikami
- MO3 - postaví základní figuru z plátu
- K - popíše rozdíl mezi malbou a kresbou, umí kresebné prostředky používat
- M1 - popíše rozdíl mezi malbou a kresbou, umí malířské prostředky používat
- M2 - umí zvolit správný druh štětce pro malbu vodovými a temperovými barvami

- g) VK - slovně reaguje na motivaci výtvarným dílem a v jeho kresebném projevu je tento smyslový zážitek zřetelně patrný
- h) O - glazuje, umí využít kombinaci glazur

2. ročník

Žák

- a) MO1 - ovládá plastické dekorování povrchu keramiky otiskem a rytím
- b) MO2 - kombinuje jednotlivé modelovací techniky
- c) MO3 - kombinuje jednotlivé modelovací techniky
- d) VK - se inspirovat výtvarným dílem
- e) O1 - popíše vlastnosti různých materiálů, vysvětlí, který materiál se hodí ke zpracování daného úkolu
- f) O2 - komunikuje ve skupině a s učitelem

3. ročník

Žák

- a) MO - tvoří podle jednoduchých modelů
- b) K - experimentuje s perokresbou
- c) VK - vytvoří parafrázi reprodukce nebo originálu uměleckého díla, na základě této práce si uvědomí náročnost zpracování předlohy, získá zkušenost s nalézáním „nouzových řešení“, která často vedou k zajímavým výsledkům a k poznání, že jeho dílo je osobitou interpretací předlohy a nedokonalou kopií
- d) O1 - při povrchové úpravě keramického tvaru využije efekty, kterých je možno docílit oxidy kovů
- e) O2 - pro nelesklý povrch zemitějšího a méně barevně prostého provedení použije engoby
- f) O3 - dodržuje ověřené pracovní postupy respektující i bezpečnostní pravidla

4. ročník

Žák

- a) MO - bez obtíží zvládá složitější modelérské techniky
- b) VK - porovnává různé oblasti výtvarného umění a objevuje na sobě i druhých jejich účinky
- c) O1 - je schopen samostatně realizovat svůj záměr
- d) O2 - dodržuje kompoziční pravidla a umí s nimi variabilně pracovat
- e) O3 - provede úkol na základě vlastní úvahy a zkušenosti
- f) O4 - zodpovědně spolupracuje v rámci společných úkolů

5. ročník

Žák

- a) MO1 - při modelaci tvaru vyjádří vnější i vnitřní prostor plastiky, experimentuje s materiály

- b) MO2 - vysvětlí pojmy plastika, socha; reliéf, kachel; užitá a volná keramika; objekt
- c) K - v přípravné kresbě vyjádří pomocí kontrastu světla a stínu prostorovost, plošnou a objemovou kresbou je schopen zachytit základní charakteristiku tvaru
- d) VK - nalézá poučení a inspiraci ve výtvarné kultuře, reaguje na zážitky z výstav, na setkání s plastikou ve veřejném prostoru nebo architektuře
- e) O - experimentuje s převáděním reálných tvarů do stylizované formy

6. ročník

Žák

- a) MO1 - při modelaci pracuje s povrchem hmoty a se záměrnou deformací a stylizací tvaru transformuje širší okruhy znalostí do výtvarné tvorby
- b) MO2 - rozlišuje volnou a užitou tvorbu, při utváření užitkového předmětu zohledňuje jeho funkčnost
- c) MO3 - zvládá základy studijního modelování
- d) VK - popíše charakteristické znaky v projevu jednotlivých tvůrců, rozeznává jejich zakotvení v historickém slohu nebo směru
- e) O1 - má osvojeny principy postupu práce - rozvrhne si myšlenkový, kompoziční i technický pracovní postup, zpracuje přípravné kresby nebo zhotoví drobný model, ověří vlastnosti materiálů pro vytvoření objektu, převede svůj záměr do výsledné podoby
- f) O2 - používá tvarové podobnosti, kontrasty v kompozici, opakování, řazení a kombinace prvků

7. ročník

Žák

- a) MO1 - užívá figurativního i abstraktního vyjádření, bere v úvahu rozdíl mezi sochařským a keramickým vyjádřením prostoru (plné a duté tvary, ubírání a přidávání hmoty, ...)
- b) MO2 - při modelování umí propojit detail a celek, využít tvarových kontrastů v kompozici
- c) MO3 - při práci s keramickou hlinou vytvoří reliéf i trojrozměrnou plastiku, kombinuje keramiku
- d) MO4 - vymodeluje s pomocí učitele figuru dle sádrového modelu
- e) MO5 - vytvoří absolventskou práci za 1. stupeň studia
- f) VK - zná preference svého zájmu ve výtvarném umění, na jejich základě samostatně vybere námět a způsob zpracování i důraz v umělecké výpovědi a svůj záměr realizuje
- g) O1 - umí koncipovat individuálně nebo ve skupině jednoduchý scénář akce nebo instalace s dalšími materiály, usiluje o soulad tvaru a dekoru
- h) O2 - vyjádří svůj názor na vznikající práci svou i spolužáků, bere si poučení z názorů vyučujícího a spolužáků

Přípravné studium II – viz kapitolu 5.2.1

Osnovy vyučovacích předmětů - pokračování

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba prostorová

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) MO - ztvární skutečnost technikou modelování
- b) K - zpracuje zadané téma technikou kresby
- c) M - zpracuje zadané téma technikou malby
- d) O - v rámci výtvarných cvičení a etud zpracuje detail, výřez, zvětšeninu

II. ročník

Žák

- a) VK - do své tvorby promítá inspirace z návštěv výstav, galerií, muzeí, z pozorování architektonických děl, umí pracovat s informacemi z odborných časopisů, internetu, ...
- b) O1 - poučeně používá prostorové prvky výtvarného jazyka, popíše jejich vzájemné působení, invenčně komponuje tvarové a prostorové vztahy
- c) O2 - v kolektivně řešených akcích, instalacích a v objektovém vytváření podřizuje svůj individuální projev záměrům pracovního týmu, je vnímavý k jednotnému stylu a výrazu
- d) O3 - využívá netradiční metody k vlastnímu vyjádření

III. ročník

Žák

- a) VK1 - popíše charakteristické rysy uměleckých slohů a stylů v architektuře a sochařství
- b) VK2 - vyhledává informace o kulturním dění u nás i ve světě, využívá inspirační zdroje z celého spektra svých zájmů, veškeré podněty promítá do svého výtvarného projevu
- c) O - tvořivě používá kombinaci kompozičních, výrazových a technických prostředků, nekonvenčně ztvárňuje své představy, myšlenky a pocity, experimentuje s tvarovými a prostorovými jevy, zohledňuje též působení světla v plastickém projevu

IV. ročník

Žák

- a) MO1 - má osvojeny zásady pro vhodné umístění plastik nebo objektů do výstavního prostoru, dbá na jejich vhodné osvětlení
- b) MO2 - vytvoří absolventskou práci za 2. stupeň studia
- c) VK - do své tvorby promítá povědomí o zakotvení výtvarného projevu do proudu dobového nazírání na život a jeho smysl; sleduje a hodnotí výtvarné reakce na společenské proměny vyjadřuje srozumitelně své tvůrčí záměry, používá odborné pojmy; umí zhodnotit vlastní práci i práce spolužáků po technické i obsahové stránce,

umí předložit své názory při rozboru výtvarného díla ve skupině, akceptuje možnost řešení jednoho problému různými postupy

5.2.3 Studijní zaměření Přípravné studium I a II - výtvarná tvorba plošná

Charakteristika studijního zaměření

Přípravné studium I je určeno dětem od pěti let věku, **Přípravné studium II** navštěvují začátečníci starší čtrnácti let. Hlavním cílem výuky v přípravném studiu je přiblížit žákům pestrý svět výtvarného umění a motivovat je k jeho vnímání a k vyjadřování svých pozorování a myšlenek výtvarnými prostředky.

Učební plán

Předmět	1. ročník (p1)	2. ročník
Výtvarná tvorba plošná – přípravné studium I	2	2

Poznámky:

p1 – výuku navštěvují žáci předškolního věku

Učební osnovy vyučovacího předmětu Výtvarná tvorba plošná – přípravné studium I

1. ročník

Žák

- P1 - odvážně užívá základní výtvarné techniky – kresbu, malbu, modelování, tvořivě experimentuje se základními prvky výtvarného jazyka
- P1 - ztvární náměty z běžného života (věci, osoby, zvířata, ...), zážitky a představy a dokáže je zpracovat tužkou, rudkou, pastelkami i temperovou barvou, promění materiál tvarováním a nechává se touto proměnou inspirovat
- P1 - vyjmenuje pomůcky, materiály a základní techniky, které zná a užívá

2. ročník

Žák

- P2 - popíše věc, událost nebo pocit, který bude zpracovávat, soustředí se tak na motivaci a z ní vyplývající výtvarnou činnost
- P2 - ztvární náměty z běžného života (věci, osoby, zvířata, ...), zážitky a představy a dokáže je zpracovat tužkou, rudkou, pastelkami i temperovou barvou, promění materiál tvarováním a nechává se touto proměnou inspirovat

- c) P2 - vyjmenuje pomůcky, materiály a základní techniky, které zná a užívá
- d) P2 - odvážně užívá základní výtvarné techniky – kresbu, malbu, modelování, tvořivě experimentuje se základními prvky výtvarného jazyka
- e) P2 - komunikuje s učitelem i žáky nad svou výtvarnou prací

Učební plán přípravného studia II

Výtvarná tvorba plošná – přípravné studium II	2
---	---

Poznámky:

Studium je určeno začátečníkům starším čtrnácti let

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba plošná – přípravné studium II

Žák

- a) K - zná a užívá postup od celku k detailu ve studijní kresbě
- b) K1 - studijní kresbu umí převést do různých výtvarných technik malby, grafiky, ...
- c) M - zná teorii barevných vztahů a kontrastů v kompozici, umí barvy spontánně a intuitivně používat
- d) M1 - dokáže provést studijní malbu i abstraktní kompozici
- e) G - zná a užívá větší počet grafických technik (linoryt, monotyp, papírorýt, suchá jehla, ...)
- f) MO - vytvoří podle modelu i podle vlastní představy reliéf i trojrozměrnou plastiku

Pozn.: K – kresba, M – malba, MO – modelování, KT – kombinovaná technika, G – grafika, VK – výtvarná kultura, O – ostatní

5.2.4 Studijní zaměření Výtvarná tvorba plošná

Charakteristika studijního zaměření

Studijní zaměření Výtvarná tvorba plošná – rozvíjí výtvarnou tvořivost, cítění a myšlení žáků. Plynule se zde prolínají úkoly plošného a prostorového vytváření i akční tvorba v souladu s řešením obsahu i formy zadaného úkolu.

V plošném a prostorovém vytváření žák využívá základní vyjadřovací prostředky kresby, malby, grafiky i práce v materiálu. Prostřednictvím výtvarné terminologie se postupně učí ovládat jazyk výtvarného vyjadřování a komunikace. Výtvarné myšlení a základy výtvarné kultury volně prolínají celou výukou podle aktuálních potřeb, celým studiem prostupují i vhledy do dějin výtvarného umění. Vzdělávací oblasti „Výtvarná tvorba“ a „Recepce a reflexe výtvarného umění“ se ve výuce neustále doplňují, jsou integrovány do jediného vyučovacího předmětu. Výtvarná kultura se tak stává zdrojem informací i inspirací vlastní práce.

Žáci, kteří mají zájem, mohou být připraveni k přijímacím zkouškám na střední i vysoké školy uměleckého a pedagogického zaměření.

Učební plán:

Předmět	I. stupeň							II. stupeň (p1)			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Výtvarná tvorba plošná	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámky

p1 – začátečníci starší čtrnácti let začínají plnit školní výstupy osnov I. stupně

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba plošná

I. stupeň

1. ročník

Žák

- a) K - sdělený příběh zpracuje pomocí ilustrační kresby
- b) M - v malbě experimentuje s mícháním barev
- c) G - seznamuje se základními grafickými technikami
- d) MO - keramickou hlinu zpracuje do jednoduchého objemu, strukturuje ji špachtlí, očkem, nožem, válečkem, tiskátkou a podobnými nástroji, modeluje z představy
- e) O - slovně vyjádří vlastnosti a charakter použitých materiálů a nástrojů – tužka, pero, uhlí, fix a umí využít možnosti, které mu poskytují
- f) O1 - komunikuje s učitelem

2. ročník

Žák

- a) K - vytvoří lineární kresbu s užitím různých druhů linií
- b) K1 - ovládá techniku práce s perem, uvědomuje si grafická specifika, vytvoří jednoduchou perokresbu
- c) M - rozlišuje teplé a studené barvy, umí míchat barevné odstíny
- d) KT - kombinuje malbu s dalšími výtvarnými technikami (koláž, frotáž, nanášení hmot, přírodnin)
- e) G - vytvoří jednoduchý (jednobarevný) linoryt a suchou jehlu, papírorýt
- f) MO - umí zpracovat keramickou hlinu do jednoduchého zadaného tvaru; vytvoří reliéf
- g) VK - umí pojmenovat výtvarné techniky
- h) O - respektuje pravidla práce v kolektivu, je si vědom potřeby ohleduplnosti, komunikace, vstřícnosti

3. ročník

Žák

- a) K - vytvoří vlastní ilustrační kresbu na dané téma
- b) K1 - objem v kresbě umí vyjádřit šrafováním a stínováním, seznamuje se se studijní kresbou
- c) K2 - zpracuje kresbu různými technikami a materiály
- d) M - zná a používá pravidla barevných kontrastů a pravidla valérové malby
- e) G - grafiku (suchá jehla, monotyp, linoryt) realizuje s pomocí učitele od návrhu přes vyrytí až po tisk
- f) MO - charakterizuje vlastnosti keramické hlíny a umí používat dané vlastnosti v reliéfu i plastice
- g) VK - umí se vcítit do výtvarného díla, slovně zážitek vyjádří a svůj dojem provede kresebným, malířským nebo plastickým způsobem, dokáže využít inspiraci z uměleckých děl a architektury

4. ročník

Žák

- a) K - v kresbě je schopen samostatně realizovat svůj záměr
- b) K1 - vystihuje světlo a stín, snaží se je kresbou znázornit
- c) KT - kombinuje kresebné materiály (tuš, tužka, fix, lavírovaná kresba)
- d) M - v malbě využívá teorii barevných kontrastů (kontrast barev doplňkových, kontrast světlostní, kontrast barev lomených a pestrých, kontrast sytostní)
- e) G - bez obtíží zvládá složitější grafické techniky – linoryt, papírorýt, suchá jehla, experimentuje s tiskem z koláže a s monotypem
- f) MO - při modelaci tvaru využívá nástrojů pro realizaci objemu, pracuje s povrchem hmoty
- g) O - dodržuje kompoziční pravidla a umí s nimi variabilně pracovat, využívá proporční kontrast
- h) O1 - obohacuje provedení úkolu o vlastní úvahy a zkušenosti
- i) O2 - zodpovědně spolupracuje v rámci společných úkolů
- j) VK - porovnává různé oblasti výtvarného umění a objevuje na sobě i druhých jejich účinky

5. ročník

Žák

- a) K - v kresbě vyjádří pomocí kontrastu světla a stínu prostorovost
- b) K1 - plošnou a objemovou kresbou je schopen zachytit základní charakteristiku tvaru
- c) K2 - užívá principy práce se studijní kresbou (proporce, „vizování“, perspektivní pravidla, postup od celku k detailu)
- d) M - v práci s barvou kombinuje intuitivní přístup s poučením o barevných vztazích a barevné harmonii
- e) G - v grafice dokáže zpracovat jednodušší úkoly užité grafiky, citlivě propojuje grafiku a písmo, dokáže rozlišit volnou a užitou grafiku
- f) KT - experimentuje s kombinovanými technikami (koláž, asambláž...)

- g) MO - při modelaci tvaru pracuje s vnějším i vnitřním prostorem plastiky
- h) VK - nalézá poučení a inspiraci ve výtvarné kultuře, vytváří parafráze výtvarných děl na základě obrazových publikací

6. ročník

Žák

- a) K - v kresbě je schopen kresebného přepisu tvaru a jeho stavby, vytváří studijní kresby, využívá základů perspektivy
- b) K1 - kombinovanou kresbou je schopen zachytit podtextové souvislosti a vztahy
- c) M - v malbě vědomě využívá teorii barevných kontrastů, malbu dokáže kombinovat s kresbou k vyjádření složitějšího obsahu
- d) G - v grafice propojí volnou a užitou grafiku, pracuje s pojmem grafická stylizace, připraví si varianty řešení
- e) MO - při modelaci pracuje s povrchem hmoty a se záměrnou deformací a stylizací tvaru transformuje širší okruhy znalostí do výtvarné tvorby
- f) MO1 - rozlišuje jednotlivé formy modelování, pozná rozdíl mezi plastikou a reliéfem
- g) O - obhájí svůj výtvarný záměr, výtvarně myslí, abstrahuje, stylizuje a vytváří si vlastní názor

7. ročník

Žák

- a) K - v kresbě umí propojit detail a celek, využít kresebných kontrastů v kompozici
- b) K1 - převede studijní kresbu do různých výtvarných technik, experimentuje s kombinovanou technikou kresby
- c) M - v malbě vědomě využívá znalostí teorie barevných vztahů (vedle spontánního a intuitivního použití barvy)
- d) M1 - namíchá požadovaný odstín barvy, zná pojmy barevný odstín, valér, sytost
- e) G - v grafice vytvoří kombinovanou techniku (suchá jehla a kresba, suchá jehla a monotyp, vícebarevný linoryt, monotyp kreslený a tištěný), pracuje s prvky užité grafiky a stylizace
- f) MO - při práci s keramickou hlinou vytvoří reliéf i trojrozměrnou plastiku
- g) VK - aktivně se seznamuje s historií a současností výtvarného umění, samostatně nalézá inspiraci a poučení ve výtvarné kultuře
- h) O - vede dialog se spolužáky nad vznikajícími pracemi
- i) O - vytvoří absolventskou práci za I. stupeň studia

Pozn. - K – kresba, M – malba, MO – modelování, KT – kombinovaná technika, G – grafika, VK –
- výtvarná kultura, O – ostatní

Přípravné studium II – viz kapitolu 5.2.3

Učební osnovy vyučovacích předmětů – pokračování

Vyučovací předmět Výtvarná tvorba plošná

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) K - ovládá studijní kresbu a pravidla perspektivy
- b) K1 - aplikuje studijní kresbu do volné kresby
- c) M - umí si podle ztvárňovaného obsahu zvolit techniku (akvarel, kvaš, tempera, pastel), umí dosáhnout kontrastu mezi pozadím a znázorňovaný objektem, popředím
- d) MO - vymodeluje objekt podle skutečnosti
- e) VK - orientuje se v historických souvislostech výtvarné kultury, bezpečně rozezná starší období výtvarného umění a novější období a chápe a umí vysvětlit kontinuitu vývoje

II. ročník

Žák

- a) K - v kresbě využívá principy perspektivního vyjádření prostoru ve své práci
- b) M - v malbě užívá svůj osobitý barevný rukopis, ve kterém vytváří vlastní barevnou symboliku
- c) G - v grafice propojuje volnou a užitou grafiku
- d) MO - umí modelovat podle skutečnosti a dokáže realizovat svůj výtvarný záměr v prostoru i v netradičních materiálech
- e) KT - dokáže realizovat svůj nápad v netradičních kombinovaných technikách
- f) O - pracuje na dlouhodobém samostatném nebo skupinovém projektu

III. ročník

Žák

- a) K - zdokonaluje se v modelaci světlem a stínem v technice kresby
- b) M - zdokonaluje se v technice studijní malby
- c) KT - dokáže svůj nápad realizovat v netradičních kombinovaných technikách, při realizaci svých nápadů využívá objektovou a akční tvorbu
- d) VK - výtvarnou kulturu vnímá v historických souvislostech, o svých poznatcích umí vést rozhovor s vyučujícím i spolužáky, formuluje své postoje k modernímu umění, chápe ho jako zdroj inspirace i komunikace

IV. ročník

Žák

- a) M - v malbě uplatňuje vlastní představu o barevné symbolice, uplatňuje svůj malířský rukopis, v němž je schopen vyjádřit vlastní emoce a vztah k okolnímu světu

- b) K - ve studijní kresbě klade důraz na vystižení charakteru materiálu i na celkovou podtextovou atmosféru zobrazované skutečnosti
- c) K1 - znalosti a dovednost ze studijní kresby aplikuje také v rovině ilustrativní či návrhové
- d) G - navrhuje grafický design nebo design předmětů, zvládá úkoly užité grafiky a písma
- e) MO - v modelování umí na základě předchozích zkušeností realizovat svůj nápad od návrhů až ke konečnému tvaru
- f) O - umí pojetí i provedení své práce obhájit jak ve smyslu formy, tak i obsahu, nachází souvislosti s prací spolužáků
- g) O1 - má osvojena kritéria pro hodnocení výtvarné tvorby (na základě porozumění výtvarnému jazyku), tato kritéria užívá mj. ke korekci vlastní umělecké činnosti a k nacházení paralel mezi studovanou a vlastní uměleckou tvorbou
- h) VK - umí zařadit výtvarné dílo na pomyslnou historickou stupnici, k vyjádření jeho charakteristiky používá výtvarné odborné pojmy, vždy zohledňuje rovinu uměleckého sdělení díla
- i) O - vytvoří absolventskou práci za II. stupeň studia

Pozn.: K – kresba, M – malba, MO – modelování, KT – kombinovaná technika, G – grafika, VK – výtvarná kultura, O – ostatní

5.2.5 Studijní zaměření Přípravné studium I a II – Výtvarná a multimediální tvorba

Charakteristika studijního zaměření

Přípravné studium I je určeno dětem od pěti let věku, **Přípravné studium II** navštěvují začátečníci starší čtrnácti let. Cílem výuky v přípravném studiu je hravou formou seznámit žáky s výtvarným uměním a motivovat je k jeho vnímání a k vyjadřování svých pozorování a myšlenek výtvarnými prostředky. Také se učí respektovat své spolužáky a zároveň s nimi spolupracovat.

Učební plán přípravného studia I

Předmět	1.ročník(p1)	2.ročník
Výtvarná a multimediální tvorba přípravné studium I	2	2

p1 – výuku navštěvují žáci předškolního věku

Učební osnovy vyučovacího předmětu Výtvarná a multimediální tvorba – přípravné studium I

1. ročník (P1)

Žák

- a) odvážně užívá základní výtvarné techniky – kresbu, malbu, modelování, tvořivě experimentuje se základními prvky výtvarného jazyka
- b) ztvární náměty z běžného života (věci, osoby, zvířata,...), zážitky a představy a dokáže je zpracovat tužkou, rudkou, pastelem i temperovou barvou
- c) vyjmenuje pomůcky, materiály a základní techniky, které používá
- d) umí zpracovat hlinu hnětením, válením, spojuje části hlíny lepením
- e) zvládá elementární dovednosti při práci s počítačem a digitálním fotoaparátem

2. ročník (P2)

Žák

- a) popíše věc, událost nebo pocit, který bude zpracovávat, soustředí se tak na motivaci a z ní vyplývající výtvarnou činnost
- b) odvážně užívá základní výtvarné techniky – kresbu, malbu, modelování, tvořivě experimentuje se základními prvky výtvarného jazyka
- c) ztvární náměty z běžného života (věci, osoby, zvířata,...), zážitky a představy a dokáže je zpracovat tužkou, rudkou, pastelem i temperovou barvou, modelováním, proměnou materiál tvarováním a nechává se touto proměnou inspirovat
- d) rozezná nástroje používané v plošné tvorbě a v tvorbě prostorové
- e) spolupracuje s ostatními spolužáky, komunikuje s nimi a s učitelem nad svou výtvarnou prací
- f) pracuje na počítači s jednoduchým softwarem, digitálním fotoaparátem, stativem

Učební plán přípravného studia II

Výtvarná a multimediální tvorba – přípravné studium II	2
--	---

Poznámky:

Studium je určeno začátečníkům starším čtrnácti let

Vyučovací předmět Výtvarná a multimediální tvorba – přípravné studium II (PII)

Žák

- a) zná a užívá postup od celku k detailu ve studijní kresbě
- b) studijní kresbu umí převést do různých technik malby, grafiky, prostorového objektu ...
- c) zvládá základy stylizace a výtvarné zkratky
- d) vytvoří podle modelu a vlastní představy reliéf i trojrozměrnou plastiku
- e) zná základy animace (animaci kreslenou, ploškovou, animaci předmětů a materiálů, loutek a plastelíny, pixilaci)
- f) samostatně převede námět do vizuální podoby (storyboard), zdůvodní své postoje
- g) vytvoří si samostatně základní snímací pracoviště
- h) ovládá principy nastavení fotoaparátu (clona, čas, citlivost, ohnisková vzdálenost)
- i) ovládá jednoduchý stříhový program

5.2.6 Studijní zaměření Výtvarná a multimediální tvorba

Charakteristika studijního zaměření

Studijní zaměření Výtvarná a multimediální tvorba – rozvíjí výtvarnou tvořivost, citění a myšlení žáků. Prolínají se zde úkoly plošné, prostorové a multimediální tvorby. Žák využívá základní vyjadřovací prostředky kresby, malby, grafiky, práce v materiálu. Prostřednictvím výtvarné terminologie se postupně učí ovládat jazyk výtvarného vyjadřování a komunikace. Výtvarné myšlení a základy výtvarné kultury volně prolínají celou výukou podle aktuálních potřeb, celým studiem prostupují i vhledy do dějin výtvarného umění.

Multimediální tvorba zahrnuje základy práce s digitální technikou – digitální fotoaparát, PC, software umožňující postprodukci obrazového materiálu (fotografie, filmu). Seznamuje žáky se základy animace (animace plošná -kreslená, plošková, reliéfní, malba na sklo a animace předmětů a materiálů, animace loutek a plastelíny, pixilace, experimentální techniky apod. Rozvíjí schopnosti žáka vnímat a používat vyjadřovací prostředky filmu, především ty, které jsou společné pro výtvarné vyjadřování. Výstupy této tvorby jsou archivovány v PC a na digitálních nosičích.

Žáci mají možnost prezentovat svou tvorbu na webových stránkách školy.

Učební plán

Předmět	I. stupeň							II. stupeň(p1)			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Výtvarná a multimediální tvorba	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámka:

p1 – začátečníci starší čtrnácti let začínají plnit školní výstupy osnov I. stupně

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Výtvarná a multimediální tvorba

I. stupeň

1. ročník

Žák

- a) K - zpracuje příběh pomocí ilustrační kresby a při své práci rozvíjí představivost
- b) O - využívá základní výtvarné nástroje, materiály a jejich výrazové možnosti (v kresbě, malbě, grafice, modelování, animaci)
- c) M - v malbě experimentuje s mícháním barev
- d) P - keramickou hlínu zpracuje do jednoduchého objemu, strukturuje ji špachtlí, očkem, nožem, válečkem, tiskátky a podobnými nástroji, modeluje z představy
- e) A - vytvoří jednoduchou loutku pro animační pohybové cvičení
- f) F - pracuje s digitálním fotoaparátem
- g) PC - tvoří základní úpravy fotografií v počítači

2. ročník

Žák

- a) K - vytvoří lineární kresbu s užitím různých druhů linií
- b) M - pracuje s výrazovými prostředky tvaru a barvy, rozlišuje teplé a studené barvy, umí

míchat barevné odstíny

- c) P - kombinuje tradiční i netradiční výtvarné postupy v prostoru a ploše (tradiční – modelování v hmotě, obvyklá malba a kresba, netradiční – užívání perforací, dutého tvaru, otisků, negativního tvaru, nalepování, vrstvení ...)
- d) A - umí vytvořit objekt, který má charakter hlavní postavy (emoce, vztah k okolí), umí vyjádřit konkrétní emoci
- e) A1 - vytvoří krátké animace, má základní zkušenosti s médii spojenými v multimediální tvorbě (plošná tvorba, prostorová tvorba, fotografie, zvuk, hudba)
- f) O - respektuje pravidla práce v kolektivu, je si vědom potřeby ohleduplnosti a komunikace
- g) F - připraví si fotoaparát a stativ pro snímání stopmotion animace
- h) PC - ovládá základní nástroje v kreslícím programu

3. ročník

Žák

- a) K - umí v kresbě vyjádřit objem šrafováním a stínováním
- b) M - zná a používá pravidla barevných kontrastů
- c) P - umí využít glazur a oxidů kovů k povrchové úpravě keramických objektů a experimentovat s jejich efekty
- d) A - aktivně hledá námět a téma převádí do filmového námětu vlastní námět přenesení do vizuální podoby (storyboard, komiks)
- e) A1 - rozpozná druhy animace (plošková, stopmotion, pixilace, 2D, 3D)
- f) O - spolupracuje se spolužáky na týmové animaci
- g) F - vědomě pracuje s kompozicí záběru (ke zvýraznění hlavních prvků)
- h) PC - vytvoří v počítači kreslený gif

4. ročník

Žák

- a) K - vystihuje světlo a stín, snaží se je kresbou znázornit
- b) M - v malbě využívá teorii barevných kontrastů (kontrast barev doplňkových, kontrast světlostní, kontrast barev lomených a pestrých, kontrast sytostní, proporční kontrast)
- c) P - zvládá složitější modelérské techniky
- d) A - převádí námět do storyboardu, používá a zná výrazy – celek, polocelek, detail. Chápe smysl užití a principy animovaného filmu (zobrazení situací, které nejsou v běžném životě možné)
- e) A1 - zvládá základy animačních postupů
- f) O - umí vyjádřit hlavní myšlenku díla a spolupracuje na společných úkolech
- g) F - umí vyjádřit pomalý a rychlý pohyb
- h) PC - ovládá složitější úpravy fotografií, vytvoří v PC fotografickou koláž

5. ročník

Žák

- a) K - v kresbě vyjádří pomocí kontrastu světla a stínu prostorovost
- b) P - při modelaci tvaru pracuje s vnějším i vnitřním prostorem plastiky, využívá své znalosti z oblasti prostorové a barevné kompozice
- c) M - v práci s barvou kombinuje intuitivní přístup s poučením o barevných vztazích a barevné harmonii
- d) O - zvládá základy stylizace a výtvarné zkratky
- e) F - zná a používá základní typy záběrů (celek, detail)
- f) F1 - samostatně si vytvoří základní snímací pracoviště (stativ, fotoaparát, osvětlení)
- g) A - umí výstižně převést námět od filmové podoby, podle námětu posuzuje, která z animačních technik je nejvhodnější pro zpracování daného díla
- h) PC - umí pracovat se složitějšími příkazy při tvorbě počítačové grafiky, využívá vrstvy

6. ročník

Žák

- a) K - v kresbě je schopen kresebného přepisu tvaru a jeho stavby, vytváří studijní kresby, využívá základů perspektivy
- b) M - malbu dokáže kombinovat s kresbou k vyjádření složitějšího obsahu
- c) P - používá tvarové podobnosti, kontrasty v kompozici, opakování a řazení a kombinace prvků (souměrnost-nesouměrnost, klid-dynamika, stabilita-labilita, vertikálnita-horizontálnita, hmotnost-odlehčenost) k utváření kompozice
- d) P1 - vytváří složitější prostorové a ploškové loutky
- e) A - využívá rytmus ve filmu
- f) A1 - umí posoudit základní technické parametry vlastní scény (osvětlení, ostrost, kompozice)
- g) O - obhájí svůj výtvarný záměr
- h) F - ovládá nastavení fotografického přístroje (čas, clona, citlivost, ohnisková vzdálenost)
- i) PC - ovládá jednoduchý stříhový program, je schopen film dokončit i postprodukčně (zvuk, titulky, grafika)

7. ročník

Žák

- a) K - v kresbě umí propojit detail a celek, využít kresebných kontrastů v kompozici, experimentuje s kombinovanou technikou kresby
- b) M - namíchá požadovaný odstín barvy, zná pojmy barevný odstín, valér, sytost
- c) P - při modelování umí propojit detail a celek, užívá figurativního i abstraktního vyjádření, bere v úvahu rozdíl mezi sochařským a keramickým vyjádřením prostoru (plné a duté

tvary, ubírání a přidávání hmoty)

- d) A - umí správně zvolit techniku animace vhodnou k realizaci námětu své práce
- e) A1 - zajímá se o animovanou tvorbu, orientuje se v hlavních dílech předních autorů
- f) O - vede dialog se spolužáky nad vznikajícími pracemi
- g) O1 - dokáže diskutovat o filmovém díle, zdůvodní své postoje, umí obhájit vlastní dílo z hlediska výtvarného i obsahového
- h) F - používá širokou škálu záběrů a jejich vhodnou skladbou umí podpořit celkové vyznění díla
- i) F1 - pracuje s ohniskovou vzdáleností objektivu (hloubka ostrosti)
- j) PC - umí nahrát ruchy, dialogy a hudbu
- k) O3 - vytvoří absolventskou práci za I. stupeň studia

Přípravné studium II – viz kapitolu 5.2.5

Učební osnovy vyučovacích předmětů – pokračování

Vyučovací předmět Výtvarná a multimediální tvorba

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) K - ovládá studijní kresbu a pravidla perspektivy
- b) M - podle ztvárňovaného obsahu zvolí vhodnou techniku (akvarel, kvaš, tempera, pastel), umí dosáhnout kontrastu mezi pozadím a znázorňovaným objektem (popředím)
- c) P - zvládá zadané téma ztvárnit osobitým způsobem technikou modelování
- d) A - vyhledává témata vhodná pro zpracování formou animace nebo multimediálního díla, pracuje na složitějším projektu
- e) A1 - postupuje podle vlastního storyboardu
- f) A2 - pracuje s barevnou kompozicí nejen obrazu, ale i filmu jako celku
- g) F - využívá osvětlení scény pro umocnění svého výtvarného záměru
- h) PC - je seznámen se základními efekty v postprodukčním programu
- i) O - zvládá základy týmové práce, ve skupině realizuje jednodušší projekty

II. ročník

Žák

- a) K - do své tvorby promítá inspirace z návštěv výstav a galerií
- b) M - zkušeně používá prvky výtvarného jazyka, je vnímavý k ostatním v pracovním týmu
- c) P - svých výtvarných dovedností využívá k experimentování a vytváření loutek i dekorací
- d) A - pracuje podle vlastního storyboardu, kde používá více dějových linek
- e) A1 - je schopen při sledování filmu vnímat nejen obsahovou, ale i technickou a výtvarnou složku (kamera, rytmus, osvětlení, barevná postprodukce)
- f) F - experimentuje s nastavením fotoaparátu a snímáním objektu
- g) PC - umí pracovat s jinými digitálními médii (tablet, mobilní aplikace), experimentuje s jejich možnostmi v tvorbě
- h) O - umí naplánovat i větší multimediální projekt ke svému dílu zvládne napsat krátkou anotaci a připravit jej k veřejné projekci

III. ročník

Žák

- a) K - zdokonaluje se v modelaci světlem a stínem v technice kresby
- b) M - v malbě nekonvenčně ztvárňuje své představy, myšlenky a pocity, dokáže své nápady realizovat netradičními technikami
- c) P - experimentuje s tvarovými a prostorovými jevy, zohledňuje též působení světla a zvuku v plastickém a prostorovém projevu
- d) A - umí vědomě přizpůsobit formu obsahu (výtvarné řešení, střih, kamera)
- e) F - pracuje s emocemi diváka (šířka záběru, barevné ladění, rytmus, zvuková složka)
- f) PC - experimentuje s animačním softwarem, samostatně hledá nové možnosti
- g) O - výtvarnou kulturu vnímá v historických souvislostech, o svých poznatcích umí vést rozhovor s vyučujícím i spolužáky
- h) O1 - formuluje své postoje k modernímu umění, chápe ho jako zdroj inspirace i komunikace

IV. ročník

Žák

- a) K - pracuje s vizuálními znaky a symboly
- b) M - v malbě uplatňuje vlastní představu o barevné symbolice, uplatňuje svůj malířský rukopis, v němž je schopen vyjádřit vlastní emoce a vztah k okolnímu světu
- c) P - v prostorové tvorbě vědomě uplatňuje vlastní představu, výrazové a kompoziční vztahy
- d) P1 - v modelování umí na základě předchozích zkušeností realizovat svůj nápad od návrhů až ke konečnému tvaru
- e) A - vytvoří reálná díla (animace, reklamy, znělky)
- f) PC - ovládá samostatně programy pro postprodukci a rendrování filmů a animací

- g) O - svou práci dokáže obhájit ve smyslu formy, tak i obsahu a dokáže ji obhájit na veřejné prezentaci, nachází souvislosti s prací spolužáků
- h) O1 - nachází souvislosti mezi vlastní a studovanou uměleckou tvorbou
- i) O2 - používá odborné výtvarné pojmy a zohledňuje rovinu uměleckého sdělení díla
- j) O3 - vytvoří samostatnou absolventskou práci za II. stupeň studia

Pozn.: K – KRESBA, M – MALBA, P – PROSTOROVÁ TVORBA, A – ANIMACE, F – FOTOGRAFIE,
PC – POSTPRODUKCE, POČÍTAČOVÁ GRAFIKA, O – OSTATNÍ

5.3 VZDĚLÁVACÍ OBSAH TANEČNÍHO OBORU

Cílem výuky v tanečním oboru je podchytit a dále rozvíjet v žácích schopnost vyjádřit se pohybem. Výuka tanečního oboru začíná přípravnou taneční výchovou, ve které se děti formou tanečních her učí základním pohybovým prvkům, správnému držení těla a kultivuje se jejich přirozený projev. Taneční průprava v následujících ročnících směřuje k postupnému zvládnutí základů současného, lidového a klasického tance. Důležitou součástí taneční výuky je vytváření tanečních choreografií, ve kterých je pěstován taneční projev žáků a jsou podněcovány jejich tvořivé schopnosti. Nedílnou součástí tanečního vyučování je hudba, jejíž vnímání je po celou dobu studia u žáků systematicky rozvíjeno. Snahou vyučujících je probudit v žácích smysl pro krásu tance a poskytnout co nejlepší předpoklady k budoucímu zvládnutí tanečního umění na vyšší úrovni.

Absolventi tanečního oboru nacházejí uplatnění v amatérských tanečních souborech, těm nejlepším se mohou otevřít dveře do světa profesionálního tance - přípravou ke studiu na taneční konzervatoři. Základní umělecká škola si ale především klade za cíl vychovat vnímavého a poučeného posluchače a diváka, jemuž taneční umění bude více než blízké.

Výuka tzv. základního studia ve všech studijních zaměřeních je členěna na dva stupně. Do I. stupně nastupují žáci od sedmi let věku. Žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně. Nově přichodí žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně, začínají však plnit školní výstupy I. stupně **(s individuálními odchylkami)**. **Žáci ve věku od pěti let jsou zařazováni do Přípravného studia, které trvá jeden nebo dva roky.**

Ve dnech, kdy neprobíhá výuka, se mohou žáci účastnit intenzivních přípravných akcí – soustředění, semináře a kurzy, výměnné akce s jinými ZUŠ, exkurze, práce v plenéru, návštěvy galerií atp..

Výuku v TO mohou navštěvovat i dospělí. Studijní plán Studia pro dospělé vytváří vyučující daného studijního zaměření a je zaznamenán v třídní knize. Jsou v něm zohledněny individuální odborné cíle,

kterých chce žák dosáhnout. Studium pro dospělé je v TO organizováno po dobu maximálně čtyř let s hodinovou dotací 3h týdně.

5.3.1 Studijní zaměření Přípravné studium

V přípravném studiu tanečního oboru je kladen důraz na motivační složku výuky. Děti se zde učí formou tanečních her základním pohybovým prvkům, správnému držení těla a kultivuje se jejich přirozený projev. Nenásilnou formou jsou vedeni k uvědomování si úzkého sepětí tance s hudbou (vyučování je realizováno s živým hudebním doprovodem - v naprosté většině s klavírem, přičemž klavírista se do procesu aktivně zapojuje - výukou písní, seznamováním žáků se základními výrazovými prostředky hudby).

Učební plán

Předmět	1. pololetí	2. pololetí
Pohybová výchova I	1	1
Pohybová výchova II	2	2

Poznámky:

p1 – výuku navštěvují žáci předškolního věku

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Pohybová výchova I

Žák:

- a) dbá na správné držení těla
- b) správně realizuje základní směry pohybu
- c) rozliší rychlé a pomalé tempo skladby
- d) zpívá písně a popěvky k tanečním hrám, vytleská jejich rytmus
- e) užije náčiní požadované choreografií (šátek, míček, ...)

Vyučovací předmět Pohybová výchova II

Žák:

- a) dbá na správné držení těla
- b) správně reaguje na základní směry pohybu, orientuje se v prostoru, spolupracuje ve dvojicích a dalších uskupeních
- c) cítí a vyjádří rozdíl mezi tělesným napětím a uvolněním, mezi smutnou (moll) a veselou (dur) náladou, reaguje na změny tempa, rytmu, melodie a dynamiky
- d) zpívá písně a popěvky k tanečním hrám, vytleská jejich rytmus
- e) realizuje základní druhy kroků, polohy sedu a lehu

5.3.2 Studijní zaměření Tanec

Učební plán

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Taneční průprava a praxe	2	3	3	3	3	3	3	3	3	3	3

Poznámka: očekávané výstupy vzdělávacích oblastí *Taneční tvorba a interpretace* a *Recepce a reflexe tanečního umění* jsou integrovány do jediného předmětu Taneční průprava a praxe

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Taneční průprava a praxe

I. STUPEŇ:

1. ročník

Žák

- a) reprodukuje jednoduchou rytmiku formou hry (vytleskání jmen, říkadel, písniček..)
- b) dbá na elementární úrovni na správné držení těla v základních polohách (sed, leh) a při pohybu z místa (taneční chůze, taneční běh, skok snožmo, koníčkový přeskok a poskočný krok)
- c) má posíleny jednotlivé svalové oblasti a zvýšenou pohyblivost v kloubech úměrně svým anatomickým možnostem
- d) po zhlédnutí kulturního představení stručně popíše část, která ho zaujala
- e) verbálně popíše základní charakter či náladu hudby (smutná, veselá..)

2. ročník

Žák

- a) zvládá správné držení boků, trupu a ramen při taneční práci s pažemi
- b) chůzi, běh, skoky (snožný, cval, poskočný, aj.) provádí v náročnějších souvislostech
- c) ovládá správné držení těla v základních polohách na místě i v pohybu z místa
- d) užívá otáčky (o půl a o celou)
- e) dokáže provést jednoduché pohybové vazby a taneční hry (i s různým náčiním)
- f) dokáže zhodnotit výkon svých spolužáků v jednoduchých tanečních etudách
- g) vyjádří tancem základní nálady a pocity (radost, smutek)
- h) umí plnit svěřenou roli v kolektivní choreografii, je si vědom, že svébytnost celku se vytváří i jeho specifickým přičiněním

3. ročník

Žák

- a) ovládá jednotlivé svalové skupiny a koordinuje pohyby těla tak, aby byl jeho pohybový projev harmonický
- b) zvládá tanec ve 2/4 taktu
- c) při zhlédnutí tanečních vystoupení rozpozná různé taneční styly (lidový, klasický, moderní)
- d) stručně popíše zhlédnuté představení
- e) zhodnotí výkon svůj i svých spolužáků

4. ročník

Žák

- a) dbá na celkovou pohybovou koordinaci svého těla v krátkých pohybových vazbách a v různých polohách na místě a v pohybu z místa
- b) koordinuje svůj pohyb s hudebním doprovodem
- c) zvládá tanec ve 3/4 taktu
- d) vyjádří svůj názor na soulad či nesoulad hudby a dané choreografie, ovlivňuje tak výběr hudby k choreografiím
- e) se v rámci dané taneční choreografie orientuje ve složitějších prostorových kombinacích

5. ročník

Žák

- a) užívá plynulého a koordinovaného pohybu celého těla
- b) využívá průpravu v přízemních polohách, na volnosti, z místa a práci s náčiním
- c) svůj projev umí přizpůsobit slyšené hudbě a podmínkám daného prostoru
- d) v improvizaci dokáže pohybově ztvárnit základní emoce (radost, smutek, ...)
- e) uplatňuje svůj názor a diskutuje o choreografii s pedagogem
- f) se orientuje v základních tanečních stylech, zná jejich charakteristické výrazové prostředky (forma, charakteristický rytmus či pohybová figura, ...)

6. ročník

Žák

- a) zvládá delší vazby probraných prvků ve všech přízemních polohách, na volnosti a v pohybu z místa, užívá sebekontrolu
- b) umí uplatnit vlastní náměty k výrazovému vyjádření tanečních skladeb, samostatně řeší drobné prostorové, rytmické a vztahové úkoly
- c) zvládá vedený pohyb (švihy, vlny, impulsy) a skoky
- d) rozezná jednotlivé taneční prvky a dokáže je použít v jednoduchých tanečních etudách
- e) na základě specifických rysů rozezná různé taneční styly a dokáže vyjádřit svůj názor na jejich konkrétní zpracování

7. ročník

Žák

- a) ovládá celkovou koordinaci svého těla
- b) umí rozpoznat a pojmenovat jednotlivé taneční prvky a techniky
- c) zvládá provedení všech probraných pohybových prvků a technik
- d) reaguje odpovídajícím pohybovým ztvárněním na danou hudbu
- e) bezpečně koordinuje svůj pohyb v rámci skupiny
- f) umí citlivě vyjádřit výrazovou linii a držet se jí, jeho výraz je pravdivý
- g) má osvojeny principy tvůrčího zapojení do přípravy vystoupení (spolupráce s choreografem) i jeho realizace (korektní komunikace, vědomí vlastních úkolů, ...)
- h) umí se vyjádřit k vlastnímu výkonu i k výkonu spolužáků, vyzdvihne klady i zápory
- i) má osvojeny zásady zodpovědné přípravy na vystoupení (maximální připravenost vlastní role, soustředěnost a komunikativnost v rámci skupiny, respektování dohodnutých pravidel), tyto zásady uplatní jak při absolventském vystoupení, tak v rámci svých dalších aktivit

II. stupeň

I. ročník

Žák

- a) uvědoměle používá získané znalosti a dovednosti z I. stupně v technické i výrazové složce, zažitá technika mu umožňuje pohybové ztvárnění komplikovanějších výrazových poloh v návaznosti na danou hudbu
- b) je vybaven všemi potřebnými vědomostmi a dovednostmi pro samostatnou i kolektivní práci (efektivní způsob přípravy, sebekontrola, vstřícná komunikace, dodržování dohodnutých zásad, ...)
- c) umí prožít náladu hudby a ztvárnit ji pohybem, používá tanec jako svůj specifický výrazový prostředek
- d) navštěvuje různé kulturní akce (divadlo, koncerty..), vyjadřuje své dojmy a naslouchá názorům druhých

II. ročník

Žák

- a) podílí se svým charakteristickým přispěním na tvorbě choreografie (zvolí odpovídající hudbu či taneční prvek apod.)
- b) samostatně vytvoří krátkou choreografii na dané téma
- c) připraví a realizuje část taneční hodiny (event. celou), která bude ve skupině spolu s vyučujícím zhodnocena; tématem hodiny bude např. seznámení se základními prvky tanců různých národů či historických tanců (dle vlastního zájmu)
- d) korektně sdělí svůj názor na vedení hodiny spolužákem, vyzdvihne klady, okomentuje zápory a dle možnosti dá svůj návrh jiného řešení

- e) zodpovědně interpretuje nastudovanou choreografii a přispívá svým emocionálním vkladem k umocnění umělecké hodnoty daného díla

III. ročník

Žák

- a) užívá při tanci v soustředěném harmonickém souladu veškeré získané technické i výrazové dovednosti a aktivně je zapojuje do choreografií
- b) vyjadřuje se odbornou terminologií
- c) řídí se zavedenými pravidly pro práci ve skupině (přípravenost, dochvilnost, ...), citlivě reaguje na dění v rámci realizovaného tanečního tvaru, je si vědom důležitosti vytváření dobrých vztahů v rámci skupiny a svého podílu na tomto procesu
- d) má vytvořenou představu o tom, jaký styl tance chce studovat a na základě této představy může podle dohodnutých pravidel ovlivňovat průběh taneční výuky

IV. ročník

Žák

- a) užívá veškeré taneční techniky, které se naučil, je si vědom nutnosti jejich stálého výcviku a zdokonalování tak, aby je mohl využívat v rámci své další zájmové taneční činnosti
- b) se dokonale orientuje v hudbě, v rytmu, v melodice a v charakteru ztvárňované skladby
- c) umí vytvořit choreografii pro svoji studijní skupinu dle vlastního nebo pedagogem navrženého tématu s vlastním pohybovým, prostorovým, hudebním a kostýmním řešením
- d) umí vytvořit choreografii pro spolužáky z nižšího ročníku s ohledem na jejich stupeň vyspělosti, umí zpracovat podněty získané od pedagoga při konzultacích o daném projektu
- e) prezentuje společně vytvořenou choreografii při veřejném vystoupení
- f) veškeré osvojené znalosti a dovednosti v oblasti odborné i osobnostní umí využít ke zodpovědné přípravě na vystoupení (jak v rámci ZUŠ – zejména absolventské představení – tak v rámci svých dalších zájmových aktivit)

5.4 VZDĚLÁVACÍ OBSAH LITERÁRNĚ-DRAMATICKÉHO OBORU

Charakteristika oboru a organizace výuky

Základem výuky a prostředkem výchovy jsou tvořivé činnosti dramatické (pohybové, mluvní), přednesové, slovesné a loutkářské, založené především na vlastní aktivní účasti žáků.

Výuka se odehrává v neformální atmosféře s častým využitím výtvarných prostředků, hudby, pohybu a především her zaměřených na rozvoj vlastních schopností.

Výuka tzv. základního studia ve všech studijních zaměřeních je členěna na dva stupně. **Do I. stupně nastupují žáci od sedmi let věku. Žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně. Nově příchozí žáci od čtrnácti let věku nastupují do II. stupně, začínají však plnit školní výstupy I. stupně** (s individuálními odchylkami). Žáci ve věku od pěti let jsou zařazováni do Přípravného studia, které trvá jeden nebo dva roky. Studium probíhá ve skupině maximálně deseti žáků (hodinové dotace – viz tabulky učebních plánů). Individuální příprava (nebo ve skupině maximálně pěti žáků) je realizována v základním studiu I. a II. stupně při individuální výuce v předmětu *Přednes*. Do vyučovaných skupin jsou zařazováni žáci různých ročníků (blízké úrovně), v rámci předmětu *Práce v souboru* může být věkové složení velmi pestré (dle zpracovávané látky), na této práci se mohou podílet žáci I. i II. stupně.

Výsledky a ukázky individuální i skupinové práce představují žáci nejen rodičům, ale i širší veřejnosti. Zúčastňují se soutěží v literárním, sólovém a divadelním projevu.

Mimořádně nadaní žáci mohou být připraveni k talentovým zkouškám na střední i vysoké odborné školy i na další školy uměleckého zaměření.

Žáci získávají rovněž předpoklady pro ta povolání, ve kterých je potřeba mezilidského kontaktu a vztahu spolupráce – např. zdravotní sestry, lékaři, vychovatelé, ale též pracovníci terciální sféry (služby, obchod). V těchto povoláních je schopnost pohotového a srozumitelného vyjadřování velkou předností.

Žáci se účastní přehlídek v recitaci, prezentují svou činnost při na přehlídkách dramatického projevu či při veřejných školních představeních (např. divadlo Alfa apod., dětské divadelní festivaly v Plzni a okolí).

Vzdělávací obsah je v literárně-dramatickém oboru nastaven tak, aby žák po absolvování základního studia mohl dál provozovat aktivity, k nimž byl v rámci studia tohoto oboru vybaven a to zejména na dobré amatérské úrovni v rámci různých uskupení zájmové umělecké činnosti, aby byl vnímavým návštěvníkem divadelních představení apod. a uměl se orientovat jak v žánrové pestrosti, tak v kvalitě dané produkce. V neposlední řadě mají být různé formy literárního či dramatického umění pro absolventa ZUŠ dalším prostředkem vlastního vyjadřování a komunikace, vnímání skutečností kolem nás a kultivace vlastní osobnosti.

Ve dnech, kdy neprobíhá výuka, se mohou žáci účastnit intenzivních přípravných akcí – soustředění, semináře a kurzy, výměnné akce s jinými ZUŠ, exkurze, práce v plenéru, návštěvy galerií atp..

Výuku v LDO mohou navštěvovat i dospělí. Studijní plán Studia pro dospělé vytváří vyučující daného studijního zaměření a je zaznamenán v třídní knize. Jsou v něm zohledněny individuální odborné cíle, kterých chce žák dosáhnout. Studium pro dospělé je v LDO organizováno po dobu maximálně čtyř let s hodinovou dotací 3h týdně.

5.4.1 Studijní zaměření Přípravné studium

Charakteristika

Hlavním cílem výuky v přípravném studiu literárně-dramatického oboru (Přípravná dramatická výchova, PDV) je motivace žáků k poznávání literárních a dramatických prostředků a jejich využívání k sebepoznání, k netradiční komunikaci i k prohloubení zájmu o kulturní nabídku v této oblasti. Žáci jsou seznámeni s elementárními prvky zřetelného mluvního projevu, pohybové akce i spolupráce v kolektivu. Výuka přípravného studia LDO je organizována v rozsahu dvou vyučovacích hodin týdně. Vzdělávací oblasti Interpretace a tvorba a Recepce a reflexe se v PDV stále prolínají. Přípravné studium I. stupně je určeno dětem od pěti do sedmi let.

Učební plán – dvouleté přípravné studium

Předmět	1. ročník (p1)	2. ročník (p2)
Přípravná dramatická výchova I (p1) a II (p2)	2	2

Poznámky:

p1 – výuku navštěvují zpravidla žáci předškolního věku; zkratka předmětu – PDV I

p2 – zkratka předmětu – PDV II

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

Vyučovací předmět Přípravná dramatická výchova

1. ročník

Žák:

- vyjmenuje základní směry (vpřed, vzad, vpravo, vlevo) při pohybu v prostoru zná svou pozici
- reprodukuje jednoduchý rytmus (hra na tělo, na orffovské nástroje, ...)
- přednese z paměti jednoduché dětské říkadlo či báseň

2. ročník

Žák:

- popíše svými slovy stav napětí a uvolnění a předvede jej

- b) vyjmenuje základní směry (vpřed, vzad, vpravo, vlevo) při pohybu v prostoru zná svou pozici
- c) reprodukuje jednoduchý rytmus (hra na tělo, na orffovské nástroje, ...)
- d) přednese z paměti jednoduché dětské říkadlo či báseň
- e) umí reagovat na pokyn „štronzo“ při dramatických a pohybových hrách
- f) respektuje základní pravidla pozitivní komunikace v kolektivu (ohleduplnost, vědomí potřeby řídit se pokyny vyučujícího – zejména z důvodu bezpečnosti při hrách, ...)

5.4.2 Studijní zaměření Dramatická výchova

Učební plán

Předmět	I. stupeň							II. stupeň			
	1.r	2.r	3.r	4.r	5.r	6.r	7.r	I.r	II.r	III.r	IV.r
Dramatická průprava	2	2									
Dramatika a slovesnost			1	1,5	1,5	1,5	1,5	1	1	1	1
Přednes a hlasová průprava				0,5	0,5	1	1				
Práce v souboru			1	1	1	1	1	1	1	1	1
Přednes a dramatický projev								1	1	1	1

Poznámky:

- začátečníci starší čtrnácti let absolvují výuku dle časových údajů pro II. stupeň, plní však očekávané výstupy osnov I. stupně

Učební osnovy vyučovacích předmětů:

I. STUPEŇ

Vyučovací předmět Dramatická průprava

1. ročník

Žák:

- a) pojmenuje základní části těla
- b) popíše svoje vlastnosti a vlastnosti ostatních a srovná je, na základě srovnání si uvědomuje vlastní jedinečnost
- c) předvede jednoduchou improvizaci (na zadané téma nebo dle vlastního výběru)
- d) umí spolupracovat se spolužáky, přijme roli v jednoduché dramatické hře a v rámci kontextu celého kolektivu ji ztvární

2. ročník

Žák:

- a) má osvojeno správné držení těla (pocit osy)
- b) umí rychle změnit formaci v prostoru (dvojice, trojice) se změnou rytmu

- c) dokáže zkoordinovat slova a jednoduchý pohyb
- d) v jednoduchých říkadlech používá prodloužený výdech a základy dechové opory
- e) předvede z paměti jednoduché artikulační cvičení (jazykolam)
- f) vyjmenuje pravidla (schéma) dramatické hry (začátek, pointa, závěr, ...)

Vyučovací předmět Dramatika a slovesnost

3. ročník

Žák:

- a) cíleně používá napětí a uvolnění těla
- b) ve cvičeních používá mechaniku pohybu ruky a nohy
- c) propojuje koordinaci jednoduchého rytmického pohybu se zvukem
- d) vědomě používá stabilitu svého těla a těžiště (pocit osy)
- e) v hudebně- pohybových cvičeních reaguje na změny tempa
- f) uplatňuje zvládnuté pohybové dovednosti v jednoduché dramatické akci
- g) vyjmenuje dění kolem sebe a sděluje svá pozorování a pocity v daných situacích i písemně
- h) ve cvičeních aplikuje hru s předmětem

4. ročník

Žák:

- a) popíše vlastními slovy stavbu etudy
- b) používá gesta jako prostředek komunikace a dokáže je zdůvodnit
- c) rozezná hranice svého pohybu a vysvětlí je (vědomí vlastního těžiště těla)
- d) vybere konflikt v dramatické etudě a vyřeší jej
- e) popíše vlastními slovy své pocity v dané dramatické situaci
- f) ve cvičeních s předmětem jako partnerem dokáže k tomuto objektu vyjádřit vztah
- g) aplikuje své poznatky ze smyslového vnímání do dialogu s předmětem
- h) si aktivně osvojuje vhodná literární díla a seznamuje se s jejich autory

5. ročník

Žák:

- a) propojuje koordinaci pohybu, slova a rytmičky
- b) připraví jednoduchou dramatickou etudu s předmětem a materiálem
- c) používá pohyb a gesta jako prostředek neverbální komunikace
- d) najde téma příběhu, určí charakter postav a jejich jednání
- e) předvede jednoduchou slovní improvizaci
- f) aplikuje neverbální komunikaci do hry s loutkou i bez
- g) přiřadí k loutce její pohybový a zvukový projev s ohledem na její výtvarné ztvárnění

- h) individuální tvorbou vytváří krátké příběhy, vyhledává a shromažďuje k nim náměty z literatury i běžného života
- i) aplikuje své pocity, problémy a názory na okolí do vlastní literární tvorby
- j) přiřadí typ loutky k textové předloze a určí formu jejich projevu
- k) použije stavbu etudy v literárním díle
- l) pomocí dramatické etudy vyjádří svůj vztah k námětu či předloze

6. ročník

Žák:

- a) rozvíjí motivy dějových zvrátů a určí stavbu příběhu
- b) dokáže svůj (určený) pohyb aplikovat při etudě s loutkou či předmětem
- c) na základě literárních nebo jiných uměleckých podnětů vysvětlí, proč je důležité hledat vlastní cíle a ideály
- d) analyzuje literární předlohu a vysvětlí, proč si ji vybral
- e) zvládá spolupráci na dramatickém výstupu (dialog s loutkou či partnerem)
- f) vytvoří krátký příběh
- g) analyzuje charakter loutky či dramatické postavy a své poznání aplikuje do její interpretace
- h) analyzuje opravdovost svého zájmu a dokáže vysvětlit, proč si vybral tuto náročnou kulturně společenskou činnost
- i) dokáže pracovat s různými materiály a používá je v dramatických etudách
- j) vysvětlí rozdíl mezi osou a těžištěm těla a předvede jaká omezení a možnosti nám přináší
- k) dokáže vlastní inspiraci aplikovat do dramatického příběhu

7. ročník

Žák:

- a) vytvoří jednoduchou pantomimickou etudu na dané téma
- b) vytvoří příběh na základě tématu z hudební či výtvarné předlohy
- c) předvede dramatický výstup (na kterém sám pracoval či spolupracoval s učitelem)
- d) navrhne dramatickou etudu s loutkou či předmětem, kde využije nadsázky
- e) předvede dramatickou etudu s loutkou či materiálem, kde aplikuje znalosti těžiště lidského těla a posune hranice pohybu

Vyučovací předmět Přednes a hlasová průprava

4. ročník

Žák:

- a) využívá technicky náročnějších cvičení k procvičování tempa, rytmičnosti a zřetelného vyslovování všech hlásek
- b) spolupracuje na vybrání vhodné literární předlohy a zaujímá osobní vztah k danému tématu

- c) popíše vlastními slovy myšlenku textu a vyhledá vhodné vyjadřovací prostředky
- d) identifikuje text, zda jde o prózu či poezii
- e) vyjmenuje základní typy dýchání (břišní, hrudní, poklíčkové) a předvede je
- f) popíše, jak se tvoří tón a předvede to
- g) předvede správné držení těla
- h) zdůvodní správné postavení těla před dechovým, hlasovým a artikulačním cvičením
- i) vyjmenuje základní výrazové prvky přednesu (významový přízvuk, pauza, intonace, tempo, rytmus a dynamika)
- j) rozezná vnitřní rytmus sděleného textu
- k) vyjmenuje správné řečové návyky (uvolněné aktivní držení těla, práce s dechem, výrazná výslovnost...)
- l) předvede artikulační cvičení na aktivizaci mluvidel a k upevnění řečových návyků
- m) k danému literárnímu dílu přiřadí autora

5. ročník

Žák:

- a) vlastní interpretací textu vyjadřuje svůj postoj a vztah k dané předloze
- b) vědomě používá základní výrazové prvky přednesu (přízvuk, pauza, tempo, rytmus a dynamika)
- c) používá prohloubené dovednosti a řečové návyky v mluvním projevu (dechovou oporu, rezonanci v masce, aktivizaci podbřišku, neustálou aktivizaci mluvidel)
- d) předvede a vysvětlí artikulační cvičení na aktivizaci mluvidel a k upevnění řečových návyků
- e) využívá prohloubených dovedností při práci na textu s možnostmi různých výkladů
- f) vyhledá další výrazové možnosti
- g) analyzuje svůj aktivní postoj a odhalí chyby
- h) umí v dialogu reagovat na partnera

6. ročník

Žák:

- a) analyzuje základní prvky přednesu u sebe i ostatních a odhalí chyby
- b) používá přitažlivá artikulační a hlasová cvičení a zdokonaluje si jejich pomocí techniku řeči
- c) ukáže, jak se mění artikulační cvičení v různých variantách nadsázky
- d) najde rozdíl mezi přirozeným a nepřirozeným mluvním projevem
- e) používá gradaci v mluvním projevu
- f) dokáže vést hlasové rozcvičky mladších žáků
- g) najde myšlenku autora textu a obohatí ji o vlastní postoj
- h) předvede více forem vyjádření textu, vybere si, která je mu nejbližší a vysvětlí, proč si ji vybral

7. ročník

Žák:

- a) samostatně vybere vhodný text a zaujatě, tvořivě a přirozeně jej předvede
- b) interpretuje autorský text jako svou výpověď
- c) navrhne vhodné použití mimoslovních prostředků v přednesu

- d) nevrhne jednoduché hlasové a dechové rozcvičky mladších žáků
- e) přizpůsobí hlasitost projevu velikosti prostoru
- f) představí nám jednoho českého spisovatele
- g) dokáže posoudit vlastní i kolektivní projev
- h) určí myšlenku, téma a charakter jednotlivých postav daného příběhu
- i) rozpozná chyby v přednesu ostatních a dokáže jim poradit

Vyučovací předmět Práce v souboru

3. ročník

Žák:

- a) v pohybových hrách používá základní prostorové útvary (zástup, kruh, volný rozestup)
- b) reaguje na své spolužáky v prostoru, vědomě používá oční kontakt
- c) v pohybových hrách v prostoru využívá periferní vidění
- d) rozezná dříve naučené informace a uplatňuje je v souborové práci
- e) využívá improvizovaný dialog (slovní, pohybový, zvukový) jako prostředek komunikace
- f) pojmenuje své schopnosti (co dokáže)
- g) shrne a ohodnotí svou práci v hodině

4. ročník

Žák:

- a) využije zadaného úkolu v souborové práci pro rozvoj svých schopností a dovedností
- b) dokáže navázat kontakt s partnerem v jednoduchých etudách a identifikuje jejich vzájemný vztah

5. ročník

Žák:

- a) se aktivně podílí svými schopnostmi, znalostmi a dovednostmi i vlastními podněty na vytváření souborových programů
- b) pomocí dramatického jednání vyjadřuje základní úkol postavy příběhu, vztah k partnerům a k danému prostředí
- c) dokáže fixovat jednoduché dramatické jednání
- d) přijímá odpovědnost za své výsledky, analyzuje je a dokáže vysvětlit proč, se tak zachoval

6. ročník

Žák:

- a) dokáže analyzovat charakter postavy (proč se tak chová) a fixovat jej
- b) přijímá odpovědnost za výsledky celého kolektivu, analyzuje je a dokáže vysvětlit, proč se tak zachoval

- c) dokáže vysvětlit, jakou funkci v kolektivu zaujímá
- d) řekne rozdíl mezi kolektivní spoluprací a individuální prací a uvede příklad, kdy je lepší pracovat v kolektivu a kdy být sám
- e) dokáže prosadit svou myšlenku a zároveň respektuje ostatní

7. ročník

Žák:

- a) spolupracuje v kolektivu na přípravě a realizaci představení (dramaturgicky, hudebně, výtvarně, technicky)
- b) navrhne pohybovou rozcvičku pro mladší žáky
- c) kriticky a citlivě zhodnotí své výkony i ostatních členů kolektivu

II. stupeň

Vyučovací předmět Dramatika a slovesnost

I. ročník

Žák:

- a) vyjádří pohybově rytmicky svou reakci na literární, hudební nebo výtvarný podnět a podle povahy tohoto podnětu stylizuje svůj projev
- b) vymyslí novou pohybovou hru na procvičení těchto prvků: těžiště, mechanika ruky, mechanika nohy, správný postoj nebo poloha páteře, ...
- c) vyjádří imaginární prostor pomocí techniky pantomimy, aplikuje pantomimu a pohybový výraz do přirozeného projevu a je schopen o svém přístupu diskutovat
- d) vlastními slovy porovná práci s maskou a činohru
- e) rozpozná aktuální potřebnost a aplikuje tyto typy chování: soustředění, uvolnění, pohotová reakce, ...; v rámci kolektivu působí tak, aby potřebnost dané reakce přijali i ostatní
- f) vysvětlí mladším žákům správné držení těla a citlivě opraví jejich chyby
- g) zvládá v etudě dramatický děj tzn., že zná svou roli a úkol v příběhu a podle toho jedná
- h) umí komunikovat prostřednictvím dramatického jednání (verbálního i neverbálního)
- i) aktivně přistoupí ke společné práci na tvorbě inscenace – např. navrhne a vyhledá výtvarné a hudební prostředky ad.

II. ročník

Žák:

- a) předvede pantomimickou etudu na dané téma
- b) posuzuje práci s maskou z hlediska představitosti, pohybové fantazie a citu pro rytmus
- c) vyhledává témata a náměty k samostatnému i kolektivnímu zpracování scénáře a diskutuje o nich

- d) vysvětlí mladším žákům zákonitosti výstavby dramatického tvaru
- e) obhájí chování dané dramatické postavy
- f) zhodnotí a diskutuje o vhodných uměleckých dílech
- g) představí jednoho českého dramatika formou referátu (podle vlastního výběru)
- h) dokáže pohybově vyjádřit citový hudební zážitek

III. ročník

Žák:

- a) předvede dramatickou etudu s maskou zaměřenou na rytmus a partnerskou spolupráci
- b) v kolektivní dramatické spolupráci se samostatně podílí na tvorbě technických složek inscenace (hudba, světla, scéna)
- c) navrhne, jak vystavit scénografii k danému dramatickému příběhu
- d) představí jednoho zahraničního dramatika formou referátu (podle vlastního výběru)
- e) představí jednu dramatickou hru, která ho v poslední době nejvíce zaujala a zhodnotí ji

IV. ročník

Žák:

- a) se umí svobodně projevovat a respektovat ostatní
- b) zvládá cvičení dynamiky včetně pádů
- c) dokáže improvizovat s maskou i bez, ve dvojicích i ve skupině
- d) zvládá režijní složku inscenace
- e) vystaví a zrealizuje vlastní autorské představení
- f) aktivně spolupracuje na přípravě absolventského vystoupení

Vyučovací předmět Práce v souboru

I. ročník

Žák:

- a) má osvojeny dovednosti potřebné pro dobrou spolupráci v rámci souboru, zodpovědně plní svěřený úkol (rolí), aktivně a tvůrčím způsobem se podílí na kultivaci výsledného tvaru inscenace, dává k dispozici své jedinečné schopnosti a dovednosti, reflektuje práci svou i druhých
- b) vyjádří své návrhy k připravované inscenaci (např. v ohledu prostředků použitých ke ztvárnění látky), svými názory se podílí na stanovení základního myšlenkového přístupu k uchopení díla (diskuse nad obsahovým i formálním rozbořením díla, základní linií sdělení připravované inscenace, ...)

II. ročník

Žák:

- a) aplikuje dramatickou postavu na svého spolužáka ze souboru, o svém rozhodnutí je schopen diskutovat a obhájit své tvrzení

- b) určí, která z inscenačních složek je mu nejbližší a vysvětlí, proč

III. ročník

Žák:

- a) umí se podřídit pedagogicko- režijním přístupům a požadavkům
- b) diskutuje v tvůrčích skupinách
- c) je schopen samostatně vytvořit drobnou inscenaci pro mladší žáky, mateřské školy apod.

IV. ročník

Žák:

- a) dokáže ztvárnit jakýkoli úkol ve hře, který je zadán z pohledu režiséra
- b) zvládá určenou funkci při inscenaci (režisér, inspicient, kostymér, technik, apod.)
- c) zvládá samostatně vést hodinu mladších žáků z pozice asistenta pedagoga
- d) své dovednosti a znalosti uplatňuje na veřejnosti

Vyučovací předmět Přednes a dramatický projev

I. ročník

Žák:

- a) užívá jazykovou citlivost získanou hrou se slovy (využívá prvky jako např. slovní zvukomalba, „hra“ s pauzou, temporytmus řeči ad.)
- b) bez přípravy přednese krátký text na dané téma
- c) představí jednoho zahraničního spisovatele formou referátu (podle vlastního výběru)

II. ročník

Žák:

- a) přednese autorský text (báseň, prózu) jako svou výpověď
- b) ve svém projevu používá vědomě i mimoslovní prostředky
- c) na základě poslechu přednesu mladších žáků posoudí kvalitu jejich podání, upozorní je na chyby či logopedické vady a doporučí řešení (např. správné logopedické cvičení)

III. ročník

Žák:

- a) poslechem přednesu ostatních žáků posoudí jejich chyby či logopedické vady a doporučí správné logopedické cvičení

IV. ročník

Žák:

- a) v přednesu posoudí své chyby či logopedické vady a doporučí správné logopedické cvičení
- b) dokáže přirozeně a přitom kultivovaně přednést osobně vybraný text

6 ZABEZPEČENÍ VÝUKY ŽÁKŮ SE SPECIÁLNÍMI VZDĚLÁVACÍMI POTŘEBAMI

Vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je upraveno ve Školském zákoně 561/2004 Sb. / §16/ a ve vyhlášce č. 73/2005 Sb. o vzdělávání dětí, žáků a studentů se speciálními vzdělávacími potřebami.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami mají právo na umělecké vzdělávání v ZUŠ, a proto se škola snaží vytvořit vhodné podmínky odpovídající jejich potřebám. Na učitele to klade velké nároky, neboť musí uplatňovat speciální pedagogické postupy odlišné od vzdělávání ostatních žáků ZUŠ. Je třeba daleko větší spolupráce s rodiči či zákonnými zástupci, pedagogicko-psychologickými poradnami a speciálními pedagogickými centry.

Do tohoto typu studia mohou být žáci zařazováni ředitelem na základě:

- vyjádření a žádosti rodičů
- doporučení učitele
- speciálně pedagogického vyšetření
- psychologického vyšetření školského poradenského zařízení (pedagogicko-psychologická poradna, speciálně pedagogické centrum)
- doporučení lékařů

Hodinová dotace výuky pro tyto žáky je stejná jako u žáků zařazených do základního studia, ve výjimečných případech může být upravena vzhledem k potřebám žáka.

Pro každého jednotlivce je vytvářen individuální vzdělávací plán učitelem studijního zaměření, který vychází ze speciálních vzdělávacích potřeb a možností daného dítěte a se kterým je rodič seznámen. Nejdůležitějším podkladem pro zpracování individuálního plánu je vyjádření pedagogického centra, v němž vyučující nalézá základní východiska pro volbu specifických přístupů ve výuce. Za zpracování individuálního vzdělávacího plánu zodpovídá ředitel školy. Tento plán se může během průběhu vzdělávání měnit a korigovat dle potřeby.

Následující tabulka zpřehledňuje základní prvky, které je potřeba při vytváření individuálního vzdělávacího plánu pro žáka se speciálním i vzdělávacími potřebami zohlednit.

	Vybavení	Nároky na učitele	Spolupráce
Zdravotní postižení Tělesné Zrakové Sluchové Mentální Vady řeči Vývojová porucha učení a chování – dyslexie dysgrafie dysortografie dyskalkulie dyspraxie LMD	Vzhledem k tomu, že škola nemá vlastní budovu a působí na 10 pracovištích v pronájmu, nejsou tyto prostory vybaveny bezbariérovými přístupy ani speciálními výtahy či nájezdy. Škola proto zajišťuje možnost výuky pro děti s tělesným postižením, které vyžadují bezbariérový přístup, vlastními improvizovanými prostředky.	Vytvoření speciálního výukového programu a individuál. vzděl. plánu pro děti se zdravotním postižením, vytvoření vstřícného prostředí, které umožní jejich sociální integraci mezi ostatní žáky ZUŠ Pravidelné absolvování seminářů a školení pro tuto skupinu dětí	S rodiči nebo zákonnými zástupci, s pedagogicko – psychologickou poradnou, se speciálními pedagogickými centry, se ZŠ, v níž se dotyčný žák vzdělává
Zdravotní znevýhodnění Zdravotní oslabení Dlouhodobé onemocnění Sociální znevýhodnění Nízké sociálně – kulturní postavení Ohrožení sociálně patologickými jevy Ústavní výchova Azylanti		Vytvoření speciálního výukového programu a individuálního vzdělávacího plánu, vytváření příznivého společenského klimatu a vhodných postupů u žáků se sociálním znevýhodněním	S rodiči nebo zákonnými zástupci, s dětskými domovy, s pedagog. – psycholog. poradnou, se speciál. pedagog. centry, se ZŠ, v níž se dotyčný žák vzdělává a dalšími příslušnými institucemi

7 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

7.1 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ NADANÝCH

Žáci mimořádně nadaní jsou vyučováni podle individuálního vzdělávacího plánu, jehož náležitosti vycházejí z příslušné legislativy.

Žáci mohou být do této kategorie zařazováni ředitelem na základě:

- vyjádření a žádosti rodičů
- doporučení učitele (vydané na základě konzultace s jinou erudovanou osobou – např. vyučujícím konzervatoře či vysoké školy uměleckého zaměření)
- speciálně pedagogického vyšetření
- psychologického vyšetření školského poradenského zařízení (pedagogicko-psychologická poradna)

Hodinová dotace výuky pro tyto žáky je stejná jako u žáků zařazených do základního studia, ve výjimečných případech může být upravena vzhledem k potřebám žáka.

7.2 VZDĚLÁVÁNÍ ŽÁKŮ MIMOŘÁDNĚ TALENTOVANÝCH

Jestliže žák, který projeví mimořádné schopnosti v daném uměleckém oboru, dosahuje během studia předepsaných školních výstupů v předstihu, může získat na doporučení svého vyučujícího (který konzultoval tento talent s jinými erudovanými osobami v oboru, např. při konzultacích na konzervatoři) nebo umělecké rady školy schválené ředitelkou možnost navýšení hodinové dotace (§ 2 odst. 3 Vyhlášky č.71/2005). Zvýšení hodinové dotace se zanesse do třídní knihy, individuálního studijního plánu a vyznačí se v rozvrhu hodin.

Také v případě vzdělávání žáků mimořádně nadaných jsou kladeny vysoké nároky na pedagoga. Vyučující stanoví individuální vzdělávací plán, který po schválení ředitelkou školy zanesse do třídní knihy. Se základními prvky tohoto plánu vyučující seznámí rodiče či zákonného zástupce. Ředitelka školy také může na základě vykonaných postupových zkoušek přearadit mimořádně nadaného žáka do vyššího ročníku jeho studijního zaměření.

Vyučující využívá všech možností, které vedou k účinnému rozvoji vloh žáka. V neposlední řadě svůj postup konzultuje s dalšími zkušenými pedagogy daného studijního zaměření jak na úrovni ZUŠ, tak školy vyššího vzdělávacího typu (např. konzervatoře, střední školy výtvarného zaměření apod.).

8 HODNOCENÍ ŽÁKŮ A VLASTNÍ HODNOCENÍ ŠKOLY

8.1 Zásady a způsob hodnocení žáků

Hodnocení žáků na základní umělecké škole má svá specifická pravidla. Na dosažené výsledky žáků není obvykle možné uplatnit měřítko, která jsou běžná při hodnocení studijních výsledků žáků na základní škole.

Hlavní zásada hodnocení v naší ZUŠ – hodnocením a klasifikací žáka motivujeme.

Neméně důležitým hlediskem klasifikace je její výpovědní charakter - jak jsou plněny stanovené ročníkové výstupy ŠVP, jak je naplňováno směřování ke získávání klíčových kompetencí formulovaných pro ZUV.

Hodnocení v **individuální výuce** - vyučující vycházejí z konkrétních možností daného žáka v návaznosti na cíle stanovené v plánu práce a uplatňují při něm přiměřenou náročnost a pedagogický takt. Základním prvkem hodnocení je čtyřstupňová klasifikační škála. Tomuto hodnocení zpravidla předchází jednak žákovo sebehodnocení podaného výkonu, jednak ústní slovní komentář vyučujícího. Žák musí být klasifikován alespoň dvakrát za měsíc.

Hodnocení v **kolektivní výuce** (zejména předmětu Skupinové praktikum) – častěji je využíváno slovní hodnocení, vyučující však má též možnost využití standardní čtyřstupňové klasifikační škály. Hodnocení výkonů v kolektivní výuce je zpravidla prováděno v delších časových intervalech (většinou 1x za měsíc).

Hodnocení v **teoretických předmětech** – preferována je standardní čtyřstupňová klasifikace s možností doplnění slovním hodnocením. Vzhledem k objektivní povaze probíraného učiva mají i měřítka posuzování výkonu žáků objektivnější charakter, zároveň je snahou učitelů spravedlivě posuzovat dosažené výsledky každého žáka s ohledem na jeho individuální dispozice. Žák musí být z teoretických předmětů hodnocen alespoň dvakrát za každé klasifikační období.

Doplňkovou formou, kterou učitelé užívají k ověření získaných dovedností žáka, je zadání nové látky k samostatnému nastudování. V tomto případě je nutné, aby bylo žákovi předem jasně sděleno, jakým způsobem má být látka nastudována a jakou formou a v jakém rozsahu bude ověřována.

Celková klasifikace (pololetní, závěrečná) – učitel přihlíží k vyspělosti žáka (věk, fyzická i duševní charakteristika), jeho speciálním potřebám (žáci se speciálními vzdělávacími potřebami) i k tomu, že žák mohl v průběhu klasifikačního období zakolísat v učebních výkonech pro určitou indispozici. V hodnocení žáka **musí být zastoupena každá vzdělávací oblast, která má v daném ročníku přidělenou hodinovou dotaci**. Uveden však bude již jen konkrétní název předmětu, v němž vzdělávání v dané oblasti probíhalo.

Čtyřstupňová klasifikační škála, která je v průběžném hodnocení zpravidla vyjadřována numericky, je při výročním hodnocení (pololetní a závěrečné vysvědčení) jednotlivých předmětů vyjádřena následovně:

1 – výborný (prospěch; tak i dále), 2 – chvalitebný, 3 – uspokojivý, 4 – neuspokojivý

Celkový prospěch žáka (vycházející z průměru všech známek) je hodnocen těmito stupni:
prospěl(a) s vyznamenáním, prospěl(a), neprospěl(a)

Rámcová charakteristika jednotlivých klasifikačních stupňů:

1 - Výkon žáka (dovednosti, poznatky) je ucelený, přesný a úplný, je zřejmé pochopení souvislostí a vztahů v dané látce. Žák samostatně a tvořivě uplatňuje osvojené znalosti a dovednosti na rovině teoretické i praktické.

2 - Žák ovládá poznatky v podstatě uceleně, dosti přesně. Drobné nejistoty je schopen na základě menších podnětů učitele korigovat, osvojené vědomosti a dovednosti je schopen uplatňovat.

3 - Výkon je málo připravený, nejistý, vyskytují se závažnější nedostatky; za pozitivní prvek je při hodnocení považována snaha poučit se z této situace, spolupracovat ve vyučování s pedagogem či kolektivem.

4 - Nedostatečný výkon, jasně patrná nepřipravenost a zároveň rezignace, lhostejnost, neochota postavit se k tomuto stavu pozitivně alespoň snahou ve vyučování, maření takového snahy, s níž v této situaci přichází pedagog či kolektiv.

Podklady pro hodnocení a klasifikaci vzdělávacích výsledků žáka získává učitel zejména těmito metodami, formami a prostředky:

- a) soustavným sledováním výkonů žáka a jeho připravenosti na výuku, aktivního přístupu ke studiu, komunikativního a zodpovědného zapojení do kolektivních aktivit
- b) různými druhy zkoušek (písemné, ústní, grafické, postupové, závěrečné)
- c) analýzou výsledků činnosti žáka – zejména pak plnění jednotlivých ročníkových výstupů (východiska hodnocení v ročnících, které jsou zahrnuty do výstupů za delší časové období - viz níže)
- d) konzultacemi s ostatními učiteli, v případě potřeby s dalšími odborníky - specialisty (PPS, psychology, psychoterapeuty apod.; platí zejm. pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami)
- e) rozhovory se žákem a jeho zákonnými zástupci

Detailní pravidla pro hodnocení (včetně řešení „mimořádných situací“ – např. dodatečné nebo opravné zkoušky či opakování ročníku) jsou uvedena v klasifikačním řádu školy, který je na požádání k dispozici.

8.2 Oblasti vlastního hodnocení školy

Důležitým nástrojem sebereflexe školy je vlastní hodnocení. Provádí se na různých úrovních. Každý učitel se v určitých intervalech ohlíží za uplynulým obdobím, toto hodnocení

zpravidla není písemně zachyceno (s výjimkou klasifikačních podkladů). Nejdůležitější body sebehodnocení pedagogů jsou však ve zjednodušené podobě zpracovány do zprávy předsedy předmětové komise (písemně v pololetí a na konci školního roku). Na této úrovni hraje hodnocení uplynulého školního roku důležitou roli zejména u nově zavedených předmětů či tam, kde výuku převzal nový pedagog. **Hodnotící zprávy** také pravidelně vypracovává vedení školy. Každoročně předkládá zřizovateli Výroční zprávu a Zprávu o činnosti organizace. Tyto dokumenty jsou k nahlédnutí v kanceláři školy.

Podklady pro zpracování vlastního hodnocení jsou získávány jednak průběžně z výše zmíněných zpráv předsedů předmětových komisí, ze zpráv podávaných vedením školy a z podnětů získaných prostřednictvím výboru Klubu rodičů a přátel školy nebo ze samostatného rodičovského dotazníku, jednak formou vypracování a vyhodnocení evaluačního dotazníku pro pedagogy a z rozhovorů „u kulatého stolu“, jež zahrnují reflexi minulého období a z ní vyrůstající pohled do budoucna v krátkodobém i dlouhodobém horizontu (formy se vzájemně doplňují).

Vlastní hodnocení školy se zabývá následujícími oblastmi:

- zaměření a kvalita výuky
- kvalita práce a vztahů v kolektivu
- další vzdělávání pedagogů
- stav materiálního zabezpečení chodu školy (vč. otázky rozdrobenosti, kterou způsobuje nutnost organizovat výuku na mnoha pracovištích)
- hodnocení administrativního zabezpečení chodu školy
- komunikace s rodiči a prezentace školy na veřejnosti

Hlavním cílem, který sledujeme při zpracování vlastního hodnocení, je udržení souladu mezi vizemi, jež chce škola naplňovat, a jejich reálným uskutečňováním. Veškerá naše snaha – mj. vyjádřená i vědomím důležitosti sebehodnocení – je upřena k našim žákům (potažmo k veřejnosti), pro které chceme být zprostředkovateli pohledu na svět umění jako na velmi pestré, inspirativní a moudře uspořádané prostředí.